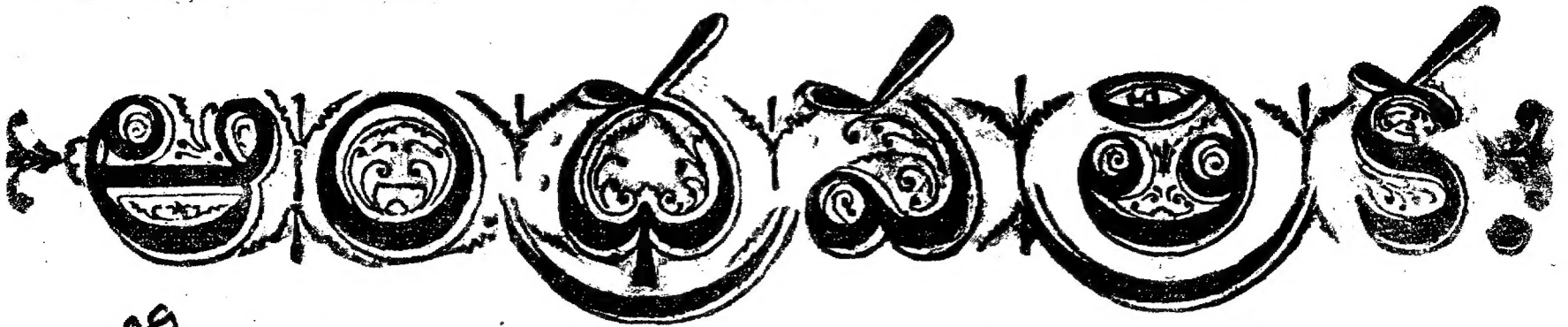

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడి సత్రిక 1-3 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11

నంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30-వ తేది మంగళవారము

No. 153

సంచిక ౧౫౩

శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ఆశ్విజమాస శుద్ధ ద్విత్వీయ ౨.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. వంశభాష చీటి కూచి కొనిన మౌనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తాపును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును తుడ్డుగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
తారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

కగ-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

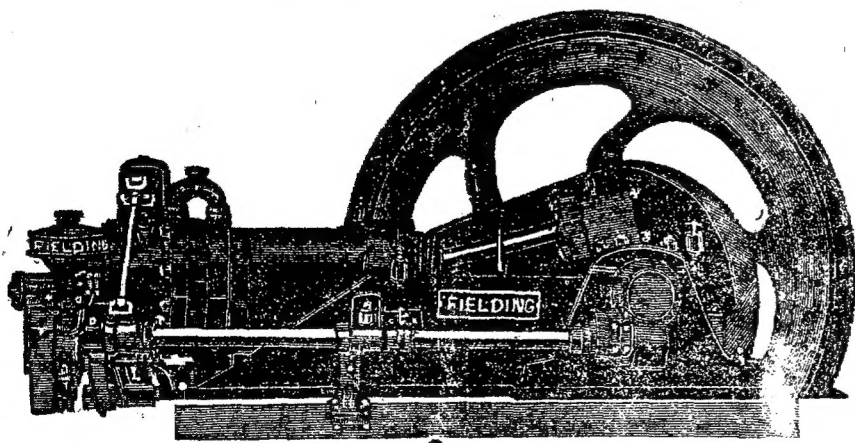
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

“ఫీల్డింగు”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు

వేటెంటు శమిడిశల్ కూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే పూర్ణ కాగలదు.

యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

కలెఫోన్

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో.,

12, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

పోస్టుచాక్కు

నెం 203 రు.

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు

శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గంట కూడ గలదు.

బహుమతి యివ్వబడు అటు శని, ఆదివారములందు మాత్రమే

విలువగలబహుమాన మివ్వబడును.

యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్

ది స్ట్రీట్ ట్రైయల్

ప్రపంచమునందు సుప్రసిద్ధులైన నట్టి విల్లి యండర్ కన్,

ఎక్స్ బాన్ సన్ తో సహా

మద్రాసునందు యిదివరకున్న దును ప్రవర్తించబడకట్టి విక్కిలి పెద్దదియైనట్టి భయంకరమైనకథ. గర్జించుట, స్పీయుట, భూకంపములు మొదలగునవి మెరుమునలె ఒకటికంటె ఒకటి చూపబడును. దీనిని తప్పక చూచితీరవలెను.

ఇంపీరియల్ సినిమా

హైరోడ్డు, తిరువళ్ళికేరే

27-9-24 శనివారమునుండి 8-10-24 తేది మంగళవారమువరకు

సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 అంతులు రాత్రి 9-30

శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

వృద్ధీరాజు అత్యద్భుతమైన హిందూ చరిత్రా

త్మక కథ తప్పక చూచితీరవలెను.

కలరామాతలు

డిబ్బి 1-3 12 గంటలు వల 0-3-0.

కలరా వ్యాధిని ఒకనిభయమైన అంతుబాధ్యము.

కలరా తగిలిన వంటకు యెదురైన తినుదానకల్పము.

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

10, నిస్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం॥ 28 వ తేదీన 1918 సం॥ ఇండియా కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)
అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 వాటా 1.కి రూ 100 లు చొప్పున 10,000

ఈదిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను.

వాటాలుగా విభజింపబడినది

ధరఖాస్తుతో రూ 5 లును, మంజూరై న తరువాత రూ 5 లును, మిగత కోరిన వస్తు ప్రాప్త్యము లోని నిబంధనల ప్రకారమును చెల్లించవలెను. జాబితా తర్జునలో మూయబడుటచే దరఖాస్తుదారులు తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 8,50,000 లకు పైగా నే గలదు.

బో రు ఆక.ఫ్ బరు డెర

1. లాలా లజపతిరాయిగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయి జడభగత్ రామ్ గారు,
4. రాయి బహదూరు లాలా ధన్ పత్ రాయిగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహల్ చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు.

అసాధారణమైన, అపూర్వమైన విజయముగలుగుచున్నది. మొదటి 4 మాసములలోనే 450 ప్రస్తావములకు (ప్రపోజల్స్) రూ 1000000 లకు వచ్చినది. మితవ్యయమునకు, యోగ్యతకు పూర్తి ఇష్టపడును. మాకంపెనీలో పోగొట్టుకొనుకుంటున్న నిర్వివాదమునకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు. ప్రస్తుతము నవీనపద్ధతుల నన్నిటి ననుసరించి ధీమాకంపెనీవ్యవహారము జరుపబడుచున్నది. ప్రాప్త్యమును, ఫారములను, ఇతర సంగతులను ప్రధాన కార్యాలయమునకు దరఖాస్తుసంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

మంచి పలుకుబడి, పూర్తిగలవారు మాత్రము దరఖాస్తులు ఈ దిగువ విలాసమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరీ కార్యాలయము, 16 సుంకురామ శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

సుందరమైన పనితరము! బహుమాన పత్రములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!

ఓటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శన కాలను రా ప్రార్థితులు. నీవు వెండికి, నవరముబంగారుకు పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగరైన మోస్తరులలో నీధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు నహా మహారి 1/2 సవరము 3/4 సలి రూ 4, 1 సలి రూ 5, 2 సలి రూ 6. ఒక అక్షరమును ఎన్ గ్రేవింగు చేయుటకు మహారి రూ 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక నేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, చైవాబాదు రోడ్డు, మద్రాసు.

రోగములవల్ల దుఃఖ మొందిన వారికి దేవిక ఔషధములు రెండుగలవు.

అవి నపుంసకత్వమును పోగొట్టి శాశ్వతయావనము నిచ్చునవి.

మదనమంజరిమాత్రలు

నపుంసకత్వారి ధృతము

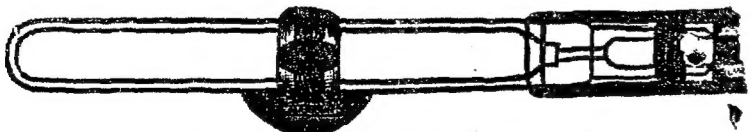
కడుపులోనికి పుచ్చుకొనుమందు. ఇది జీర్ణము, కులబంధము మొదలు నపుంసకత్వ కువరకున్న అన్ని వ్యాధులను కురుచున్నది.
క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ 1/- 6.కి రూ 5/- 12.కి రూ 9/-
యథానామ తథాగుణాః అను తీరుగా ఇది నపుంసకత్వమునకు బద్ధవైరి. దీనిని పైన వాడుటచే ఏలాటి దుర్బలమును పొరిపోవును.
క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ 1/- 6.కి రూ 5/- 12.కి రూ 9/-

రాజు వైద్యనారాయణశ్రీ కేశవశి, 49 బందరుపేటి, బార్ని ట్రపుక్, మద్రాసు.

నెట్ వే ఫిల్లింగు

అ గె ట్

ఫ్రం టిన్ వేనా

శాశ్వత ఔషధ ప్రపంచమునందు, నూతనపక్కి అని చెప్పదగిన ఈ "అగెట్" కలము, అమెరికా ఆస్తి లియా, మొదలగు భందములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూజాతీయమునకు మోడ విక్రమముగా జవాబర దీయబడుచున్నది.

సాధారణమయిన "అగెట్" కలము

2957

మామాటగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టాశి బదులు "అగెట్" గాజాపో నుకయోగించుట యద్భుతముగ సాధ్యమై, ఒకతూరి సీరాలో ముంజినయెడల అందు నిమిషములవరకు చక్కగా కాయును. (2957)
మెలాపూరు విక్రేత యా డిపో, మదరాసు.

వగుళ్ళకు తెలము

వెల డబ్బి 1-కి రూ. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బి మొదలు 6 డబ్బిల వరకు పోస్టిజి 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకలన, కీతగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని చిలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళునొప్పియు నయవగును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.

కపహరి

నీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. ఫహా రూ 1-6-0
దగ్గు క్యానకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధముల కైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. కీతకాలమున ప్రబలిండు దగ్గు. క్యానకోశముల నూత్న శాశ్వతములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తయదగ్గు దగ్గుకు గోనిచలవసన కుండు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంగ్లో యిండియనుల భీతి

కర్నూలు గిడ్డి గారి యవన్యాసము

లాహోరు, సెప్టెంబరు 27:—రెండు స్థానిక ఆంగ్లోయిండియను టీములైన హాకిపంఢెము ఉత్సాహకరముగ ముగిసిన వెనుక యిచ్చటికి కొద్దికాలముండిపోవుటకు వచ్చిన కర్నూలు గిడ్డి గారు ఆంగ్లోయిండియనులచే నిండియున్న సభలో యిట్లు పవ్వనించిరి:—“నా జాతిమనుష్యులు ఆంగ్లో యిండియను సంఘములో యెక్కువ ఉత్సాహకరముగ పనిచేయుట నాకు మిగుల సంతోషము.” చాలమంది ప్రభుత్వోద్యోగులు యీ సంఘములో చేరుటకు వీలుపడదనుకొనుచున్న దురభిప్రాయమును వీరు తొలగించిరి. రాజకీయములలో పాల్గొనకపోయిన యెడల సభ్యులు యీ సంఘములో చేరినను ఫరవాలేదను ప్రభుత్వపుటు తరువును యీ సందర్భమును వీరు తెలియజేసిరి. లాహోరు సంఘమువారు చురుకుగా పనిచేయుచున్నందులకు వారినిభినందించి యింకా చాలమంది సభ్యులుగా చేరవలెనని ఆయన ఉద్వేగించెను.

జాతిభేద భావనము మనలను మరింత అధోగతిపాలు చేసినది. లాకోర్టులలో మనగతి పూర్వముకంటె హిస స్థితికి వచ్చుచున్నది. మనకు నమ్మకములేని న్యాయస్థానమున మనకు న్యాయము జరుగజాలదు. ఆస్తిలియరీ నైస్వములో మీరందరును తప్పక చేరవలెను. ఏలయన, మనమందరమును కలిసి మన యిండ్లను కాపాడుకొనవలసి నసమయము యొప్పుడువచ్చునో యెప్పుడెరుంగదురు. నిరుద్యోగ సమస్య లాహోరునందుకంటె కలకత్తాలో యెక్కువభాగము చున్నది. పూర్వము రైల్వేయద్యోగులుగానున్న వారి పప్పుడు ఆకలిచే బాధపడుచు పనులొరకు వీధులలో తిరుగాడుచున్నారు. దీనికంతయు కారణము భారతీయులను ఎక్కువగా చేర్చుకొనుటయే. భారతీయుల నెక్కువగా చేర్చుకొన్నంతమాత్రమున మనసంఘము స్థితిభంగమురాకూడదని అసెంబ్లీవారికిని ప్రభుత్వమువారికిని తెలియజేయవలసియున్నది. ప్రస్తుత హిందూశాసనము 10 సంవత్సరముల క్రిందనున్న హిందూశాసనము కాకపోయినను, ప్రభుత్వమువారు మనకు వ్యవసాయసౌకర్యములు కలుగజేసి సహాయముచేయవచ్చును అని అతడు చెప్పెను.

కాలనైజేషన్ విస్తయమున సంఘమువారిచే మోసగిరింపబడినదినియు ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేయలేదనిచెప్పెను. అన్ని సంఘములవారు కలిసినారు గనుక శేరుశేరుగానున్న 6,7 సంఘములనుకలిపి ఒక సేసంఘముగా చేయుట తమ యుద్దేశ్యమని ముగింపుచు గిడ్డి గారు చెప్పిరి.

పరిశితు లిప్పుడు మారుచున్నవి. కొంతకాలము క్రిందట “స్వరాజ్యము”నిన ప్రభుత్వమువారు నవ్వుచుండెడివారు. కాని యిప్పుడు నిజసితిని సులభముగా గ్రహింపగలరు. పూర్వము కలగానున్నది యిప్పుడు నిజమగుచున్నది. అందరును యేకమై ననేగాని లేకున్న మహా ప్రద్రవము వాటిల్లి వచ్చును. నాజీవిలేధర్మము అన్ని సంఘములను ఒక్కటిగా జేయుటయే. ఇప్పుడు సంఘములో నున్న భావముగూడ ఐక్యమునే గోరుచున్నది. ఈసంఘము రెండురాళ్ళు నడుముబడి నలిగిపోవుచున్నది. ఈజాతివారు 150 వేలు మాత్రమే యున్నను యిప్పటికిని అన్నిసర్వీసులలోను ముఖ్యస్థానముల నాక్రమించియున్నారు. ఇండియన్ రైల్వేలు యీసంఘమునే ఉక్కుపట్టముమీద నిర్మింపబడినవి. మనమందరమును భారతీయులతోకలిసి మెలసి యుండవలసినవారము గావున మన మెవ్వరమును వారల జూచివినగింపరాదు. మనసంఘము భారతీయులమంచిపై నాధారపడియున్నది. వారి నేలును వారెట్లును యేలుకొనకమానదు. మనమాతృదేశమును గూర్చి మన మెవ్వరమును సిగ్గుపడరాదు అని చెప్పుచు కర్నూలు గిడ్డి గారు ముగించిరి. కర్నూలు గిడ్డి గారు నేటి రాత్రి ఢిల్లీకిపోయిరి. (అ. వె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 27:—నేడు తిరువాన్కూరు శాసనసభలో ప్రశ్నోత్తరములైనవిదప సారెన్సుకాన్సు ర్వేటరు వరదలవలన నష్టమైన యిండ్ల నన్నిటిని తిరిగిక్రొత్తుట కొరకు 10,000 రూపాయలు కావలెననికోరెను. ఈసక్తిమెంటరీ డిమాండు గ్రాంటుచేయబడెను. తరువాత లామెంబరు రాబడిపన్ను నిబంధనను సవరించుకొన సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టెను. దినమంతయు దీనినిగూర్చియే చర్చింపబడెను. సభ 4-15 నిమిషములకు ఆపివేయబడెను. తిరిగి సోమవారమువాడు కలిసికొనును. అప్పుడు నాయరు బిల్లుపై చర్చప్రారంభమగును. రాబడిపన్ను నిబంధన సవరణచట్టము సెలెక్టుమిటికి పంపబడెను. ఈకమిటిలో అధికారులు అసభికారులగూడ నున్నారు. నిశ్చేదికము రెండు మాసములలో ప్రచురింపబడవలసి యున్నది. (అ. వె.)

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు

నెల్లెట్ట కమిటీవారి ప్రత్యేకాభిప్రాయములు
ఏ. యస్. కృష్ణారావుగారు

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు పై నెల్లెట్ట కమిటీ జరిపిన చర్చలు సమన్వయభావముతోను మంచి మాటతోను జరిగినవియు, నెల్లెట్ట కమిటీ తేసిన సవరణలతో బిల్లు 1924 ఫిబ్రవరి 7 వ తేదీన కానసభలో ప్రవేశపెట్టినదానికన్న కొన్ని విషయములలో చాల అభివృద్ధిగాంచినదియు అంగీకరించితగలయును. కాని బిల్లులో కొన్ని నిబంధనలగుర్తి నాకు కొన్ని ఆక్షేపణలు గలవు.

ఈ బిల్లుయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము యంతవరకు ఇరిగేషన్ అభివృద్ధికిమైన ఆటంకములున్నయెడల తొలగించి అందులకు కావలసిన వసతులకేయబడుటయందెను. ఇదివరకు సంకల్పరములలో ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషన్ అభివృద్ధికి కావలసినంత దృష్టిని వినియోగింపలేదని ఆక్షేపణ యొప్పునును ఉండనేయుండెను. ఈ బిల్లువలన ఇరిగేషన్ అభివృద్ధియగునెడల దేశమునకు లాభములముగనుండును. అట్లుగానున్నయెడల యిందు మూలకముగ నష్టబడువారు లేమియున్న ప్రత్యేక స్వత్వములను చలాయించునట్లు నాటంకముగ నుండును. ఈ బిల్లువలన భూస్వాములును, రైతులును, రయిత్వోరీ ప్రాప్తైబర్లును నష్టబడెదరు. ఈ బిల్లులో యీ ముగ్గుర లాభములను రక్షించుట ముఖ్యమైయున్నది. నెల్లెట్ట కమిటీలో బిల్లు వెంట సాన బెట్టినను ఇరిగేషన్ అభివృద్ధి కది తగు వసతికేయవట్లుగాని, భూస్వాములు, రైతులు, రయిత్వోరీ ప్రాప్తైబర్లు వీరిలో నెవరి లాభములనుగాని రక్షించుటలకు నాకు దోచుటలేదు. బిల్లును నెల్లెట్ట కమిటీకి పంపిన పిదప ప్రజల ప్రత్యేక స్వత్వముల రక్షించుటకు ప్రయత్నము కొంతకే నుబడెను. కాని అందులకు గావించిన నిబంధనలు ఆ ఆదర్శమును నిజమౌజాలవు. ఈ బిల్లువలన భూస్వాములు లేమియున్న ప్రత్యేక స్వత్వములకు నష్టము గల్గినవి యింకను ఆక్షేపింపవచ్చును. రయిత్వోరీ ప్రాప్తైబర్లు విషయము మరింత అధ్యాన్నముగ నున్నది. రైతుల విషయములో నేదో ఒకక్షేపణ అనుసరించినయెడల బాగుండెడిది. భూస్వామికి రైతుకును మధ్యవచ్చు వ్యవహారములను మద్రాసు లాగ్ ను యెట్టియు అట్టకొండ విడిచివేసి యీబిల్లులో రైతునుగూర్చిన ప్రశంస అసలేతరుండ చేయవలసినది. లేదా రైతులనుగూర్చి తేసిన నిబంధనలు యింకను ఎక్కువ వ్యాప్తములగు నుండవలసినది.

మొత్తముమీద నీ యభిప్రాయముల దెల్పి యింకను బిల్లులో కొన్ని క్లాజులపై నాక్షేపణలు దెల్పెదను.

క్లాజు 8—ఈ బిల్లువందు మొదలు 1858 మద్రాసు కంపల్లరీ లేబరు అక్టును రద్దుచేయుటకు యోగ్యులు చేయబడెను. కాని నెల్లెట్ట కమిటీవారు క్లాజును సవరించుట ఆర్డర్ రద్దుచేయుటను దీసివేసి ఆ యాక్టు నాచరణలో పెట్టుట 86 వ క్లాజును బట్టియుండునట్లు తేసిరి. ఆయాక్టులో అవసరమైన నిబంధనలుండుటకు నెల్లెట్ట కమిటీవారు రంగీకరించినపుడు ఆయాక్టును రద్దుచరణను ఆవిధముగ అరిగట్టుటకు కారణమేమియు గానించుటలేదు.

మద్రాసు కంపల్లరీ లేబరు అక్టును రద్దుచేయవచ్చును.

క్లాజు 4 (2)—ఎట్టియు పదనిర్వచనమునందు 'నెట్టియె' అనునామము మైనరు యీనాములగుడ చేర్చ సవరణము గలదు.

క్లాజు 4 (4) (ఎ)—ఇరిగేషన్ వర్కు అనుపద నిర్వచనమువలన చాలకష్టము గలుగగలదు. ప్రభుత్వమువారు నిర్మించిన వానినిని ల్యాండు రెవిన్యూలో పోషింపబడువానిని భేదమేల గను పరు ప వ ల యు నో నాకు దో చు ట లేదు. ల్యాండు రెవిన్యూచేత పోషింపబడుకాల్సిన యెవరికైన యిచ్చినయెడల వానిని ఇరిగేషన్ వర్కులకింద చేర్చవచ్చునని, అట్టివానిని తొలగించు నట్లు క్లాజును సవరింపవలెను.

క్లాజు 4 (4) (బి) (డి) రెంటిని కలిపి చేయవలెను. నదులు, ప్రకృతిసిద్ధములగు ప్రవాహములు, మురికి నీటికాల్లులు వీనినన్నిటిని చేరువులు మున్నగువాని రకములలో చేర్చవచ్చును.

ఓడవ్యాపారము చేయునదుల విషయము కమిటీ చర్చలలో నాలస్యముగ వచ్చెను. అట్టివదుల విషయము భూస్వాములకుగాని, రైతులకుగాని, రయిత్వోరీ ప్రాప్తైబర్లకు గాని గల్గిన హక్కులుగలవేనా పూర్తిగా విచారించుటకు సాధ్య

ము గాకపోయెను. ఇరిగేషన్ వర్కులలో యెవరికైన అట్టిహక్కులున్నయెడల వానిని రక్షింపకుండ ఓడవ్యాపారము చేయునదులన్నిటిని శేర్మట యుక్తముగారు.

క్లాజు 8—ప్రభుత్వమువారు నీటినిపై మూలములపై ఆధికారమును వహించుటకు మాండు ప్రకటనము చేయువిధానమును మరింతయెక్కువ విపులముగ దెలుపవలెను. బెంగాలు, పంజాబు, ఉత్తరదేశముల ఇరిగేషన్ వర్కుల నిబంధనలు చూచి నయెడల యొప్పుచేసను యేనదియొక్కగాని, ప్రవాహము, చెరువు, మురికినీటి కాగుడ ఉపయోగించునెడల ప్రకటనపద్ధతి సనుసరించుట వాంఛనీయమని దెలియగలదు. ఈరాష్ట్రములో ఇరిగేషన్ కానసభ విషయమున వేరు వోవ త్రొక్కుట యేల నో నాకు దెలియుటలేదు. ప్రభుత్వమువారు రధికారము వహించి పోషించు కాలవనుండి నీటినిపైని బొందువారి విషయమున నట్టి ప్రకటన ము గావించుటకు న్యాయ మేమియు గానించుటలేదు. బిల్లు 18 వ క్లాజు ప్రకారము విధింపబడిన నిషేధములు జూడ అట్టి విషయములలోగూడ ప్రకటనముగావించుట మంచిదని దెలియును. ప్రజాలాభముండిన దప్పు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనముగావించి ఆధికారము వహించరాదు.

క్లాజు 19 (5)—క్లాజు 19 (5) నందు ఆథూమిని 'ఎట్టియు'లో చేర్చరాదనియున్న నిషేధమునుండుట అవసరమనిగానింపదు. అట్టిలాభములు ఎట్టిభూములకు మాత్ర మేల యుండరాదో కారణము గానించుటలేదు.

క్లాజు 19 (6) గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలలోని భూముల కావరతుకు ప్రత్యేకముగ విధింప నవసరములేదు. ప్రభుత్వముతో నేర్పాటుచేసి సాగుకాని ప్రదేశమేమియున్నను అట్టి భూములన్నిటికి గూడ నీవరతుకు ర్తించుటకు తేయవచ్చును.

క్లాజు 45 (1)—బాట్టుబాట్టునీటితో సాగుగు భూములపై నీటితీరున విధించుట విధ్యుక్తముగ న్యాయమని చెప్పసాగ్యముగాదు. 1928 లో ఇరిగేషన్ బిల్లును గూర్చి విచారించిన కమిటీ అట్లు వస్తువిధింప వలెననియున్న నిబంధనను తొలగింపనూచించెను. నెల్లెట్ట కమిటీగూడ దానిని నూచింపకున్నయెడల అందుకు కారణమున్నట్లు తేయుట వలన ఆదాయమునందు గల్గునష్టము నాలోచించియే. ఇప్పుడున్న అధికక్షేపణతో, మనరాష్ట్రమునందు వచ్చినవరదలవచ్చునట్టి నాలోచించియు అంతపెద్ద మొత్తము ఆదాయమున్నట్లు గట్టుగూర్చి గూడ అలోచింపవలసికే. అట్లు నష్టమెంత గల్గునో సరిగావిచారించ సాధ్యముగాకపోయెను. కాని అది పెద్దమొత్తముగా వచ్చునని తలంప వచ్చును. ఉత్తరదేశపు కాలవలు ద్రెయినేజి అక్టు 1873 లో సెక్షన్ 83నందు, ఉత్తరపు లేకుండ నీటిమూలములనుండిఉపయోగించుకొనిన నీటికై తీరదవిధింపబడుచున్నది. 1876 బెంగాలు ఇరిగేషన్ అక్టు 79 సెక్షన్ ను, 1905 బర్మా కెనాలు అక్టు 41 సెక్షన్ ను, 1905 పంజాబుమైనరుకెనాలు అక్టు 30వ సెక్షన్ నందును యిట్టి నిబంధనలేగలవు. 1879 బొంబాయి ఇరిగేషన్ అక్టునందు మాత్రము నీరు ఊటవచ్చినందువలన సాగుగు భూములపై నీటితీరున విధింపవలెనని కలదు. కాని ఆ అక్టులో 48 వ సెక్షన్ నందు యిట్లు నీటి తీరునవలయుటలో కొన్ని ఆక్షేపణలు తొలగించుటకు మినహాయింపులుగలవు. ఇప్పుడీ బిల్లులో అట్టి రక్షణ ములేమియును లేవు. మొత్తముమీద యిట్లు నీటి ఊటతో సాగుగు భూములపై నీటితీరునవలయు నిబంధనను తొలగించుట యుక్తమని నేను తలంచెదను.

45. (1) (ప్రావిజో) (డి)—19 క్లాజు ఎట్టియులోనున్న ట్టియెగాక యితరత్రాయున్న భూముల విషయమునగూడ నీటిని పైపైయే విషయమునుగూర్చి చర్చించుచున్నది. 'ఎట్టియు'లో, అనుమాటలనుంచవలసిన అవసరములేదు.

45 (1) (ప్రావిజో) (ఇ)—ఈ ప్రావిజో భూస్వాములకుమాత్ర మేల వర్తింపవలయునో కారణము గానించుటలేదు. రైతుగాని రైత్వోరీ ప్రాప్తైబరుగాని యీ ప్రావిజో లాభము నేల బొందరాదో కారణము తెలియుటలేదు.

45 (2)—అట్లు తేసినప్పటికినీ నీటితీరునలేకునే యుండుటకు కాలనిర్ణయముగావించుట అవసరము. అందులకు ఒక శాతము కాలమును నిర్ణయించెదను. అట్టులేనే యెట్టికాల నిర్ణయముచేయునయెడల యీ అక్టునుగావించుట కంతకాలమో యీ న్యుకొనిపోవచ్చును.

VI. అధ్యాయము.

క్లాజు 48.—ఈ అధ్యాయములో ప్రత్యేక ముతుల పై ఇరిగేషన్ కాల్యగట్టి పో లగుర్చియున్న నిబంధన

లందున్న పాలిసినిగూర్చి నాకెన్నెన్నియో భయములను ఆ నుమానములును గల్గుచున్నవి. ఈ రాష్ట్రములో కరువుబాధ తొందుచున్న జిల్లాలనేకముగలవు. అట్టివాట్ల ఇరిగేషన్ కాల్యలను గట్టి వానివలన లాభముబడయుట యేమాత్రమును సాధ్యముగాదు. వచ్చేఆదాయము లేకలేకుండ ప్రజారక్షణకై ఇరిగేషన్ కాల్యలగుట్టుకంతయో అవసరముగలదు. ప్రభుత్వమువారు కరువుబాధగల ప్రదేశములలో ప్రజలలాభములకై ఇరిగేషన్ కాల్య నిర్మించుటకు యీ అధ్యాయములోని నిబంధన లాటంకముగ నుండవచ్చును. కావున ప్రభుత్వమువారు రట్టి ప్రజారక్షకములగు ఇరిగేషన్ కాల్యల నిర్మించుటకు యీ అధ్యాయమువలన యెట్టి ఆటంకమును లేకుండ విశేషముచేయుట అవసరము.

* * *

ఇ. డబ్లియు. లే గారు

క్లాజు 19 (6)—ఈ నిబంధనము నీటిసాగుభవిష్యత్తు భూమిలోంచియెంతో లేక పల్లంభూమి యజమానుని లాభము నాలోచించియుండవలెనో నాకు దోచుటలేదు. ఇరువదిసంవత్సరములు సాగిన మొట్టమొదట సాగులేకుండవలయుట సాధ్యముగాదు. కాని రయిత్వోరీ భూములకు అనుకూలముగ కానసభ ప్రకారము నీటిహక్కునిచ్చినయెడల బహిష్కారభూములపక్షముగూడ అట్లులేవచ్చుకొనెదరు. మద్రాసులో రెడ్డిపొల్యనంటివాని విషయమున వల్ల ప్రవాహములు నానంతలవయెక్కువగుట వాంఛనీయముగాదు. ఈక్లాజునంగీకరించినయెడల అట్టియభివృద్ధి నాపుటకు, మొట్టమొదట యెవ్వడో ఒకసారి నీటినిచ్చుట కాపుటకు తరువులేయవలయును. ఇట్టియు తరువులేయటకు బిల్లునంగీకరించుటకుపూర్వము 20 యేండ్లనుండియు నీటిసమర్థవించుచున్నవాట్ల సాధ్యముగాదు.

సెక్షన్ 22.—ఈ ముఖ్యవిషయమై కమిటీనిర్ణయమును యీ సెక్షన్ లో మొదటిక్లాజునందు గరిగా దెల్పినట్లులే నేనంగీకరింపజాలను. ఈ చర్చయొక్క వైఖరిమొత్తముమీద చేరగనుండెను. ఈ నిబంధన యిట్లేయుండునెడల చెరువుక్రింద భూమియన్న రైతు కట్టతెగినష్టమునచ్చినపుడు ప్రభుత్వోద్యోగి యెవరో ఒకరి ఆలక్ష్యమువలన జరిగిన యాపనిజలన పంట బోయినందులకు నష్టపరిహారముల నీయమని కోరవచ్చును. ఇట్లుకోరినదబట్టి యితరపన్ను చెల్లించువా రియవలసియుండును. ఎక్కువపన్ను విధించియెన్నను ప్రభుత్వమువారి డబ్బునీయవలసియుండును. కావున యీ మొదటిక్లాజును తీసివేయవలయును. లేదా ఆ సలు బిల్లులోవలె 62 వక్లాజు సభక్లాజు (2) లో మినహాయింపు చేయవలెను.

* * *

బిశ్వనాథదాసుగారు

ఈబిల్లు మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు నిమిషవడినది. 'చెన్నరాజధానిలో ఇరిగేషన్ కు సంబంధించిన కానసముకు నిర్వహించి సవరించుట అవసరముగావున' యని పీఠిక ప్రాగంభించుచున్నది. అట్టి పదప్రయోగములు న్యాయములని దెల్పి ఇరిగేషన్ కానసమును సంపూర్ణముచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు యీబిల్లులోనే ఎట్టియులాండు అక్టు VII అధ్యాయమును చేర్చియుండవలసినది. వీనిని జాగ్రత్తగ నదిచివేసిరి. సర్వే, శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లునందు నీటిని దేయముచేయవలెనని యన్న భర్త్యమును గూడ బిల్లునందు ముఖ్యము సెక్షన్ లను జూచుచారు లంగీకరించునట్లు సవరణచేయబడవలసిన ఆదర్శము వాటిచేయబడెను. ఈరాజధాని ప్రజలను యీబిల్లుప్రయోజనకరముగనుండకుండ చేయబడినది.

గుంటూరుజిల్లాలోనున్న బాపట్లతాలూకాలో లక్షపైగాకున్న యెకరములను నీటివనతినిచ్చుట అధికారుల యిష్టమునకు నడలివేయవలెనని నాసహాధ్యాయులు తేల్చినదానితో నేనంగీకరింపజాలను. ఈభూములు 60 ఏండ్లనుండియు సాగుచున్నవి. రైతుప్రకారము నీటితీరున చెల్లించుచున్నది. ఈభూస్వాములు యెంతకాలమునుండియో అనుభవించుచున్న హక్కును ప్రభుత్వమువారు కాదన్నయెడల హక్కులను కాజేయుట యగును. కావున ఈవిషయమున నేను పెద్దిరాజుగారు దెల్పిన ఆధిప్త్యములతో నేకిభవించెను.

నదులనుండియు, ఉపనదులనుండియు నీటిప్రకృతున్న రైతులు మోటుగట్టుట న్యాయమని యెంచి నీటితీరున లేకుండ చేయువలెను. బిల్లు యిచ్చుచున్నట్లు కాలవప్రకృతున్న వారు ఆనీటిని త్రొగుటకును జంతువులకు ఉపయోగించుకొనునెడల శిశువేయుట కాధారము జూపును. నీరు ఊరి సాగుచేసికొననపుడు రయితే అందుకు బాధ్యుడు గాకపోయినను సెక్షన్

త మా పా లు

ఆంధ్ర వత్రిక ప్రత్యేకము

యాచకుడు:—అయ్యో, నేను చాలా దూరాన నుండి తమరు వందకోసం వచ్చానంటే... నావంటి చీడవాండ్లపాలిటి కల్పతరువని తమరినిగూర్చి చెప్పకోంగా విన్నానంటే.

పల్లెటూరివారు:—అయ్యో, ఈయింట్లో రామయ్యగారు ఉన్నారా అండీ? నాకరు:—ఏ రామయ్యగారు? ఇద్దరు అన్నదమ్ములున్నారు. మీరు గానసింది చిన్న రామయ్యగారా? పెద్ద రామయ్యగారా?

పల్లెటూరివారు:—నా పూర్వీక చెల్లెలినిచ్చారే ఆ రామయ్యగారిలో మాట్లాడవలసిన పనివుంది.

సోమయ్య:—ఏమండీ, మీరు చొక్కాలుకుట్టే దర్జీవాడి అంగడి ఎక్కడో చెప్పారా?

కామయ్య:—చెప్పలేనుగాని, నేనుండేచోటు మాత్రము వాడికి మీరు తెలుపవచ్చు.

చిన్నపిల్లవాడొకడు ఒంటినిండా సిరాపోసుకుని మురికి గుడ్డలతో మూలకు వచ్చెను.

ఉపాధ్యాయుడు:—ఇకముందు ఇట్లా రావద్దు. కుట్రంగా ఉండటం నేర్చుకో. నేను వంటినిండా సిరాపోసుకుని వస్తే నీవేమని చెప్పరావో ఆలోచించుకో.

పిల్లవాడు:—నేనెంచెప్పనంటే. మాట్లాడకుండా ఊరు తంటాను.

పిల్లవాడు ఇష్టమువచ్చినట్లుగా అల్లరిచేస్తూ అరుస్తుంటే తల్లిదండ్రులెవరు. సాయంకాలమువరకు పిల్లవాడు మానంగా ఉండెను. తండ్రిరాగానే తల్లివద్దకు వెళ్లి,

పిల్లవాడు "అయ్యో, నీ పెనమిటి ఇంటికి వచ్చాడు" అని అనెను.

చెన్నపురి (ట్రాంబండిలో నలుగురు స్థూలకాయలు ఒక్కబల్లమీద కూర్చుండిరి, వారికే స్థలం తిన్నగ బాలక పోయెను. అందువ స్థూలకాయడుకూడ ప్రవేశించెను.

"అయ్యో, మీరు కొంచెంపెద్దకు కూర్చోవలెను. (ట్రాంబేయల్ ప్రకారం, బల్లకు అయిదుగురు కూర్చోవలెననుకొన్నది." అని అనెను.

కూర్చున్నవారిలో ఒకరిట్లనిరి:— "అయ్యో, భగవంతుడు మమ్ము (ట్రాంబేయల్)కు సరిపోయేట్లుగా వుట్టించలేదు. అందుకు మేమేం చెయ్యము."

పాపయ్యకు విశేష దాహమయ్యెను చేతిలో ఒకకానీమూ త్రముండెను. ఎదుటనున్న పావుపూయి, "మీకుకనవడకుండా లైంజానుబుడ్డిని నేను తాగుతాను, పండెం కానీ" అనిపాపయ్య అడిగెను. అందుకు అంగడివాడు సమ్మతించెను. పాపయ్య లైంజానును తాగి దాహం తీర్చుకొనెను.

అంగడివాడు:— నీవు తాగేది, మాకు కనపించింది. నీవు ఓడిపోయావు.

పాపయ్య:— నిజమే, ఓడిపోయాను. మీరే గలిచారు ఇదిగో నేనీయవలసిన కానీ, అని యిచ్చి వెళ్ళిపోయెను.

యజమాని:—ఇవాళ నీవు గంట ఆలస్యంగావచ్చావు. నాకరు:—అయ్యో, వస్తుంటే రోహల్ గుడ్డం తనివ్వించండి. అందుకు నీ ఆలస్యమయింది.

యజమాని:—అయితే మాత్రం, ఇంత ఆలస్యమెందుకో? నాకరు:—నన్ను మీయింటివైపుకు తప్పక, గుడ్డం అవతలవైపుకు తనివ్వించండి.

నాటకంలో, టైముండి నీళ్లలో పడవలసిన సీను చూపించవలసియుండెను. పారబాటున, నదిలో పెత్తనపరువు తెయ్యడం మరచిపోయిరి, నట్లుగా గట్టి నేలమీద పడక కొంచెం

దెబ్బతిగిల్చి, మైకెట్లవలనబడెను. సభ్యులకు ఆకాశంగం కలుగకుండ, వెంటనేలేచి, నటుడిట్లనెను. "ఆహా, నదిఅంతయు ఎండిపోయినది. నీరున్నదని భ్రమతెందితినిగద. కాలగతి తప్పింప నెవరికరము?"

ఉపాధ్యాయుడు క్లాసులోనికి వచ్చేటప్పటికి విద్యార్థులు "మా ఉపాధ్యాయుడు గాడిద" అని బోధుమీద ప్రాసీకూర్చుండిరి. దానిని చూచి ఉపాధ్యాయుడు కలవరపడునని తలచిరి. ఇంతలో ఉపాధ్యాయుడు వచ్చి మాచి, ప్రాసినదానికొకమాట జేర్చి కూర్చుండెను.

"మా ఉపాధ్యాయుడు గాడిదలను పోలేవాడు" అంత పిల్లలందరూ సిగ్గుపడి తలవంచుకొనిరి.

విద్యార్థియొకడు ముసలితాతను పినిమాకు తీసికొనిపోయి చూపించెను. ఇంటికివచ్చినతరువాత,

విద్యార్థి:—తాతా, పినిమా ఆట బాగుందా? వృద్ధుడు:—బాగానేవుండిగాని, ముసలితనంవల్ల చెవులు వినపడక, వాండ్లు చెప్పుకున్నమాటలు మాత్రం ఏమీ తెలియలేదు. నాయనా.

ఎప్పుడోజూచిన స్నేహితుడు కనుపించగ పేరుమరచి పోయి,

చలమయ్య:—మీ పేరు ఏమైయుంటుంది? స్నేహితుడు:—కాలిదాసు

చలమయ్య:—నిజంగా! స్నేహితుడు:—మీ పేరు ఏమైయుంటుందో మీరు అడిగారు గాని, పేరేమని అడగలేదే?

ఒకడు:—నీవు ఎప్పుడయినా సభలో మాట్లాడావా? రెండవవాడు:—మాట్లాడాను. ఏమని మాట్లాడావు? ఒకడు:—"నేరంచేయలేదని"

డాక్టరు:—మీ భార్యకు గాలిమార్పాలి. ఇంకో చోటికి తీసుకు పొండి.

భర్త:—ఇంకోచోటుకు తీసుక పోవడానికి నాకు కళ్ళిలేదు. కాని ఎల్లప్పుడు పంకా ఒకటి ఇంట్లా వీర్చరుస్తాను.

(వేతుకుడు (ఆశ్చర్యంతో) ఇంత చక్కటి పటాన్ని తయారు చేయడానికి, మీరు ఏమకలిపినారండీ?

చిత్రలేఖకుడు:—వివేకం.

ఒకడు:—మీ ఆవుకు ఎన్నేండ్లు? బాలుడు:—రెండు.

ఒకడు:—నీకెట్లా తెలిసింది? బాలుడు:—కొమ్ములను బట్టి.

ఒకడు:—ఒకకో తెలిసింది! రెండు కొమ్ములే ఉన్నవి కాబట్టి రెండేండ్లని చెప్పగలిగావులే.

మానసపత్ర దావా

కూనూరు, సెప్టెంబరు 27:—మొదటితరగతి జిల్లామేజరు స్ట్రేటు జి. యె. డేకుగారియెదుట నిన్నువధ్యావృత్తము 499 కేసు యిండియనుపీనలుకోడు ప్రకారము ఆదివరకు మునిసిపల్ చైరుమెనుగానున్న యఫ్. డబ్ల్యు. హూటన్ గారు మునిసిపల్ సభ్యుడు హెచ్. యస్. ధాంపన్న గారిమీద మానసపత్రమునకు యాక్రిందినందర్భములవలన దావా దాఖలుచేసెను:—

సెప్టెంబరు 4 వ తారీఖున క్రాసులేకరి యజమాని జి. యం. అబుల్ సత్తరుగారి దుకాణమునకు భోయి టి. డి. కారుప్పన్నపిల్లె, యస్. ఆర్. క్రిష్ణస్వామిగారియెదుట వాదికి ఓట్లయివ్వకుండ జేయుటకు వారిమీద పరువుపత్రపుమాటలు ఆడెను. బ్రాహ్మవిద్వేకట్టుటకు రూ 2500 లు కాంక్షనుకాగా రూ 750 లకు మాత్రమే వం తెనకట్టబడినదని ముద్దాయిజెప్పి, తక్కినసొమ్ము వాది, కంట్రాక్టరు, ఓనరుసీరు పంపకొన్నారనియు చెప్పెను. దాని వైరుమేనుగా ఉన్న కాలములో లంచములుడిసికొనుచున్నట్లు దొరతనమువారికి తెలియుటచేత తిరిగి దొరతనవార సభ్యులుగానైన పురపాలక సంఘములో నియమించ లేదనియు ముద్దాయి వాది మీద మానసపత్రమును గలుగజేయుమాటలు జెప్పెను. ఈ మాటలు వాదిప్రతిష్టకు భంగకరములని తెలిసియు తన ఎన్నికఉపయోగము కొరకెట్లు ముద్దాయి చెల్లెను. ఈమాటలు ఊరంతయు బ్రాకి వాది ప్రతిష్టను నాశనముచేసెను.

కోర్టువారు దావా దాఖలుచేసికొని 499 నెండ్లకు ప్రకారము సమునుజారీచేసిరి. అక్టోబరు 7, 8 తారీఖులకు విచారణ నిష్పత్తియు వాయిదాతేయుబడినది. (ఆ. ప్రె.)

జేయుట చాల అన్యాయమగును. అసీరు రైతుగావలెనని కోరిన రాదు వద్దన్న ఊరుకొనెను.

ప్రభుత్వమువారి రధికారము వహించిన కాలవలకును బాయింటు కాలవలకును రయితలకు జేయు పోకర్తములు చాలవు. భూస్వాములు తమభుగేమను కాలవలను మరమ్మతు జేయకుండ నువేత్తో నుండుట అందరకును తెలిసినదే. బాయింటు కాలవల మరమ్మతువారు డబ్బియ యిచ్చుటకు. బాయింటు యజమానులు ఒకరికన్న యెక్కువమందియైనను, ఇరిగేషను కాల్య నెవరివద్దనుండ స్వాధీనపరుచుకొనిరో వారు చాలమంది యైనను యిచ్చుడున్న నిబంధనల బట్టిగూడ మరమ్మతులకుడబ్బు నిచ్చుట చాల విసువు పనియైనది. కావున రైతుకు కవులుతగ్గించి ఆతని కేవిధమైన పోకర్తము గల్గువరకైనను సాయము జేయవలెను. జమీందారీ రైతు తప్పకుండ చీడవాడుగ నుండును. అతనే మరమ్మతులుజేయించి రుబ్బు రాబట్టుకొనుటకు సాధ్యముగాదు. కావున అతనికి కావలసిన పోకర్తము గల్గువరకును ఆధునులకు ప్రభుత్వమువారు పెట్టదూముల పన్నువిధించుట అనివరమని నిబంధన జేయవలెను.

ఇరిగేషను బోర్డులను స్థాపించుట కేమియు నిబంధనజేయలేదు. ఇంతటిముఖ్య విషయములను నిబంధనలను వదలివేయుట నాకిష్టము లేదు. ఒక్కొక్క మేజరు కాలవకుగాని జిల్లాలోని మేజరు కాల్య లన్నిటికిగాని కలిపి యొక ఇరిగేషను బోర్డుండవలెను. ఈ బోర్డులకు కార్య నిర్వహణాధికారము కొంచెం మీయవచ్చును. క్రొత్తకాల్యాల ప్రయోచుటకును, ఉన్న వానిని మార్చుటకును, పాతవాని నభివృద్ధి జేయుటకును, యే రైసకాల్యము మూసి, ప్రత్యేక మరతులమీద నోకకాలవను ప్రయోచుటకును యీ ఇరిగేషనుబోర్డు సంప్రతించుటకు తగినదిగ నుండవలెను. ఆజిల్లాలలోని ఇరిగేషను ఆఫీసరులు ఇష్టము వచ్చినట్లుల పనిజేయకుండ నావుటకును, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు ప్రభాభిప్రాయమును చెల్లునట్టిదిగ నుండవలెను.

109 వ క్లాజ్ క్రింద నిబంధనజేయు నిధికారమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమున కిచ్చుట నా కిష్టములేదు. ఈనిబంధనలవలన ముఖ్యప్రయోజనములు గల్గుట గాన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు జేసిన విన్నియును ఆచరణలోనికి వచ్చుటకు ముందేతీర్మానరూపమున కాసనసభలో అంగీకారము బడయవలెను.

ముజఫరపూర్ వరదపరిసీతులు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 28:—పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రాటన ముజఫరపూర్ లో వరదపరిసీతు లభిన్నదిగాంచుచున్నది. కోటకు లూన్ రావ్ బేలా మధ్యప్రదేశముంతయు వరదవీరులేకుండ పరిశుభ్రముగానున్నది. పొలములు నాగళ్లచే దున్నబడుచున్నవి. జాద్యవాసది పూర్వపునూర్లమును ఎంతవరకుమార్చి ప్రవహించుచున్నదో కనుగొనుటకును, పస్తుతమున్న కట్టలను బలపరచుటకును, జిల్లాను యికముందు మరింతసురక్షితముగా నుండునట్లు చేయుటకును ఒక ప్రత్యేక సబుడివిజను ఏర్పాటు చేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు

తెనాలి "శ్రీకృష్ణ వనము"లో

దుగ్గిరాలవారి హోలులో

అక్టోబరు నెల 2-వ తేది (గురువారము) రాత్రి

సా వి త్రి నాటకమును

ప్రదర్శించుదు.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,

కార్యదర్శి.

కర్నూలు డిస్ట్రిక్టు కోర్టులో

I. P. 8/24

పెట్టణ్ణి కొట్రా నర్సన్న కర్నూలు. అట్టిదారు. యీ అశీలో సోమేశ్వర్తి లక్ష్మీనారాయణ, ఆకుతోట కొల్లయ్య, కొట్రా శేషయ్య, మద్ది రామయ్య, అను వార్లు వోటినులు కేస్సింగుచేసుచున్నారు. సవరికొడిటార్లకు తెలియగలండులకై ప్రకటనవారు 20.10.24 తేదీకి వాయిదావున్నది ఆక్షేపణగలదు. ప్రకటనలో తెలుపవలయును.

వి. రత్న సభాపత్యయ్య, అధ్యక్షుడు పోలు

స్వరాజ్యవాదుల పన్నుగడులు

నక. పి. త్యాగరాజుకెట్టిగారి యపన్యాసము

మదరాసు కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో స్వరాజ్యవాదులన్ని వోట్లను విజయముగాంచిరి, కాని రాజపుత్రంలో జస్టిస్ పక్షవాదియగు ధనపాలు మొదలియారుగాయ నెగ్గిరి. వారి నభి నందించుట కొక సభజరిగెను. అందు పిట్టి త్యాగరాజుకెట్టిగారి క్రిందియుపన్యాసమును గావించిరి:—

“నాకిప్పు డప్రభుత్వపక్షం నిచ్చినందులకు నేను మీకు కృతజ్ఞుడను. ధనపాలు మొదలియారుగారిని నేను బాల్యమునుండి ఎరుగుదును. వారితండ్రియు నేనునూ కార్పొరేషనునందు మృతాభివృద్ధికి సోదరులవలె పనిచేయుంటిమి. టినవెల్లెనటిత్యం టు విషయమున మేము మిగుల కృషిసల్పితిమి. యింకనూ కృషి జరుగవలెను. ధనపాలు మొదలియారుగాయ తమతండ్రిగారి నను సరింతురుగాక. మీరు ధనపాలుగారికి సమర్పించినపత్రములో మీకు కావలసిన వాటినిగూర్చి వ్రాసితిరి. అందు క్షీరవిక్రయ కాలనుగూర్చియు, బాలాభివృద్ధినిగూర్చియు నేను పాటుపడు చుంటిని. నేను కార్పొరేషను నలదున్న చివరసంవత్సరమున 50000 రూపాయలు బడ్జెటులో క్షీరవిక్రయకాలలను పిల్లల యభివృద్ధికి పాటుపడుచోట నుంచుటకై మంజూరుచేయుటకు పెట్టితిని. ఇందులకు తగు ప్రయత్నము లనేకముల పిల్లలు 2ల ముగానుండి ఆరోగ్యవంతులై యుండులాగున చేసియుంటిని. ఈవిషయమున ధనపాలుగాయ ప్రయత్నించి అట్టి క్షీరవిక్రయ కాలను వారిచే స్థాపింపజేయుదురు గాక” యనిచెప్పి తరువాత చనుబాలు వలన పిల్లలకు కలుగు ఆరోగ్యమునుగూర్చియు, అది తేక బజారులో నమ్ము కృత్రిమపాలువలన కలుగు నష్టముల గూర్చియు, నుపన్యసించిరి. తరువాత పల్లెపిల్లలకు పాల్ మైరా డిఫోలో నొకబడి యుండవలెనని మీరు కోరుచున్నారు. ఈవిషయమున ధనపాలుగాయ యత్నముల సజ్జిన మీకది తప్పక జిద్దించునని చెప్పిరి. తరువాత స్వరాజ్యవాదులనుగూర్చి గంభీర ముగా నెక్రిందిరితిగా నుపన్యసించిరి.

ఎన్నికలు

“ఎన్నికలనుగూర్చి కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. భారతదేశములో స్వరాజ్యపక్ష మొకటి యున్నదని మీకందరికిని తెలియును. మదరాసు రాష్ట్రమునందుతక్కు రెక్కినదేశముం దంతటను యీపక్షము ప్రాకియున్నది. మదరాసులోగూడ నీమధ్య యీపక్షవిజయమునకు అపరిమిత యత్నములు జరిగినవి. నాకు స్నేహితుడైన గొప్పవాడొక డేపక్షమున కిచ్చు నాయకుడుగా నున్నాడు. అందుచే నాపార్టీవారు జయప్రదులు కావచ్చును. కాని యీస్వరాజ్యపక్షమునుగూర్చి యీ దాని పద్ధతులగుర్చియు కొంత చెప్పవలసియున్నది. స్వరాజ్యపక్షము కార్పొరేషను స్థానములందు మాడవభాగము నాక్రమించినదని నగరమంతటను వ్యాపించినది. మదరాసు 30 భాగములు ప్రతియేడును ఎన్నికలు జరుగును. ఈయేడు జరిగిన ఎన్నికలందు తాము జయప్రదులగుటచే నగరమం దొకభాగము క్షుప్త స్వాధీనమందున్నట్లు స్వరాజ్యవాదులు చెప్పుచున్నారు. ఇందంతరినకు నిజమున్నదో తెల్పదను. ఈ 10 భాగముల ఎన్నికలు రెండుసార్లు (రెభాగముల కొకసారి) జరిగినవి. ఇందు రెండవసారి జరిగిన ఎన్నికలలో 3 స్థానములు స్వరాజ్య వాదుల చేతికిగనవి. ఇందొకటి ప్రస్తుతము కార్పొరేషను అధ్యక్షుడుగా నున్న తిరుమల పిళ్ళ గారిది. వీరు చాలా అనుభవజ్ఞులు. వీరికి బదులు ఒక మహమ్మదీయవాదును నిలిచి గెలిచెను. ఇందులకు కారణమున్నది తిరుమల పిళ్ళగారు తమ భాగమున నున్నవారిని, వాటో సైన్ విషయమున సంత మపెట్టలేదు. అందుచే వారు మహమ్మదీయ యువకు నెన్నుకొనిరి.

రెండవసానము దేశికాచారిగారిది. వీరు కత్తి సామర్థ్యములగులవాడు. కాని స్వరాజ్యపక్షమువాడుకాదు. ఎన్నికల రోజు క్రితమున లిరువల్లి క్షేత్రముండి 250 మహమ్మదీయులు పోకిరిలువచ్చి దేశికాచారిగారికి వోట్ల నిచ్చిన ఏమిచేసెదమో చూడుడని చెబరిందిరి. అందుచే దేశికాచారికి వోట్లు నివ్వక పోయిరి. ఈపోకిరులే స్వరాజ్యవాదులు పోకిరి తనమే స్వరాజ్య తత్వము.

వృద్ధులకు విశ్రాంతికాల

వృద్ధజనులకు విశ్రాంతి కాలయొకటి కలదు. ఇచట సులలిగొడ్డు గుడ్డుములు పోషింపబడును. ఈ పని నిర్వహించు విధి కార్పొరేషను వారిది. కాని

కార్పొరేషను చేయుటలేదు. మార్కెట్ వారు గుజరాతీవారు చేయుచున్నారు. దేశికాచారిగా పోలకు విరాళము నిచ్చుటకు సమ్మతించినందున మార్కెట్, గుజరాతీ, లండను వారికి వోట్ల నియలేదు. అరితిగా మహమ్మదీయు డొకడు దేశికాచారి స్థానము నాక్రమించెను.

ఈప్రకారముగా రెండుసానములు స్వరాజ్యవాదులకు చిక్కినవి. ఈరెండును 30 ఏండ్లకు లోపుగానున్న సాధారణ ప్టితిలోనున్న మహమ్మదీయ యువకులచేత చిక్కినవి. ఇందు లకు స్వరాజ్యవాదు లుబుచ్చుచున్నారు.

ఇక మిగిలినసానము మార్భాగమునకు చెందినది. చక్ర య్య శ్రీస్థిగారు స్వరాజ్యవాది. వీరికిని మిగతా స్వరాజ్యవాదులకును తేడా చాలా కలదు. అతని నేను చాలాకాలమునుండి యు ఎరుగుదును. అతడు కార్మికుల పక్షమున చాలా పని చేయుచున్నాడు. అందుచే నాతడు జయమును బడసెను.

ఇక మిగిలిన అయిదు భాగములలో 3 స్థానములు స్వరాజ్యమునకు చిక్కినవి.

ఇందొక స్థానము సుబ్రహ్మణ్యమొదలియారు గారిది. వీరు వృద్ధులు, అనుభవము కలవారు. తమభాగమునందు అభివృద్ధికి చాలా కృషి సల్పియున్నారు. వీరికి ఎదురుగా వీరపాటి సుబ్రహ్మణ్యకెట్టి గారను నొక్క 26 ఏండ్ల యువకుడు నిలిచెను. ఇతనికి మునిసిపల్ వ్యవహారములందు అనుభవము లేదు ఎంతో అనుభవముగల నానందీబా రేమియు చేయలేకపోగా యితడేమి చేయగలడో తెలియకున్నది. అదిగాక కందుకొలలనుండి కొంత మంది పోకిరి యువకులు యీ ప్రాంతముల తిరుగుచుండిరి. వారు సుమారు 200 మంది యుండును. వారికి ఫలహారముల క్రింద 10000 ఖర్చుని వారుక. ఇది ఎంతవరకు నిజమో చెప్పలేను. కాని కొంతవచ్చు ఖర్చుపెట్టబడి యుండును.

ఒకధ్వని:—అది కాంగ్రెసుడబ్బా.

త్యాగరాజుకెట్టిగారు:—అది నే నెట్లు చెప్పగలను.

ఇక్కడ స్వరాజ్యవాదులు నెగ్గలేకపోయిరి. ఇక్కడ నేనొకమిటింగున కధ్వకుడుగా నుంటిని. ఆగ్రహము నాకు దక్కినది. ఇక్కడస్వరాజ్యవాదులు గెలిచినచో నాకు మొగమెత్తుటకు సిగ్గుగానుండెడిది. కాని యిచ్చటివారు తమమెదడును సరిగా నుపయోగింతురు. (నవ్వు) క్రినివాసయ్యం గారెన్ని రోజులు యిచ్చటకువచ్చి య పన్యాసముల నిచ్చిరోకాని జయప్రదులు కాజేరపోయిరి. ఈస్థానమునకు ముగ్గురుపోటీవారులు. ఒకరు, ధనపాలుగారు. రెండవ వారు ఆంజెలోగారు మాడవవారు ఒక ప్రాస్థానమునకును, ధనపాలుగారికి 500 వోట్లువచ్చినవి. మాడవవారికి 150 వచ్చినవి. ఇందులకెంత ఖర్చయినదో.

ఒకధ్వని:—సుమారు 2000.

త్యాగరాజు కెట్టిగారు:— డబ్బు మహాశిర్షయినది.

ఇది స్వరాజ్యవాదులకు కలిగిన లాభము.

ఇంతకత్తము వారెందుకు పడుచున్నారంటే. కలకత్తాలో కార్పొరేషన్ సి. ఆర్. దానుగారివశమైనదట. దానుగారు కలకత్తాకు మేయరు అయినాట. బంగళామున స్వరాజ్యరాష్ట్రముగానుండురట. అట్లాగే ప్రతిరోజూ హైకోర్టులో క్రినివాసయ్యంగారు లోకపితయని చెప్పుకొనుచున్నారు. క్రినివాసయ్యంగారు కానియును స్వరాజ్యవాదులవశము చేసికోవలెనంటున్నారు. మద్రాసును స్వరాజ్యకేంద్రస్థానము చేయవలెనని వారియూహ. తరువాత స్వరాజ్యనాయకుడై కాననభక్త నేలు దామని ఆయనకోరిక. ఆయననుగూర్చి మీకుకొంత. చెప్పెదను. ఆయన నాకు మంచిస్నేహితుడు. ఆయన పెద్దమనిషి. ఆయన నే నాకుగౌరవము పూర్వముగావుండి. నాజగేంద్రకేంద్ర ఆయన కొన్నిటివారకు కొన్నిప్రయత్నాలు చేశాడు. మంత్రిగా గాని, ఎక్జిక్యూటివ్ కాన్సిలర్ గాగాని యుండామనుకొన్నాడు. నాసహాయము కోరినాడు. నేను సహాయము చేయవలెనని ప్పిరిని. అప్పటినుండి ఆయనతొకం తగ్గింది. ఎందుకంటే ఆయన నమకొన్నది ఆయనకు రాలేదు. కాన కాననభక్తనాయకుడై ఆస్థితిలోకి రావలెననుకొనుచున్నాడు. అందుకని ఆయన యిప్పుడు మంచివాడు. చాలా మంచివాడుఅని చెప్పటకు విచారపడుచున్నాను. కాని ఆయన శ్రేష్ఠుడని నేను చెప్పవలయును. అందులో ఏదోచెడింది ఆచెడిందిఆయనను జయమురానిదోపకు తీసికొనిపోవుచున్నది. అతేఆయనకు జయము కలుగుతుంది అని నమ్ముకముకలగచేస్తున్నది. వచ్చే సంవత్సరముగాని తరువాతగాని ఆయన నెగ్గలేకపోతే ఆయనపని ఏమికావలెను. ఆయనకు స్పృహ ఉప్పిపోతుంది.

మేల్కొలుపు

అందువలన మీరొకపని చేయవలయును. ఈభాగములో ఏమి జరిగినది మీకు తెలియును. స్వరాజ్యవాదు

ఉరిశిక్షను ద్వీపాంతరవాసముగ మార్చుట

సెషన్సుకోర్టులో తీర్పు

కోయంబత్తూరుజిల్లా నుండేపాలెనివాసియుగ నెల్లప్పు గొడవను నాతడు ఆగ్రామవాసియుగ సంజప్తగొడవఅను నాతని కత్తితో పోడిచి చంపినట్లు ఆరోపింపబడిన శేను నేను న్యాయమూర్తులు వారెను మాధవన్ నాయగార్లవద్ద విచారణకు విచ్చినది.

చంపబడిన సంజప్తగొడవను, ముద్దాయియుగ నెల్లప్పు గొడవ పెన్ జైకడునుండ పొరుగురొనుందు అమ్మవారి ఉత్సవమునకై వెళ్ళుచుండిరి దారియందు ముద్దాయి సంజప్తగొడవను తనకు బాకీయున్నడబ్బు నివ్వమని కోరెను. సంజప్తగొడవ తనవద్ద డబ్బులేదన ముద్దాయి వ్యవలయునని బలాత్కరించెను. సంజప్తగొడవ ఇచ్చకపోయిన ఏమి చేప్పెదవనెను. అంతట ముద్దాయి తనదగ్గరనున్న కత్తితీసి పోడిచెదనని తెనెరించి పిమ్మట నిజముగన కత్తితో హృదయమందును వీపునూదనుసోడిచి పారి పోయెను. పిమ్మట కొలదినిమిషములకే సంజప్తగొడవ ప్రాణములు విడచెను.

క్రిందికోర్టునందు జడ్జిగారు ముద్దాయికి మరణశిక్ష విధించిరి. ముద్దాయికెర్రపు వకీలు సి. సాంబశివరావుగారు ముద్దాయియున్న చంపబడిన సంజప్తగొడవను చివరవరకు స్నేహితులుగనే యుండిరినియు, అదినముననే కొలుపులకువెళ్ళు ముందు మద్యము ప్రాగి వెళ్ళుచున్నందున మత్తుచే బడలు తెలియక చేసిన కృత్యమేగాని ప్రత్యేకదురుద్దేశముతో గాని ముందుగ ఆలోచించిచేసిన కుట్రగాదనియు కావున ఉరిశిక్షను తగ్గింపవలయునని వాదించిరి.

పిదప న్యాయమూర్తులు ఉరిశిక్షను ద్వీపాంతరవాస శిక్షగ మార్చిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున ప్రభుత్వన్యాయవాది యగు బాన్ ఆడెముగారు వాదించిరి.

వంగరాష్ట్రజిల్లా సంఘములు

దొరతనమువారివిమర్శనములు

అనధికారప్రెసిడెంటు శ్రద్ధాభక్తులు

కలకత్తా, నెవ్రెంబరు 29:— వంగరాష్ట్రజిల్లా సంఘములవారి పాలనము దొరతనమువారు విమర్శనజేసిరి. ఇరువది నాలుగు పరగణాలలో దప్ప 1923-24 సంవత్సరములో సంఘములన్నియును వారివారి అధిక బలమినిబట్టి చక్కగా బనిచేసెననియు అనధికారపు ప్రసిడెంటువారిపనులను త్యజించి చురుకుగా సంఘకార్యములను జరిపిరినియు ప్రజలుగూడ వ్యవహారములందు శ్రద్ధజూపిరిని దొరతనమువారుచెప్పిరి. కాని శివరగణాలలో సంఘమున్నిక విషయ వాదములకు ప్రస్తుతమందున్న చైరుమెనుగారిని స్థిరపర్చుటకు ఆలస్యముగుటచేతను బనులన్నియు జక్కగలేవు. (అ. ప్రె.)

లోక శ్రోత్ర మహజానితెచ్చి మిశ్రతనిధిగా పంపగోరాడు. ఈప్రకారమే నగరమంతటను వారుచేయుచున్నారు. వారిపక్షమువారందరు యువకులే. వారు మీ ప్రతినిధులనుని చెప్పి ప్రతిఏడు 60 లక్షలు ఖర్చుపెట్టుచు కార్పొరేషనునందు సభ్యులై నారు. మంచిఅనుభవముగలిగి, ధీశక్తిగలిగి, జ్ఞానముగలిగి, విశ్రాంతిగిగినవారు మీకు ప్రతినిధులుగా నుండవలయును. అట్టివాడు కానివానిని సభ్యునిగా నెన్నుకొనుట నిష్ప్రయోజనము. మీరు మిశ్రతనిధి నెన్నుకొనునపుడు మిశ్రాధ్యతి నారోజేతయింది డుదురు. కాని స్వరాజ్యవాదులపంపు మనుజులెట్టివాలో మీకు తెలియును. వారుమునిసిపల్ సభ్యులైనచో వారుచేయునదేమి కనుక నేను మిమ్ములను కేల్కొనవలయునని హెచ్చరించుచున్నాను. నేనున్నప్పుడు. అందుచే మీరు జాగ్రత్తగానుండుదని చెప్పుచున్నాను. మీరుపంపుప్రతినిధి అర్హుడై యుండవలయును. నేనుమికాలమునువచ్చుచేసి శ్రమ వెట్టివందులకు తమింపుడు. కాని నేనుచెప్పినదిమరువలదు. జాగ్రత్తగా ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుడు ధనపాలు మొదలియారుగారు తమభర్త్యమును న్యాయముగ నిర్వర్తింతురుగాకాయని పిట్టి త్యాగరాజుకెట్టి గారుపన్న సించిరి.

అమెరికను పాపాదీజిత

అమృతసరు, సెప్టెంబరు 29:— వాన్ కోవరునుండి 4 యిటోకు పోవలెనని 40 మంది సభ్యులతో బయలుదేరిన అమెరికను పాపాదీజిత నిన్నటి సాయంత్రమున అమృతసరు చేరినది. ఈజితయిచ్చటికివచ్చుచు దారిలో అల్పాబాదు, లక్ష్మీ, కాన్పురు, ఢిల్లీ, ఆంబాలా, జలందరు మొదలగు ముఖ్య ప్రదేశములలో కొన్ని దినములుండినట్లును. ఇచ్చటనున్న సిక్కులు ప్రత్యేక సంఘముగాయేర్పడి అమృతసరు రైల్వేస్టేషనువద్ద వీరికిస్వాగత మొసంగిరి. డాక్టరు కిమా, సర్దార్ అజ్జన్ సింగుగార్లును మరి యితరులును గూడ ఇచ్చటనుండిరి.

వీరురు అకాలీ జెండాలను పట్టుకొనియు 5 గురువరలోనుండి తీసినకత్తులను పట్టుకొనియు ముందునడచుచుండ అకాలీజితయూకేగుమండ అమావాస్యకొరకు స్త్రీలతో సహా అమృతసరువచ్చిన అకాలీలందరును రైల్వేస్టేషనువద్దనేయుండిరి. అమెరికను జితవారు యిద్దరిద్దరుగా నడచుచుండ గ్రంథసాహెబులను సిక్కుల మిత్రగణము వల్లకీలో గొంపోబడుచుండెను.

తరువాత చాలమంది అకాలీలు పాపాదులను పాడుచు నెంబడిచుచుండిరి. శ్రోవలోనున్న ప్రేక్షకులు యూరేగింపును ఆతిశ్రద్ధతో చూచుచుండిరి. ఈరేగింపు స్వర్ణ దేవాలయమునద్ద ఆగిపోయెను. అచ్చట అకాలీతఖతుయొడుదివాను యేర్పడెను. అతిథులు తగులి తిని గౌరవింపబడిరి. ఈజితవెంటనే జెయిటోకు వెళ్లక 500 సభ్యులుగల మరియొక పాపాదీజిత తయారగువరకు అచ్చటనే యుండునని తెలియుచున్నది. ఆపెద్దజితలో యీమనుష్యులు కలుపబడుదురు.

(ఆ. ప్రె.)

మైతాను పత్రికాసంపాదకుని నేరములు

ముద్దాయితానునిర్దోషినని చెప్పట

అమృతసరు, సెప్టెంబరు 29:— మైతానుపత్రికా సంపాదకులగు మంగలదాసుపై రెండు వేరువేరు కేసులలో సిటిమేజన్మీటు సర్దార్ ధావాద్దరు హరదయాల్ సింగుగారు వి.పి. సి 158 వ సెక్షను (ప్రజలలో రెండు తెగలవారికి భేదములనుకలిగింపుట) క్రింద నిందనారోపించిరి. “జియాపట్ పంచ్” లోను యింకా యితర మహమ్మదీయ పత్రికలలోను హిందువులపై మహమ్మదీయులు వ్రాసిన వ్యాసములకు జవాబు వ్రాసితి నేగాని అవాయగూడనివ్యాసములు యితరయుద్దేశ్యములతో వ్రాసిన విగావనియు, తానిందు నిర్దోషిననియు ముద్దయి వాక్కులమునిచ్చెను. కత్తుత్తముగాని విహ్యాభావముగాని కలిగింపవలెనని తనకేమైననులేదనియు తుమింపవలసినదని నతడుచెప్పెను.

ఖ్యాజుగూమ్ యాగ్నేగారు ఢిల్లీలో జరుగుచున్న నాయకుల సభాద్యక్షునకు సంఘ వైమమ్యములకుగల రాజకీయ కారణములు ప్రభుమున విచారించవలెననియు, మత సాంఘిక కారణములను పిమ్మట విచారించవచ్చుననియు తలచిచేసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

కథియవారుసంస్థానములు

అహమ్మదాబాదు, సెప్టెంబరు 27:— రాజప్రతినిధి కథియవారుకు వచ్చునపుడు మొదటితరగతి సంస్థానప్రభువులతోపాటు తమముగూడ సమముగా గౌరవింపకపోయినయెడల అసమ్మతిని గనపరచుటకు కథియవారులోని రెండవతరగతి సంస్థానప్రభువులు పాలిటానాలో సమావేశమైరి. (ఆ. ప్రె.)

ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయము ముగ్గురుభారతసభ్యులెన్నుకొనబడిరి.

సిన్హా, సెప్టెంబరు 29:— కాంసిలు ఆఫ్ స్టేటువారు సర్ చేప్రసాదు సర్వాధికారిని, అసంబ్లివారు చామలూలు పండిత నీలకాంతదాసు, అమరనాధదత్తు, నవాబుమహమ్మదు యిన్ మేల్ గారిని ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపు కోర్సుసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

రైలువంతెనలు కూలుట

మహారాష్ట్రపురం, సెప్టెంబరు 28:— కాలబూరు, జుడే మధ్య 44/18 మైలునందు రెండువంతెనలు కూలిపోయెను. మార్గము గండిపడెను. ప్రస్తుతము రైలుబండ్లుగూడ సరకులుగాని ప్రయాణికులుగాని మారుటకులెరుదు. ప్రయాణికుల బండ్లు జుడేవద్ద ఆగిపోవుచున్నవి, అక్కడనుండివరబండ్లుగా మారిపోవుచున్నవి. శ్రీవద్దవరబండ్లుఆగి వాలుబండ్లుగమారిపోవుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

బందరు

(స్వ కీ య వి లేఖ రి)

మొలవరం కంపెని

సెప్టెంబరు 29:— ఈమధ్య మొలవరం బాలభారతీ కంపెనీవారు మాపురమునకు ప్రథమపర్యాయము వచ్చియుండిరి. ఆరునాటకములు ప్రదర్శించివారు. ప్రథమమున ప్రదర్శించిన సావిత్రినాటకమునకు హాలు ప్రేక్షకులతోనిండి కేటకీటలాడి పోయినది. కదలుటకు మెదలుటకు స్థలములేక అల్లరి, గోల, బెబ్బలాటకు ప్రారంభమయినది. ఎంతప్రయత్నించినను కాంతి యేర్పడలేదు. అంతటయేమో కొన్ని నీనులు చూపించి ఆటముగింపుచేసిరి. టిక్కెట్లు మితిమీరి అమ్ముటయే అల్లరికి కారణము. ఈసంగతి గ్రహించి మఱునాడు మ్యూనిసిపాలిటీవారు తరగతివారికి ప్రేక్షకులసంఖ్య నిర్ణయముచేసి కంపెనీవారికి నోటీసుయిచ్చి పుణ్యముకట్టుకొనిరి. వీరి రాధాకృష్ణనాటక ప్రదర్శనము నేను జూచియుంటిని. ఇది శ్రీహనుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారి ఉత్తమనాటకములలో నొకటియని చెప్పవచ్చును. ఇందలిభావము అపూర్వము. అవ్యాజనిర్దుగు నిర్మలభక్తిస్వరూపమును, రాధపాత్రయందు కవినిరుపమాన నైపుణ్యముతో పోషించియున్నాడు. శ్రీహరువల్లి సుబ్బారావుగారు రాధపాత్రయంతయు తగియున్నారు. నాటకశైలనమందు అన్నిరసములకం బెభక్తిరసమును ఒప్పించుటకుమిక్కిలి కష్టముతోపాడుకొని యున్నది. అట్టిభక్తిరసమును సుబ్బారావుగారు అసమాన కాలముతో ప్రదర్శించి సుఖ్యులనానందవాఙ్మీ దేలించి నాటకకళకు పెన్నె పెట్టియున్నారు. వీరితో కృష్ణుడు చేసినవారు ఆపాత్రయేమోత్రయము తగియుండలేదు. కాని చక్కగా పాడగలడు. ఒక్కొక్క నాటకమున ఒక్కొక్కరిని మంచివారిని మిగిలిన వారిని తక్కువవారిని యేర్పాటుచేసిన నాటకకళ అభివృద్ధికాజాలను.

మహాత్ముని ఉపవాసవ్రతము

శ్రీగాంధీమహాత్ముని ఉపవాసవ్రతసందర్భమున పురమండీరమున 26 వ తేది శుక్రవారము మ. రా. శ్రీ. చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభగావింపబడినది. ప్రభుమున శ్రీయత గురజాడ రాఘవశర్మగారు ప్రార్థనా గీతములపాడి పిమ్మట శ్రీమహాత్ముని లేఖలను సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి. పిమ్మట మ. రా. శ్రీ పట్టాభి సీతారామయ్యగారు హిందూమతస్థానుల వికృతముగూర్చి ఉపన్యసించుచు మున్ముందు నాయకుల మనములలోగల వైమమ్యములు సమీక్షింపవలెనని చెప్పిరి. పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతులు తమఉపన్యాసములో యీవికృత భాజనప్రతిభాజనములవల్లను, సంబంధ బాంధవ్యముల వల్లను స్థిరపడనగాని కాంతిచేతురదనియు అట్టి అసంభవముకాదనియు వాక్రచ్చిరి.

శ్రీమతి మనపాక కమలమ్మగారిచే యీసందర్భమున పురభవనము 24, 26 లేదీలయందు స్త్రీలకొఱకు వధ్యాహ్నము నుండి ప్రత్యేక సభలు కావింపబడినవి. పురమాలయందు శ్యామముక్షీణియను యితరుణున స్త్రీలు కృషివలిపి దేశమాతగౌరవము నిలిపెదరని యాశించుచున్నాము.

కాకినాడ తాలూకాకాంగ్రెసు సంఘము

22.9.24 తేది బుధవారం మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు కాకినాడలో మెయిన్ రోడ్డునపున్న కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయమున యీతాలూకా కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహక సభజరుగును. కావున సభ్యులందరును తప్పకదయచేయవలసియు.

విషయములు:— ఆగష్టు, సెప్టెంబరునెలల టెక్కులను ఆమోదించుట 2. యీసంఘమునకు ఖర్చులకు కావలసిన సొమ్మును వసూలు చేయుట ను గూర్చి 3. శ్రీ కాంగ్రెసుసంఘమునకు ఖర్చులకు కావలసిన డిబ్బాను గూర్చి 4. కాకినాడతాలూకా కాన్ఫరెన్సుగూర్చి 5. ఆంధ్రరాష్ట్ర జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘతీర్మానముల నామోదించుటను గూర్చి 6. తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యత్వమునకిచ్చిన రాజీనామాలను యోచించి తిరిగి యెన్నుకొనుటను గూర్చి 7. ప్రచారకుల రిపోర్టులు వగైరాలు గూర్చి 8. యితరవిషయములు.

మండపాక రంగయ్య

కార్యదర్శి.

మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థులకు వయఃపరిమితి

తొలగింపబడెను

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 27:—కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సెనేటువారు మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థులకు వయఃపరిమితి తొలగించుచు ఒకతీర్మానము ననుసరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

లిట్టనుప్రభువనంచారము

దార్జిలింగు, సెప్టెంబరు 27:—నిన్నటిదినమున లిట్టను ప్రభువు టోంగ్లూకు వెళ్లెను. తిరిగి దార్జిలింగుకు 28 తేదికి రావలసియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను హైకోర్టు

శ్రీ శ్రవ్యాధిపతి

రంగూను, సెప్టెంబరు 29:— మదరాసు హైకోర్టు నందు వ్యాధిమూర్తిగా నియమింపబడిన హెచ్. కాన్. బీనెశి గారికి బదులుగా రంగూను హైకోర్టులో జె. ఆర్. సి. బి. లెఫ్ గారు వ్యాధిమూర్తిగా నియమింప బడుటకు చక్రవర్తిగారు సమ్మతికొసంగిరినేటి ప్రసక్తమ్యానినకు చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సాన్ మెకేలు ఓడడిద్యోగి మరణము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 19:— కిడ్నరూరు నాకాలియ నులలోనున్న సాన్ మెకేలు ఓడయజమాని చనిపోయెను. ఓడమీద నడచుచుండగా కాయబారిపడెను. నారబస్తాలుమీద పడుటచేత బుర్రపగిలియు ప్రక్కయెముకులు విరిగియు వెంటనే చనిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

సెంటుగ్రేబ్రియలు క్రైస్తవదేవాలయము తగాదా తాత్కాలిక ఉత్తరవు

రంగూను, సెప్టెంబరు 29:— సెంటుగ్రేబ్రియలు చర్చి వారి తరపున దీసికొనిరాబడిన దావాలో రంగూను డిమప్టు ఆర్జిడేకు జానుసన్ గార్ల మీదను గాడ్ ఫ్రే వ్యాధిమూర్తి తాత్కాలిక ఉత్తరవు నిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

సెలం, సెప్టెంబరు 29:— సెలంజిల్లా మేజిస్ట్రేటు టి. బి. రసల్ గారు బెంగులూరునకు మార్చబడిరి. ఆస్టినుగారివద్దనుండి ఛార్జీ తీసికొనిరి. జె. యఫ్, బ్రాహ్మవారు సెలంజిల్లా మేజిస్ట్రేటుగా వేయబడిరి. త్వరలో ఆజిల్లాచార్జీ తీసికొనెదను. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుమండల ఆర్యవైశ్యసభ

గుంటూరుమండల ప్రథమ ఆర్యవైశ్య మహాసభలో ఇంగ్లం తీర్మానములలో ఆకౌచవిషయంలో నేను 10 దినములకు తగ్గించుకూడవని 15 దినములే యుండవలెనని చెప్పియుంటిని. 10 దినములుగా తీర్మానంచేస్తూ నావ్యతిరేకమును తీర్మానం పట్టికలో వ్రాసియున్నాను. ఈపత్రికలో ప్రకటనచేయుటలో నావ్యతిరేకమును తెలిపియుండ ఆకౌచవిషయం పది దినములకు నాఆసమ్మతిని యిందుమూలముగా వెలుపుచున్నాను. చీరాల డి. రా. వేంకటేశ్వరు.

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామకృష్ణులుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ భట్టాకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను వారివాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేమను లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియొగలవు.— నెల 0-12-0. పోస్టేజీ నేటు.

ఆంధ్రవృత్తిక కార్యాలయ,

7, లింబు కెట్టింగ్, ముంబై.

నాయువు నొప్పులకు మందు

సీసా 1-కి రు. 1-0-0 ని.సి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గూర్చునలన, 1. జ్వరమునచ్చుట, 2. కీళ్లసంయలులో నొప్పు, 3. కీళ్ల లిగిడియుట, 4. సంయలుయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుట కదలుటకు పిలువేనటుల సర్వాంగములు లిగిడియుట మొదలవి. ఈ మందును కొన్ని ప్రాతులు త్రాగినతోడనే యుండు పోటు నొప్పులు పోయి కీరినదు యధాస్థితికి వచ్చుచు భాగ్యల స్థలముల కడిగితితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని అమృతాంజనము రాయవలెను. అమృతాంజనం దీపో, మదరాసు. భాంట్లాం

నాయకుల అభిప్రాయములు

డాక్టరు గౌరుగారు

“నేను నావిశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి ఢిల్లీకి వచ్చితిని కాని నాయకులపట్ల నిమిత్తమురా లేదు. ఉపవాదీక్షవలన మహాత్ముని ఆరోగ్యమునకు భంగము కలుగునే గాని ఐకమత్యము కలుగగలవని నేను తలపను. ప్రస్తుతస్థితిలో మనదేశమునందట్టి యొకమత్యము లభించుటకష్టము. శాసనసభలోను ఉద్యోగములలోను మతములనుబట్టి భాగము లేర్పరుపవలెను కోరిక అంతటితో తీరునదిగాదు. అది చాలాలోతైన విషయము. ఈశ్వరుడే సర్వమును జరిగించును అను సిద్ధాంతమునే భారతీయులు పెక్కు శతాబ్దములనుండి నమ్మియుండిరి. ఆపద్ధతులమీదనే పరిపాలనము జరుగుచుండెను. సంఘవిషయములను మతవిషయములను వేరువేరుచేయుట హిందువులను మహమ్మదీయులనుగూడ సంగీరించుటలేదు. మతవిషయము సాంఘిక మర్యాదలను వేరు చేయువరకును రెండుమతములవారికిని యొకమత్యము కుదురదు. అందులకు పాశ్చాత్యదేశములందువలె మనదేశమునగూడ విద్యభ్యాసముగా వ్యాపింపవలెను. జనసామాన్యమున హెచ్చుమంది విద్యావిహీనులుగా నుండుటవలననే యావివాదము కలుగుచున్నది. హిందువులను మహమ్మదీయులను ప్రతికార్యమునకును తమ మతగ్రంథములనే ప్రమాణముగా చూపుచున్నంతకాలము సాంఘిక శాఖివృద్ధి కలుగజాలదు. సాంఘికశాఖివృద్ధి కలిగినగాని వ్యక్తి భావము తొలగి సమిష్టిభావమును జాతీయతయును ఏర్పడవు. ఈ రహస్యమును చాలమంది గ్రహించినట్లుల తోచదు. ప్రజా ప్రభుత్వసిద్ధాంతమున అల్పసంఖ్యాకులు అధికసంఖ్యాకులకు లోబడవలెను. అట్టిచో అల్పసంఖ్యాకులు వరకులను విధించుట సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధము. ఉద్యోగములను సంఘముల సభ్యులను గూర్చి మహమ్మదీయులు విధించుచున్న వరకులకు తక్కిన దేశీయులందరు నొడవబడినచో అల్పసంఖ్యాకుల పరిపాలనయే యేర్పడును. ఇదియే బహుజన ప్రభుత్వసిద్ధాంతమునకు విరుద్ధము. మహమ్మదీయ విషయములందును మతముతోచేరిన సాంఘిక విషయములందును మాత్రమే అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులకు రక్షణ యుండవలెనుగాని యితర విషయములలో నుండగూడదు. కేవలము రాజకీయములలో అధికసంఖ్యాకుల అభిప్రాయమే చెల్లవలెను. లేనిచో మనదేశమున ప్రజాపరిపాలనము కొనసాగదు. ఈ సత్యమును మొదట అన్ని మతములవారును అంగీకరించుట ముఖ్యము. ఒక్కో సమాధానము చాల సరియైనది. దానివలన మహమ్మదీయులకే లాభమధికముగా చూపబడినది. జనసంఖ్యను బట్టి రాజకీయ స్థానములకంటె హెచ్చుస్థానములే వారికియ్యి బడెను. అసమాధానము ప్రకారమే హిందువులు నడుచుకొనిరి. మతములనుబట్టి నియోజకులను విడుదలయుచు గొప్ప అసర్థకము, మహమ్మదీయులకిచ్చిడియ్యబడిన స్థానములసంఖ్యను తగ్గింపని పద్ధతిని భిన్నమతనియోజకవర్గములను రద్దుపరచుటకు మహమ్మదీయులంగీరించినచో చాలబాధతొలగును. భారత ప్రభుత్వమున అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులను కాపాడుటకు ప్రత్యేకముకన్యూతియుండవలెను. అతనికి మతసాంఘికవిషయములందు స్వాతంత్ర్యముండవలెను. ఈ పద్ధతిలో బడి అధికసంఖ్యాకుల కధికమగు స్వాతంత్ర్యము నివృత్తవలెను. వ్యక్తిభేదమున సభికమగు ప్రయోజనము కలుగదు. శాసనసభలో చట్టమునామోదించిననే వివాదము తొలగును” అని గౌరుగారు నుడివరి.

నారాయణగారు

“సర్ దీక్షావాచాగా మొదలు సామాన్యసంసారిజరకును పార్టీలలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము నొక్కరును కొరుకులేదు. అందులకు వారీదేశాభిమానమే కారణముగాని హిందువులలోను మహమ్మదీయులలోను కొందరు విముఖులుగానుండుటచే నైకమత్యమునకు భంగము కలుగుచున్నది. కేరళమునజరిగినమామలాల తిరుగుబాటునందుగూడ నేను కనిపెట్టగలిగిన అసర్థకముశుద్ధ ఛాందసము. వేదములు వినిన కూర్మని చెవికోయవలసిన మనువు వ్రాసిన సూత్రమును అమలుజరుపవలెనను బ్రావృణులు కేరళమునందును, కాబూలులో అభివృద్ధికరమున పరిపాలనమును నిరోధించుచున్న దురాచారములను ప్రశంసించు ఉలేమలు దేవబంధులలోను యిప్పటికిని కనబడుచుండుట చాలా శోచనీయము. పారశీకపు అబూహనీమా చేసిన ప్రేమపూర్వక ధార్మిక శాసనములను సాలాదిమఖాళిచేసిన మతసహనపూర్వకములగు నియమములను మతకాలపు మతపాపంధులవలన నిష్ప్రయోజన మగుచున్నది. కొందరిని బలవంతపెట్టి మహమ్మదీయ సత్యమున కలుపగా మౌలవారు సర్వమతమున చేరుటకు ఖాళీ ఆనుమతినిచ్చెను. ఆతని మతసహనమును యిప్పటి ఆసహనమును

పరికించిన చాలవిచారము కలుగకమానదు. ఈరీతిగా మూఢ విశ్వాసముగల మతపాపంధులు ప్రతివత్సరమును దేవునిపేరు చెప్పుచు కత్తులుమాసి కుత్తులు గోసోనుమండుటను జూడగా వీరి ఆస్తిశాస్త్రభాగముకంటె రహస్యబోల్లివిక్కుల నాస్తిక సిద్ధాంతమే మానవజాతికి శుభప్రదమేమో అను సంశయము గూడ నాకు కలుగుచున్నది. ప్రాచ్యమధ్య దేశమునందలి పాశ్చాత్యులు మహాత్ముని విమలవర్ణమున వేసోళ్ల ప్రశంసించుట వలన నేను చాలనుష్టించుచున్నాను. ఆసియాఖండవాసుల సమ్మేళనము లేక ఆసియా ఖండమునందలి ఆర్యుల సమ్మేళనమైనను కలుగ నలెననిన గాంధీమహాత్ముని వంటి మహాదారశిలుడగు నుపద్యమంబుననే కలుగవలెను. పార్శ్వమతము ధీనించి పోవుచున్నను హిందువులు ఉపేక్షను బూనుట చాలాశోచనీయము. వాడియా, తాతా మున్నగు పెక్కుపార్శ్వ కుటుంబములవారు వారిలో చాలమంది కదురహాస్యముగనే దానధర్మము లానరించుటవలనను విద్యా కాలము ధర్మకాలము మున్నగువాని నేర్పరుచుటవలనను విద్యా దానమును అన్నదానమును చేయుటవలనను వేలకొలది హిందువులు విశ్వవ్యాప్తమౌతురి. కి|| శే|| సర్ మహాత్మా బాచావెద్దపెటిటుగార్లవంటి పార్శ్వ వదాన్యులును గోరక్షణ సంఘముల నేర్పరచి ధనసహాయము చేసిరి. అట్టిస్థితిలో 1921 అక్టోబరులో గుంపులు పార్టీలయెడినపుడు ఒక్క మహాత్ముని తప్ప మరెవ్వరును సానుభూతిని తెలిపియుండలేదు. పార్టీలకు గాక అన్యమతములవారి కొరకే ఢిల్లీలో డాక్టరు ప్రసీగారు నేతృత్వవైద్యకాల నేర్పరచిరి. ఈరీతిగా పార్శ్వవదాన్యుల దేశమాత విషయమునను యితర మతములవారి విషయమునను చూపిన ప్రేమ జగద్విదితము. భుద్ధి, భావనా, పశేలు, నాశోశీ, బెల్లాం వాలాగాడ్లు మున్నగువారు హామరు పార్శ్వ నాయకులు నిశ్చల దేశభక్తి భరితులుగాననే కాంతముగా తేజనీవోయుచున్నారు. కాన దేశీయులు మతకలహములను మానుటయేగాక ఆంగ్లేయులను నిరసించుటగూడ మానవలెను” అని పార్శ్వగ్రంథకర్తయు ప్రతికావిలేఖరియు నగు నారాయణగారు నుడివరి.

ఆర్యు మూరుగారు

ప్రేక్షకులను ప్రతికానంపాదకుడగు మూరుగారు కలకత్తా నుండి ఢిల్లీనాయకుల సభకువచ్చి 27 వ తేదీ రాత్రి వరకు కలకత్తానువెళ్లెను.

“నాయకులసభలో పని చాలమయముగా జరుగుచున్నను వివరము మిక్కిలి గొప్పలాభమే కలుగగలదు. అయితేమేమియును జరుగదు గాని సద్భావము నెలకొనును. గాంధీగారు అపూర్వమున ధీక్షనవలంబించి సర్వజనుల దృష్టిని అత్యవసరమున నీసమస్యవంక కాకర్చింపగలిగిరి. పెద్దలలోనుండియే అభిప్రాయములు మొదటబయలుపడి పిమ్మట బాజారులలో వ్యాపించెను. అందువలన తొందరగా పనిజరుగకున్నను అనుకూలఫలితము తప్పక కలుగగలదు. రెండుమతములవారికిని బలమైనతెరువులను యోగసంబంధములు రెండుయిప్పటికిగలవు. ఒకటి బ్రిటిషు వారిపరిపాలనపైని గలనిరసనము. రెండవది మహమ్మదీయ నాయకులకు గాంధీగారికిగల గాఢమైత్రి. బ్రిటిషుప్రభుత్వము తొలగగానే మొదటి కారణము తొలగునుగాననది అస్థిరము. రెండవది స్థిరము. దానివలననే మంచిఫలితము కలుగగలదు. రెండుమతములవారికిని సజీవసంబంధము గాంధీగారి గాన గాంధీకీజయ అనుపదమునకు నేడు మాతనకే శాంక్షేక ప్రాముఖ్యతలు కలుగచున్నవి. “మధ్యవర్తుల పరిష్కారము వలన సంత్సృష్టి కలుగనపుడు బ్రిటిషు న్యాయస్థానములద్వారా తగవులను పరిష్కరించుకొనవలెను” అను నాక్యమును గాంధీగారు నాయకులసభకు పంపినశేఖలో వ్రాసిరి. అందుగో చాల విశేషమున్నది. అది గొప్పశుభసూచన. మూడేండ్లక్రితము అసహాయోద్యమము శాసనసభలో సంబంధము లేకుండ నుండెను. గాన దానివలన కొంతఫలితము కలిగినది. జనసామాన్యమునందు ఉద్యోగము కలిగినది. ఇప్పుడది నిష్ప్రయోజకము. దానివలన తీరినది” అని మూరుగారు తెలిపిరి.

తిరుమనాపల్లి నభ

తిరుమనాపల్లి పురమందిరమున బహిరంగసభ జరిగినది. ప్రార్థనలు ఊరేగింపులుగూడ జరిగినవి. (ఆ. ప్రె.)

అధికవర్షములు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 29:—అధికముగా వర్షము కురియుచున్నది. రోడ్డుచాలాచోట్ల నష్టపడినవి. శనివారమురాత్రి తుపాను ప్రారంభమై నేడుదినము రిగంటలకు 14దిగ్గులవారుకును, కారేగా గడ్డురైలుమార్గములో గట్టుపాలినోయెను.

సాములకొరకు హత్య

అంతకును మద్యపానముకారణము

యావజ్జీవద్వీపాంతరవాసశిక్ష

బత్తెన అప్పన్నయను యువకుడు బొడ్డు లచ్చయ్యయను మరియొకనిని హత్యయొనర్చెనని యారోపింపబడిన కేసునందు నెవమన్యుజ్జడి యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాసశిక్షను విధించుచు జైప్రసత్తిర్పవై ముద్దాయి గావించిన అప్పీలు ఈదినమున హైకోర్టునందు, న్యాయమూర్తులు వారెను, మాధవన్ నాయుడు గార్లచే విచారంపబడి శిక్ష ఖాయపరుపబడెను.

బొడ్డు లచ్చయ్య, టెక్కులితాలాకా గొల్లసాధీయం దొక వ్యవసాయదారుని కొడుకు, ఇతడు కొంతకాలము రంగూనులోనుండి, చింపబడుట కారునెలకు పూర్వము తిరిగివచ్చి రండ్రి:ద్ద స్వగ్రామములోనే నివసించుచుండెను. ఇత డెప్పుడును నగలధరించి తిరుగుచుండును. వీరికి రెండొకలపు. వానిని విక్రయింపవలెనని. ముద్దాయియగు బత్తెన అప్పన్న తండ్రి రంగూనులో నివసించుచుండెను. అప్పన్న యువకుడు. త్రాగుబోతు, చాలదుర్జనులు గలవాడు. అందుచే నీతనికి చిన్నచిన్న అప్రమేయ చాలపెరిగెను. ఇతడు గతవత్సరము సెప్టెంబరు 30 తేదీన లచ్చయ్యవద్దకువెళ్లి, తనకు ఎడ్లుకావలెనని చెలిపి ఎడ్లను వేరమాడుచుండెను. అట్లే బరు 1 వ తేదీన, లచ్చయ్య మామూలుగానే నగలధరించి ఎడ్లను మేతకు త్రోలుకొని వెళ్లి తిరిగి రాలేదు. అంతట నాయకునాడు లచ్చయ్య తండ్రిఎడ్ల కొరకు నుతు మారుని కొరకు నువెతుకుచు వెళ్లగా ఎడ్లు ఇతరుల చేతులలో పడుటచే కట్టివేయబడెను. ఎడ్ల అడుగుల బాడను బట్టివెళ్లగా సాలములో లచ్చయ్య కంఠము పూర్తిగా నరికివేయబడి చచ్చిపడి యుండెను. ఆతనిశరీరముపై నగలు గలగ గన్పించలేదు. అక్టోబరు మాడవ తేదీన పంచాయితీ దారులచే కనపడిన జరిగెను. ఆపయమున రి, రి మందలనుండి పుంపుతేరిరి, అందు ముద్దాయిగూడ గలడు. వలడించి దయా తనిమేనగోడలకు కన్నున, ముద్దాయిని చూచినవెంటనే చేయిపట్టుకొని ఈతడే హంతకుడని తనకనుమానము గలవని నుడివెను. హత్యజరిగినదినమున, ముద్దాయి యొక రంగూను కల్లిపుయ్యుని నెట్టును మంచినీళ్ల కొరకు వచ్చినప్పుడతని జూచితిమి ఇచ్చుర్రుస్త్రీలు గూడనప్పుడే చెలిపిరి. పోలీసువారింతట ముద్దాయి నరెన్నజేసి ప్రశ్నింపగా తానే నగలకొరకు హత్యజేసెనని అంగీరించి, ఆనగలనెవరెనికి అప్పులదీచ్చెనో వారివారియెద్దకు పంచాయితీ దార్లను తీసికొని వెళ్లి నగలనన్నిటిని తిరిగి ఇచ్చివేసిరి. ఈ సందర్భమున దొక్కులపూనునందలి సారాయిదు కాణదారునొకనిన నగలుగూడ తిరిగి దెచ్చి ఇచ్చెను. కత్తివారు పునోపగనవారుగూడ కంచెలు కొట్టుటకుగాను ముద్దాయి తమ కత్తిని దీసికొనివెల్లిరని నుడివెను. హత్యదినమున ముద్దాయియు లచ్చయ్యయు తన గుకాణమువద్దకు వచ్చినయొ, ముద్దాయి 2 డ్రాములను లచ్చయ్య 4 డ్రాములను త్రాగినయొ ముద్దాయి ధనము నొకగననియు నుడివరి.

బత్తెన బు మే జ స్త్రీ టు కోర్టు లో ముద్దాయి తాను నిర్దోషి ననియు తన వద్ద నప్పుడనునది రూప్యములు గలననియు, అందుచే హత్యయొనర్చుటవలన యవసర ముండదనియు నుడివెను. ఆ స్పెషల్ ముద్దాయి హత్యజేయగా జూచినట్లు సాక్ష్యములేని కారణము చేతను ముద్దాయియంతటి ప్రాయపు యువకుడు హత్యనొనర్చి యుండవలయు నెంచిరి. నెవమన్యుజ్జడి ముద్దాయిదోషి యని యెంచి, ఆతనిప్రాయమును గమనించి ముద్దాయికి యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్షను విధించెను.

అప్పీలులో ప్రభుత్వసక్షమున సి. ఆడముగారు వాదించుచు, ముద్దాయి క్రొత్తమనిషియనియు, అందుచే, ఆతనిపై జైట్టినేరము నారోపించుటకు కాణముండదనియు, అంగీయగాక పెద్దగుంపులో, కన్నమృత్యువెంటనే యాతడు గుర్తింపబడవలయు నుడివెను.

న్యాయమూర్తులు ముద్దాయి దోషియని యెంచి, శిక్షను ఖాయపరిచిరి.

పూనా భారతమహిళాసంఘము

పూనా, సెప్టెం 29:— భారతమహిళాసంఘము యొక్క పూనాశాఖవారు డాక్టరు మినెకేరేన్ యన్యుక్షత్రికింద చేసిన యొకసభలో మిస్ నూసీ సారాబ్ధి కేంద్రరాష్ట్రీయ శాసనసభలలో రెండింటిలోను స్త్రీలకుగూడ ఓటిమొట్టవలెను సభ్యులుగా నుండుటకును అధికారముండవలెననియు స్త్రీలసంతకముక్రముచేసి నది అయోగ్యతకా నేరదనియు ఒకత్తి సన్మానము నుపహించించి, మినెను కమలాబాయి గాంధీ దానిని జలపరచెను. ఈరీత్యా సమామోదంపబడెను (ఆ. ప్రె.)

మహాత్ముని మహోపవాసదీక్ష

నేడు పదమూడవరోజు

తపఃప్రభావమున తేజస్సు మెండైనది

నిత్యమును నూలువడుకుచునే యున్నాడు

నాయకుల విషయ నిర్ణయనభ

నిన్న 29 వ తేదీని పగలు 11 గంటలు మొదలు రాత్రి 11 గంటల వరకును విషయనిర్ణయనభ జరిగెను.

నవజీవను పత్రిక

29 వ తేదీ సాయంకాలము ధిల్లీనుండివచ్చిన

తంతి వార్త

“బాపూ గాఢముగా నిద్రించుచునేయున్నాడు గాని నేడు (29) శరీరచార్యల్యము కొంత హెచ్చినది. నూలువడుకుటనుగూర్చి మహాత్మునకును డాక్టరులకును పట్టుపటాంగములు కలిగినవి. నూలు వడుకుటకు శక్తిచాలదు, గాన నూలు వడుకగూడ దని డాక్టరులు తెలిపిరి. నేడు (29) మామూలు ప్రకారము మహాత్ముడు అరగంటసేపు నూలువడికిన వెంటనే డాక్టరులు పరీక్షించిరి. చేతినాడి, రొమ్మునాడి గూడచాలబాగుగానుండును. ఇటీవలతూనికలోగూడ బలమయ మధికముగా కనబడలేదు. 5 రోజులకు 1 1/2 పౌనులుమాత్రమే తగ్గెను. 28 వ తేదీని మహాత్ముడు ప్రార్థన చేయుచుండగా దేశబంధు దాను గారు వచ్చిచూచిరి.

“ఈలోకమున మానవున కవసరమగునది అత్యల్పము”

అని గోల్డుస్మిత్తువ్రాసిన వాక్యము నిక్కువ మని మహాత్ముడు ప్రతిదినమును ధృవపరుచుచున్నాడు.” అని దానుగారు నుడిచిరి

అంద్రానుగారి ప్రకటనము

“మహాత్ముని నగరమునందేయుంచుచుండినచో నాయకులనభ సందడివలన ఆయన కధికమగు ఆయాసము కలిగియుండును గాని మేము కనుగొని ముందుగానే నగరమునకు చాలదూరమున తోటలో నున్న మహాత్ముదాలిగారి బంగళాకు మార్చితిమి. మహాత్మునకు కొంచమైన ఆయాసము కలుగకుండనే అచటికి కొనిపోయిరి. అందువలన మహాత్ముని ఆరోగ్యమునకు చాలమేలు కలిగినది. దీక్షాపాసరములు హెచ్చుచున్నకొలదిని మహాత్ముని వశనమున తేజస్సు మెండగుచున్నది. ఉల్లాసముగూడ అధికముగానే యున్నది గాని శరీరముమాత్రము చాల దుర్బలమైనది గాన వెనుకటివలె హెచ్చుమందినిచూచి సంభాషించజాలిన సీతి యిప్పుడులేదు. ఈవిషయముననే డాక్టరులు చాల పరితపించుచున్నారు గాన యీ విషయమున డాక్టరుల అభిప్రాయమును దేశీయులందఱును గౌరవింపగోరెదను. ఇంకను ఆ మిగిలినములు గడువవలెను. దినదినమును బలహీనత అధికముకాకమానదు. మొదటి మూడురోజులలోను పుష్టి హెచ్చుగా తగ్గిపోయినది గాని కడపటి 5 రోజులలోను బలము చాల కొద్దిగా తగ్గినది. నేటికిని మహాత్ముడు దినమును అరగంటసేపు నూలు వడుకుచునే యున్నాడు.” అని అంద్రానుగా 29 వ తేదీని ప్రకటించిరి.

నాయకుల సభ

విషయ నిర్ణయనంఘము

28 వ తేదీని ఎన్నుకొనబడిన ఉపసంఘ సభ్యులు 11 మందియును వ్రాసిన తీర్మానముల ముసాయిదానుగూర్చి చర్చించుటకు విషయనిర్ణయనభ 29 వ తేదీని పగలు 11 గంటలు మొదలు రాత్రి 11 గంటలవరకును ఏకభాటిని జరిగినది. ఆ నిబంధనలో 10 వరతులున్నవి. వానిలో రెండు వరతులుమాత్రమే 29 వ తేదీని ఆమోదింపబడెను. మూడవవరతు గోహత్యలకు సంబంధించినది. నేడు (30 వ తేదీ) దానిని చర్చించెదరు. నేడు మరల పగలు 11 గంటలకు విషయనిర్ణయనంఘనభ కూడును.

“(1) 1, 2 తీర్మానములలో వివరింపబడిన సర్వసామాన్య ధర్మము ననుసరించి అన్నిమతముల ఆచార సాంప్రదాయములనుగూర్చియు మత సహనమును దేశీయులలో కలుగజేయుటకు ప్రతివ్యక్తియును లేక ప్రతి మతమువారును తమకునచ్చిన మతధర్మముల ప్రకారము నడుచుకొనుటకును వానిని వివరించుటకును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలదు గాని వారు యితరుల హక్కులకు భంగము కలిగించకుండను యితరుల మనస్సులకు నెప్పి కలిగించకుండను స్వమతధర్మముల ననుసరింపవలెను. ఒకమతమువారు వేరొకమతమువారి మతాచార్యులను, మతధర్మములను, ఆచార సాంప్రదాయములను ఎంతమాత్రమును ఎన్నడునునిరసింపగూడదు.”

“(2) దేవాలయములు, మసీదులు, ఘాదరు గుడులు, ప్రార్థనమందిరములు మున్నగు దైవస్థలములు పరమపవిత్రములు గాన ఏ మతమువారును యితరమతములవారి దైవస్థలముల నెట్టికారణముననుగూడ మొలపరుపగూడదు. పాడుచేయగూడదు. ఒకవేళ ఒకమతమువారింకొకమతమువారి దైవస్థలమును పాడుచేసినను ఆమతమువారు పగదీర్చుకొనుటకు దోషులగువారి దైవస్థలములను పాడుచేయగూడదు. మరెట్టి ప్రబలమగు అగ్రహకారణము కలిగినను దైవస్థానములను పాడుచేయగూడదు. అట్టి ప్రయత్నము నెవరైన చేయ బూనినచో దాని నివారించుట దేశీయుల కందరికిని ప్రధాన కర్తవ్యమై యున్నది. అట్టి దుష్కార్యము జరిగినచో ఆదుర్ఘాటలను అన్ని మతములవారును వెంటనే కఠినముగా నిరసింపవలెను” అని యీ సభవారు నిర్ణయించుచున్నారు” అను నిరెండు వరతులను 29 వ తేదీ సాయంకాలము విషయనిర్ణయనభలో ఆమోదింపబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆరోగ్యప్రార్థనలు

మోలాపూరులో బహిరంగసభ

28 వ తేదీని మోలాపూరులో అన్నిమతములవారును కలసి బహిరంగసభ చేసిరి. మహాత్మునికి ఆయురారోగ్యములను ప్రసాదించగోరుచు యాశ్చర్యని ప్రార్థించిరి.

మహాత్ముని మర్యాదసభ

ఈ సభలోగూడ ప్రార్థనలు జరుపబడెను. (అ. ప్రె.)

హిందూయిలో సభలు

28 వ తేదీ రాత్రియంతయును ప్రార్థనలు ఆరాధనలు మున్నగునవి పగరమువందంతటను జరిగినవి. అర్ధరాత్రివరకును అన్ని పేటలలోను బహిరంగసభలు జరిగెను. తీర్మానములు చేయబడెను.

సేలం

28 వ తేదీని సేలంలోగూడ ప్రార్థనాదీకములు జరిగినవి. శ్రీయంత్ర ఆదివారాయనాజ్ఞెగారి అధ్యక్షతత్రక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీమాన్ సి. విజయరాఘవాచారిగారు ప్రవచనమిచ్చిరి. తీర్మానము లామోదింపబడెను.

నాగపట్నం

28 వ తేదీ సాయంకాలము జనాభానవాలు సాహెబు మెరకారుగారి అధ్యక్షతత్రక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. కర్కు (కోయంబుత్తూరు)గా ప్రవచనమిచ్చిరి.

మధుర

28 వ తేదీ సాయంకాలము పి. ఎస్. భారతిగారి అధ్యక్షతత్రక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమంది ఉపవ్యసించిరి.

శ్రీ కృషివిద్యాలయము (ఓలేరు.)

మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము

(2వ విలేఖరి)

సెప్టెంబరు 24: జాతీయవిద్యాలయోపాధ్యాయులును విద్యార్థులును ఉపాధ్యక్షమునలేచి కృష్ణానదికి సన్నము కేసినీర్వలపస్త్రములను ధరించి ఘోషించి గంటలకు విద్యాలయమునఁబ్రవేశించిరి. పిమ్మటభగవత్పూర్ణము నర్పిరి. 9 గం|| మొ|| 10 గం|| వరకు విద్యార్థులు మహాత్మునిఛాయాపటమున కున్న రాటమునకున్న పూజలుజేసిరి. విద్యార్థులు జాతీయ గీతములుపాడిరి. కొందఱుపాధ్యాయులు కొందఱు విద్యార్థులున్న ఉపవసించిరి. 1 గంటమొ|| 2 వరకు విద్యాలయమున నూలువడికిరి. 3 మొ 4వరకు జాతీయగీతములలో మహాత్ముని ఛాయాపటమును జూచుచు గ్రామమంతయు మారేగించిరి. జయజయధ్యానము మున్నుముట్టుచుండ ప్రజలందఱుతృప్తి పొందెను. పిదప తేవాలయ కమిషనునకు మహాభాగ్యశ్రీ కొండేపర్తి వీరభద్రాచార్యులవారి యాజమాన్యముక్రింద నొక బహిరంగసభ గావింపబడియె. ఆసభకు ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును కొందఱు పాఠులును విచ్చేసిరి. వారు మహాత్ముని యవతారపురుషునిగా చెప్పుచు ఈయవతారపురుషుడు మన పనుకాల్గుడుగుట మన మహాభాగ్యమని చెప్పిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో వారాంజ్లేయులకుచేసిన సాహాయమునుదెల్పి మహాత్ముని శాంతభావమును జెల్లడించిరి. పిమ్మట మహాత్ముని యువపాస దీక్షవిషయమై దేశమందెల్లెడలగల్గిన తపాతపాటను గూర్చి ప్రసంగించిరి. స్త్రీలకునైతము పాశ్చాత్యవేషానుకరణము పూర్తిగమరవలయునని వారు నెలవిచ్చిరి. హూణభాషాభ్యాసముజల్ల కర్ణిసఫలితము బానిసయగుట, స్వాతంత్ర్యమునకోలోవుటయై యున్నదని వారుస్పష్టముగ దెల్పిరి. పెక్కుసంగతులు వారు శ్రోతపేయముగ నుడివిరి. విద్యార్థులు గాంధీ గీతములను పాడిరి. సభ జయప్రదముగ జరిగెను.

హిందువుడు మహ్మదీయునిచే కాల్చిచంపబడుట

నాగపూరు, సెప్టెంబరు 29:— నాగపూరుజిల్లాలో ఉపరేడతనే ఒకతహసీల్ ప్రదేశమునుండి యీవార్తవచ్చినది. మన్యరసాహుల నే మహమ్మదీయుడొక డుతనయింటికిటిక్కిండా దుశయ్యకోష్టియనుకొక హిందువుని కాల్చిచంపెను. మన్యరసాహు ఆవరణలో నున్న బావినుండి యీ హిందువుడు నీరుతో డుకొనుట మాననికారణమున అనుహమ్మదీయు డట్లుచేసెను. పోలీసువారణలు జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

గాధీయహాతునకు విన్నపము

పరమేశ్వరే శ్రీమదే పరిభ్రామణీ గాంధీ నిరర్థకమయ్యె
 పారిగొరి దుఃఖివా టంగని పుత్రవలెండుడనైన నీ మహా
 త్రవణున కేక చేతి ఘనతం గనగోరెడు భారతాంబు, యీ
 నిరర్థక దాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 1
 పరులొరందు ఘోరతరపాపముఁ బాపకేరమార్గముల్
 దొరికవె, దేహాశోకముతోఁ బనియే! భరతావనీకుభ
 స్ఫురణకు మాలకందమును పూరుచునత్రమ! కానివేళ యీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 2
 దురితదురంతకారులగు దోషులరేపి, తురుష్కహైందవ
 స్ఫురణమందు మార్గపరిశోధక లోకక దుష్టతంత్ర
 త్వరులగు వారు ధీకలనఁ బన్నిన యావలఁ ద్రెంపివేయగా
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నేమము గాదు పథంబు గాంధీ! 3
 తురకలు హిందువు లైడిసి దుండగముల్పచరించినాన నూ
 ర్యుల పాలివోపుదుఃఖమెడఁ బూని పహింపగఁజాలు గాని
 దుర్భరమగు నీవియోగమును భారతమాత సహింపఁజాలదీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 4
 తరుణము గాదు మానిజనతాపశాంతినిధాన ! యిట్టిదు
 మ్మరతరహావ్రతంబునకుఁ గాలముగాదు మహాత్ము భారతో
 ధ్వజమునై భవాద్యులు దారులు దేహము నిల్పగావలెకా
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 5
 ఖరతరశస్త్రవైద్యమునఁ గాయము గాయమునందిడిస్సిదు
 ర్భరమహానిన స్థలముపట్టకయన్నది యింక, మానవా
 భరణ! కఠోరమా వ్రతముబట్టిన దేహము నిల్వనేర్చునే
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 6
 పరులముదప్పివృద్ధులగు భారతమాతకు పెద్దబిడ్డవీ
 పరయగధర్మమూర్తివి, సమందితనిర్మల దివ్యవర్తనా
 చరణుడవ్వార్చి భక్తిభావ మనస్కుడవత్మవేదివీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 7
 దురితపు ఘోరకృత్యములుదుండగముల్ గృతచేళఁ, ద్రేతద్యా
 పరమువలేవె వానికయి పాపవశిర్మలచిత్తకాంచనా
 భరణములంగ నేటికల బ్రద్దలగొట్టికే మానివర్చులీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 8
 పరమముసింద్రకాంతికర పర్ణమటెరమిపవాటికా
 తరువులయందెమైతి నెడదాల్చగఁ జాలని క్రూరసింహముల్
 కరులు మాసింద్రకాన్యమున కాననభూములమైతి గాంచునే
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 9
 స్థిరమగు యోగసాధనముచేత వశేంద్రమానసుండనై
 పరమపరోపకారమదభావనకే యభివృద్ధము న్నిరం
 తరధృతిసత్త్వస్వస్థువు దాల్చగ లేదు కఠోరదీక్షయీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 10
 పరమగుజాడ్యకాలపరిపాక మలంఘ్యము పుణ్యపాపముల్
 దోరకొనువేళ శ్రాద్ధములు దుఃఖము లొందెడువేళ జ్ఞానవి
 స్ఫురణము మోహమునగుచోటులసంచలవాంఁమైన యీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 11
 తురకలు హిందువు లైరసిలోరపుమైత్రఁ జరించి పేరుపెం
 పురహింపహింపనందరకు మోదమెగాని తదగ్ధసిద్ధికే
 యువతరహా తపశ్చరణోర్వగఁజాలదుభారతాంబ యీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యమునీకు మహాత్మునింప నేటికే 12
 పరమ పరోపకారము లపారముగా నొనరించి భారతో
 ధ్వజము జేయగా ధను నుదందిత సాధనమైనదేహ మి
 కరణి కృశింపజేయుటయు గగ్గమె నిర్మలధీరభావ యీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 13
 జరిగె పవళు రేలు పది సత్యము దార్మ్యము తగ్గ నక్కటా
 యిరువదియొక్కరోజు లిక నెట్లులు దాటునటందు నీకు సో
 దరు లతిభీతిమై దెగడి తల్లడమందును నున్నవార లీ
 నిరర్థక దాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 14
 కరము బ్రయాసముం గలుగగా వెలసేని భవచ్చరీర మీ
 తెరగున కార్యమందెడు గతిం జరించిన వైరివర్తము
 ల్పరిము తెగాక యిష్టఫలముం గనజాలమి నీ వెఱుంగవే
 నిరర్థక దాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 15
 కరణము భారతప్రజకు కానతుల్యము నీదుమాట వి
 ప్ర్రము వదింపనేల నిను దైవము గా మదిలో దలంచు చుం
 దురు నిరంతంబు నీవ్రతముతోఁ బనిలే దికశాంతిగూడు నీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 16
 పరసిజనాభిమాని యదునత్రము దుత్తమదైన మంచు లో
 నెరిగియు వాఁబోధ వివకే తమపొయినవాక మై చరిం

మహాత్ముని నిరశన వ్రతము

నీ. ఏకోదరమున జన్మించితిమని
 లవమేని ప్రేమనుమాని మెలగుకతవ
 మలమల నాకట మాడిపోయెడి దీన
 కోటులగతి నెంచకుండుకతవ
 యంత్రాలనదుమ నిరంతరముం జిక్కి
 పాక్కు మాల్లెలను నొక్కుకతవఁ
 ధనులు పేదలపాలి దయ్యంబులై వారి
 రక్త మాసక్తితో ద్రావుకతవ
 మనము నిర్భాగ్యులమగుచు మననకతవ
 మనవిమోచనపథ మన్య మరయనేమి
 దేవదేవుని నింకఁ బ్రార్థింపనేమి
 అనశన వ్రతదీక్ష గొన్నాడు మరల
 గాంధీ మహానీయు డీనాడు గానరయ్య!
 చ. పరుగయి యున్నవాడనలె వాడియువ త్రయినాడుకారలో
 మరణముఁబాసి తైలవడి భారతిదేశముఁ గన్నులారఁదాఁ
 నరసెనో? లేదో? అప్పుడె యహ! యువవాసములంట య
 క్కటా?
 యిరువది యొక్కరోజులఁబ! యంతటి ఘోరము వేల
 యున్నదే!
 చ. తెలియదో హైందవులైడి తీవ్రపు గడ్డములందలంచి భూ
 వలయుముఁ గ్రుంగిపోవునటు భౌతిక దేహసుఖంబు వీడి ని
 శ్చలుండయి సత్తపంబు వెస సల్పుదునందె మహాత్ముడందె
 విలయమే? క్రేమమో? యెట్టిగి వీక్షణనేయడు లోక
 పాలకుల్.
 క. క్షీరోదకముల తీరున
 గూరిమి జరియించి యీశుఁ గొల్పుచు మనులే
 సారము మతములకు వృధా
 బోరాటములే? పొందిపోసఁగుడు నుమతులో?
 ఆ. దేవుడొక్కఁడున్న డిక్కులేమన్న నీ
 దీనజనరంబు దెలిసిరాడే?
 పరమభక్త చక్రవర్తిగాధీమూర్తి
 దీక్షనిలిపి ముక్తిదేదేవునకు!
 నీ. అశ్రుకాలమున మాయంతకలహములు
 పాయఁగాకను ప్రేమదాయ గాక!
 ప్రాచ్యనాగరకము భరతఖండవ
 దీపిండుఁగాకవని వ్యాపిండుఁగాక!
 భాగతమాత నిర్మలయశోపేతయై
 నెగడుఁగాక నృతంబు దెగడుగాక!
 భరతపుత్రుఁడు భీరుని నిందయి క నంతరించు!
 గాకెందు రాజీండుఁగాక!
 ఎపుడు సాత్వికబలమె జయించుఁగాక!
 పశులహంకృతి బిరానఁబాటుగాక!
 మేటిధనధాన్య సంపదమిటుగాక!
 ఎల్లఱు సుతృపులై సుఖియింతుగాక!
 ఆ. ఆత్మబలయుతుండు నార్యలోకమతుండు
 నగుచు గాంధీమహీతుఁ డలరుఁగాక!
 మాతృదేశ మోక్షమై లోకమెల్ల
 ధర్మబద్ధమగుచు దనరుదాక!
 సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మ.
 పరమము వానికప్పు యువవాసము చేసెనె వాసుదేవు డీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే. 17
 అరయమిడేసి సోదరుల మంచు దలంపగలేక దా మహాం
 కరణముతో దురంతముల కారణవైరము బూనిచేయు వా
 తురకలు హిందువు ల్పముల్ దూషణకర్తలు నైనవారై
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే. 18
 తిరముగ పాపవర్తనలై లేజముగాంచెడువేళ సాధువుల్
 పరిభవమందువేళ భగవంతు పదమృతి గల్గివేళల
 నిరయము బాపి లోకమున నెమ్మదిగూర్చగ వచ్చినాడవీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 19
 కుదుకులనాళకారయయి ఘోరమునై ప్రత్యాభిమై భయం
 కరముగ భారతాహము గల్గెడుపట్టున దానినాప నే
 ర్పరియగు వాసుదేవునకు వచ్చెనెకాల విలాసమాపనీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీకు మహాత్మునింప నేటికే 20
 నిరంతమునీదుమానసము నిర్మలమైవృద్ధుడైనదాటచే
 కరగిదొరంగు దుష్కృతసికారపరంపర గాంచినా మహా
 త్రగుణజాల సర్వజనతా పరితాపము గల్గెగాననీ
 నిరర్థకదాహద్రవ్యము నీవు మహాత్మునింపవే దయ్య! 21
 చంద్రమౌళి చిదంబరరావు.
 బాపట్ల, 27.9.24.

ధర్మవరము

(ఒకవిలేఖరి)

ధర్మవరం తాల్కా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు శ్రీ గాం
 ధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవమును జరిపిరి. సాయంకాలము 5 గం
 టలనుండి గ్రామముంతట భజన చేయుచున్నది. భజనానంత
 రము (వానవచ్చుచుండుటచే) శ్రీకృష్ణ శ్రీమొడయారు గ్రం
 థాలయమున సభ్యులు సమావేశమై మహాత్ముని చిత్రపటమునకు
 పూజచేసిరి. కోందరుసభ్యులు మహాత్ముని జీవితమును క్లుప్త
 ముగా నుపన్యసించిరి. తరువాత మహాత్ముని కీర్త్యుడు శీరాయు
 రాశోగ్యమొసగు గాక యని సభ్యులు ప్రార్థనలు చేసిరి.

వసంతవాడ

లోకపూజ్యుడగు గాంధీమహాత్ముడు హిందూ మహా
 ముద్దీయ సంయోగార్థ ముపవాసవ్రత మారంభించినందున
 26.9.24 సం॥ లేదీన దేశీయనాయకుల యజ్ఞానుసారముగా
 హిందూమహాముద్దీయసభ్యులకు మహాత్ముని కాయారాశో
 గ్యాభివృద్ధి గావించునట్లు భగవంతుని గూర్చి ప్రార్థనలు భజన
 లును జరిగినవి. దేవాలయములలో నభిషేకములును మసీదుల
 లో ప్రార్థనలును జరుపబడినవి. సాయంత్రం మహానాయకుల
 పటము లన్ని మతస్థులవారిచేతను యూరేగింపబడిరి. (ఒకవిలేఖరి)

అనావరం

(అమలాపురం తాలూకా)

ఈ గ్రామమున 24 వ లేదీ బుధవారమునాడును 26
 లేదీ శుక్రవారమునాడును, మహాత్ముని ఆరోగ్యమునకును,
 హిందూమహాద్దీ యైకమత్యమునకును యింద్లలోను దేవాలయ
 ములలోను ప్రార్థనలు జరిగెను. శ్రీయంత నూకల వెంకట
 రత్నంగారు బుధ శుక్రవారములు ఉపవాసముండి శ్రీబాహ్మ
 వేశ్వర స్వామివారి ఆలయములో సాయంత్రము అభిషేకము,
 పూజచేసినారు. గ్రామస్థులందరును ప్రతిదినము ఆత్మాతురతతో
 మహాత్ముని ఆరోగ్యమును గూర్చి విచారించుచున్నారు.
 (ఒకవిలేఖరి)

బందరు స్త్రీల నభలు

శ్రీమహాత్ముదాల్గారి ప్రచురణము ననుసరించి బందరు
 పురమున పురభవనములో నీనెల 21, 26 వ తేదీలను శ్రీమతి
 ముట్నూరి రుక్మిణమ్మ, శ్రీచతి మోటుపల్లి రాజాబాయమ్మ
 గార్ల యాధిపత్యమున ప్రత్యేకము స్త్రీలసభలు గావించబడినవి.
 ప్రభుత్వమువారివేళమునకు సుమారు 70 మంది స్త్రీలమ్మలు సభ
 నలంకరించిరి. ప్రభుత్వమున ప్రార్థనాధికములు గావించబడిన
 పిమ్మట శ్రీమతి రాజాబాయమ్మగారిచే ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువఁ
 బడి ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులను గూర్చియు, మహాత్ముని యుద్ధ
 మము ప్రస్తుతోపవాసవ్రతకారణములను గూర్చియు హృద్య
 ముగ నుపన్యసించబడినది. పిమ్మట శ్రీ గం॥ బుర్రా సుబ్బమ్మ
 గారు, హిందూ మహాముద్దీయమైత్రిని గూర్చియు, ఖద్దరు
 ధారణమునుగూర్చియు, వృద్ధునధురవైరిని గీతా భాగవతోప
 మా న ము ల తో చాల వ ర కు ప న్య సించి రి. అనం
 తరము మరి కొందరిచే ఖద్దరు ధారణము హిందూ మహాముద్దీయ
 మైత్రి, సర్వసమాదరభావము, అస్పృశ్యతా నివారణము, విక
 మత్యము మొదలగు విషయములను గురించి విపులముగ నుపన్య
 సించబడినది. సుమారు 5 క్కి గంటలకు సభ జయప్రథముగ
 ముగింపబడినది. కొందరు స్త్రీలు ఉపవాసవ్రతము నాచరిం
 చిరి. కొంతెడవు రాట్నము వదుకఁబడి నేర్పబడినది.
 ద్వితీయసమావేశము సుమారు 5 క్కి ముగింపబడినది. 3 గంటకు
 ప్రారంభింపబడినాడు గూడ అభ్యుత్థులాలగు
 రాజాబాయమ్మగారిచే ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువఁబడి
 ప్రస్తుతపరిస్థితులనుగూర్చియు, భవిష్యత్కల్పనమును గూర్చి
 యు,విపులముగ నాహ్లాదకరముగ నుపన్యసించబడినది. ఇంకను
 కొందరు ఖద్దరు వికమత్యము నూలునడుతులయొక్క యాచార్య
 కము, అందులకు స్త్రీలు ప్రధానపాత్రములను నిత్యాదివిషయ
 ములనుగూర్చి చాలవరకు చెప్పఁబడినది. పిమ్మట జయప్రద
 ముగ సభ ముగింపబడినది. వాడు సుమారు 50 మంది స్త్రీల్లో
 విచ్చేసిరి. మొత్తముమీద రెండుదినములును సంతృప్తికరముగ
 జయజయధ్వనములతో మంగళహారతులతో మహాత్ముని కాయు
 రాశోగ్యాభివృద్ధిగోరుమ స్వరాజ్యస్థితిగోరుమ, సభలు ముగిం
 పబడినదని వ్రాయుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాము. నేడు
 గూడ చాలవరకు రాట్నము వదుకుట నేర్పట జరుపబడినది.

మనపాక కమలమ్మ

ద్రోణరాజు లక్ష్మీబాయమ్మ,
 బందరు, శ్రీకాంగ్రెసుసంఘము, 26.9.24

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924.వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30.వ తేది
మంగళవారము

జి పా ను ప్రశ్న

నానారాష్ట్ర సంఘసభయందు జి పా ను ప్రతినిధియగు అడాచీగారు క్రొత్త పక్షానడిగి, యూరపియను సభ్యులను కలవరపెట్టెను. ఎక్కడవయినను బానాయనురీతిని, ఇతరులకు శ్రీరంగనీతుల బోధించు నపుడు యూరపు ప్రతినిధులు విశాలభావము గనుపఱచెదరు. తమవంతుకు వచ్చినపుడు మాత్రము, యివి యన్నియు ఏమూలకో బోవును. నానారాష్ట్ర సంఘము తనధర్మమును నిర్వహించవలయుననిన, జాతులమధ్యగల మనస్ఫూర్ణలతో లగింపవలయును. ద్వేషభావము పెరుగకుండ జూడవలయును. ఆస్ట్రేలియా మున్నగు దేశములను శ్వేతమయముగా వింపవలయుననియు, శ్వేతేతరులను రాకుండ చేయవలయుననియు, ఏర్పాటు జరుగుచున్నది. ఇంటి స్వాతంత్ర్యములేని భారతీయులెట్టి యిడుమల బడుచున్నను, స్వాతంత్ర్యదేశములకు జెందిన జపానీయులు మున్నగువారు, తెల్లవారి నిరంకుశత్వమును సహించి యూరకుండజాలరు. ఆస్ట్రేలియాకును జపానుకును, అమెరికాకును జపానుకును మధ్య, ద్వేషాగ్ని రాజుచున్నది. రంగుభేదము పరిస్పర సేపహమునకును, చేరికకును భంగకరమగుచో, ప్రపంచశాంతి ఎటు గుదురును? ఆసియా, యూరపుఖండములకు సమ్మేళన మెటులగును? నానారాష్ట్ర సంఘములలో నెన్నియు ప్రజలబలికే, ఇండ్లయొద్ద పోరాడుచుండుటవలన నినుమంతయు లాభముండదు. అందుచే నిట్టి దుస్స్థితి జనింపకుండ చేయుట ముఖ్యమని చెలుప నక్కరలేదు.

తెలుపు నలుపు విభేదమును పరిగణించుట కేవల ఆంతరంగిక సమస్యయనియు, ఇట్టి సమస్యతో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు నానారాష్ట్ర సంఘముకు ఓలులేదనియు, ఆస్ట్రేలియాబలుకుట కిప్పుడవకాశము గలదు. గృహవ్యవహారములలో పాల్గొనుటకు, నానారాష్ట్ర సంఘమున కవకాశములేకుండ చేయబడినది. దీని యర్థమేమి? యూరపియనుజాతులకు, ప్రస్తుతపు సౌకర్యము లన్నియు నిలిచి యుండును. ఇంపీరియలిజమున కెట్టిభంగము వాటిల్లదు. నానారాష్ట్ర సంఘమువారి ఆగ్రహము, ఏ చిన్నజాతులపై ననో ప్రసరించుటయు, అవి దండనకు పాల్గొనుటయు నిహజము. అంతియగానిపెద్ద జాతులు గలిగించెడి కలహముల కయ్యవి బాధ్యత వహింపవు. ఆసియావాసులు శ్వేతేతరులగుటచే, వారిని అధినివేశరాజ్యము లెన్ని బాధల చెట్టినను, జోక్యము కలుగజేసికొనువా రుడరు. ప్రపంచ శాంతి భంగముకలిగించి, కలవరకారణ మగుచున్నపుడు యెడ ఆంతరంగిక సమస్య కానేరదు. దానిని నివరించుటకు నానారాష్ట్ర సంఘమున కధికార ముండవలెను. ఇంకొకవిషయము నాలోచింపవచ్చును. హిందూదేశము నానారాష్ట్ర సంఘము

నందు, సభ్యురాలుగ నున్నది. ఇతర దేశములతో బాటు ఖర్చు లన్నిటిని భరించుచున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమునందన్న జాతులకును ఆంతరంగిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యముగలదు. ఒక్క హిందూదేశమే స్వపరిపాలనము లేని దేశముగ గనుపించును. ఇంటి స్వపరిపాలనము ననుభవించుకుండ నానారాష్ట్ర సంఘమున సభ్యురాలుగ నుండుటచే హిందూదేశమునకు గలిగెడి ఎక్కుడు కీర్తి యుండజాలదు. కృత్రిమాలంకారములతో నినుమంతయు లాభముండదు. మీదుమిక్కిలి హిందూదేశస్థితి స్వతంత్రజాతులకు నవ్వుపుట్టించుచుండును. హిందూదేశము తన ప్రతినిధిని ఎన్ని కొనిబంపుటకు వీలులేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు భారతీయునయినను నియమించరు. హార్డింజి ప్రభువుగారు హిందూదేశ ప్రతినిధిని నియమింపబడుట ఎంత కఠినసాధ్యమో చెలుపనక్కరలేదు. హిందూదేశము నిజశారవము సంపాదించవలయుననిన, హిందూదేశ ప్రతినిధి ప్రజాశయములను తెలుపవలయుననిన, ముందుగ స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును పొందవలయును. ఇంగ్లండు హిందూదేశమున కెంతకాలమునను స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించుకున్నచో నానారాష్ట్ర సంఘము వారు జోక్యము కలుగజేసికొనుట ధర్మము కాని ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో నానారాష్ట్ర సంఘము జోక్యము కలుగజేసికొన వీలులేదని ఇంగ్లండు సాకుబలుకవచ్చును. తన యిచ్చవచ్చి నంతకాలమువరకు స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించనని జెప్పవచ్చును. అందుచే ఆంతరంగిక సమస్యల కమునను యొక పరిమితిగలదు. కలహకారణములై మన స్ఫూర్ణ బెంచునపుడు, ఆంతరంగిక సమస్యలు బహిరంగ సమస్యలగును. వీనిని పరిష్కరించుటకు నానారాష్ట్ర సంఘమున కధికారములేనిచో, యీ సంఘమును కట్టిబెట్టవచ్చును. జపాను ప్రతినిధియగు అడాచీగారు రండుచేతనే సవరణ నొకదానిని ప్రతిపాదించిరి. ఆంతరంగిక సమస్యలయొక్క పరిమితిని విశాలపరుపవలయునని వీరు సూచించిరి. శ్వేత ఆస్ట్రేలియా పద్ధతి ఆంతరంగిక సమస్య గాదనియు, దానిని పరిష్కరించుటకు నానారాష్ట్ర సంఘమున కధికార ముండవలయుననియు, వివిధజాతులమధ్య గల వివాదముల నన్నిటిని పరిష్కరింపవలయుననియు, అడాచీగారు హెచ్చరించిరి. వీరి సవరణను ఇంగ్లండు, ఆస్ట్రేలియాల ప్రతినిధులు ప్రతిఘటించుట వింతగాదు. అడాచీగారి ప్రతిపాదనము, యూరపియనుల కాశ్చర్యము గలిగించెను. ఇట్టి ప్రశ్న యుదయించునని వా రూహింపకబోయిరి. అడాచీగారు ఒంటిరివారగుటచే, తమ సవరణను తుదకు పంపించుకొనిరి. అయినను జపాను ఇందుకు సంబంధించిన నిబంధన నంగీకరింపజాలరని వీరు నుడివిరి. అడాచీగారి సూచనను ప్రత్యేకోప సంఘమువారు విచారించుచున్నారట. హిందూదేశము తన ప్రతినిధిని స్వయముగ బంపియున్నచో అడాచీగారు రడిగిన ప్రశ్నేనే అడిగియుండెడిది. అన్ని జాతులకును స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమిచ్చి, కలహకారణములను పూర్తిగ తొలగించినగాని, పోరాటము లంతరింపవు. ఇట్టి ముఖ్యవిషయమును వదిలి, నిరర్థకమగు తీర్మానముల గావించిన నేమి లాభము?

కార్యరేషను ఎన్నికలు:
సం త్యాగరాయచెట్టిగారి ఆగ్రహము
ధనపాల మొదలియూరుగారిని అభినందించుటకై రాయపురము రేటుపేయర్ల సంఘమువారు కూర్చిన సమావేశమునకు, సర్ పి. త్యాగరాయ చెట్టిగారు రధ్యక్షతవహించి స్వరాజ్యపక్షమువారి చర్యలను కడుతీవ్రముగ విమర్శించిరి. స్వరాజ్య పక్షమునుటకన్న కాంగ్రెసు పక్షమనిన ఎక్కుడుగ సమంజసముగ నుండెడిది. ఏలనన కాంగ్రెసు ఎన్నికలలో గలిచిన వారిలో స్వరాజ్యపక్షమునకు జెందని వారుగూడ గలరు. ఆవిషయమటుండ త్యాగరాయ చెట్టిగారి ప్రసంగము విమర్శన పరిమితిని దాటిబోయి కేవల దూషణకింద పరిణమించినది. హేతువులే నపుడు ఎదుటివానినిదిట్టుమను సామ్యమున కాంగ్రెసు పక్షమువారిని దూషించుటతో వీరు తమప్రసంగమును పూర్తిజేసిరి. “జస్తిను” పత్రికలో ప్రచురింపబడిన వృత్తాంతమును జూడన తాముగట్టిన భవనము కూలిపోయినందులకు త్యాగరాయచెట్టిగారికి పట్టరాని ఆగ్రహము గలిగెనని యూహింపవచ్చును. వీరివాదము ప్రకారము ప్రజలు స్వరాజ్య పక్షమువారిపై గల సభిమానముచే నూతన ప్రతినిధుల నెన్నికొనలేదనియు, ప్రాతకొన్నిలరులపై గల కోపముచే నిటుల గావించిరినియు తాముపిలిపించి యుడిగినను వోటరులు వినలేదనియు తెలియుచున్నది. ఇందునుబట్టి ప్రాతకొన్నిలరులు ప్రజల విశ్వాసమును కోల్పోయిరినియు అందుచే వాని పదవు లంతరించెననియు స్పష్టమగుచున్నది. వెనుకటి కొన్నిలరులు ప్రజాభీష్టమును నెఱవేర్చుటకు ప్రజలు క్రొత్తవారి నెన్నుకొనుట యందు తప్పేమియు లేదుగదా. క్రొత్త కొన్నిలరులు పిన్నవయస్కులనియు, అనుభవము లేనివారనియు, త్యాగరాయచెట్టిగారు విమర్శించుచున్నారు. అటులగుచో, వోటరులు వీరి నెన్నుకొనుటకు కారణమేమి? త్యాగరాయ చెట్టిగారిపక్షము వారిని ప్రజలెన్నుకొనునపుడు వారువివేకవంతులై నేడు క్రొత్తవారి నెన్నుకొనుటచే వివేకశూన్యులయిరా? క్రొత్తవారిని, చిన్నవారిని ఎన్నుకొనుటకు కారణ మేమెయ్యుండు? చిత్కాలము నుండి యు పలుకుబడిగలిగి కార్పొరేషనులో స్థావరమేర్పరుచుకొనినవారిని, ఓటరు లేల నిరాకరింపవలయును? కాంగ్రెసుపక్షమువారి కార్యక్రమమును, వారి స్వాతంత్ర్య నిరతియు, ప్రజల కనుకూలించుటచేతనే అట్టివారి నెన్నుకొనుట తటస్థించెను. నూతన ప్రతినిధులు తమ విధిని నెఱవేర్చినచో, వోటరులు ఈ మారు ఇంకొకరి నెన్నుకొనవచ్చును. కాని ఒక్క విషయమును మాత్రము నిష్పక్షపాతబుద్ధిగలవారై రంగీకరింపక తప్పదు. వర్ణవ్యవస్థ సాధారముగ జేసికొని, తమతమ కులములకు జందినవారినే వోటరులు ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనుటవలన, నగరాభివృద్ధి కాయకము గలిగెను. అట్టి దుస్స్థితిని తొలగించుటకు పాలుబడిన శ్రీనివాసయ్యంగారు స్తుత్యార్హులు. ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికలలో ఓటరులు వర్ణభేదము సాధారముగ జేసికొనరయిరి. హిందువులు మహమ్మదీయులను క్రైస్తవులను ఎన్నుకొనిరి. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల నెన్నుకొనిరి. వెనుకటి జాతిద్వేషము తొలగి, నగరమునందనుకూల వాతావర

అను ప్రబలము. కాంగ్రెసుపక్షము, జాతీయద్యోమమును
సహించునది, ప్రజలకు వెల్లడియయ్యెను. యి వకులు
కార్పరేషను సభలో ప్రవేశించిరి, త్యాగరాయ
చెట్టిగారు నిందించుచున్నారు. యవజనులు ప్రవే
శింపగూడదా? వృద్ధులు వాకి చోటియగూడదా?
ఏదేశమునందయినను, యవజనులైన నే పురోభి
వృద్ధి యాధారపడియుండును. వారకము నూతనా
శయములను స్వీకరింపనియక, పురాతనమార్గముల
వంకకే దృష్టిని మరల్చుచుండును. కడచిన ఎన్ని
శలలో విజయముగాంచిన, హిందవులును, మహా
మ్మదీయులును, క్రైస్తవులును, సమరులును, దేశ
సేవా తత్పరులును, స్వరాజ్యసంపాదనా దక్షులు
లునని జెప్పవచ్చును. అట్టివారిని నిందించి, త్యాగ
రాయచెట్టిగారు తమ యవజనులను వెల్లడియ
చున్నారు. ప్రజాహితీ జీవితమునందు వీరు పాల్గొ
నని సమయమున, యిట్టి ప్రసంగమును గావించ
కుండిన బాగుండెడిది. మహమ్మదీయ దుండగిండ్లు
తిరువల్లిక్కేణిలో దిగి, వోటరులను దేశికాచార్యు
లగారికి వోటియకుండ బెదిరించి బలవంతపెట్టి
రట. స్వరాజ్యపక్షము, రాజీపక్షముని
త్యాగరాయచెట్టిగారు పలుకుట వారి
గౌరవమునకు తగియుండలేదు. రాయపురము
జీవితములో వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు ఆలస్య
ముగ నిల్చియుండుటచేతను సరియగు ప్రయత్న
ములు జరిగియుండక బోవుటచేతను అవజయము
గలిగినను అంతమాత్రముచే సంతసించుటకు జస్తిను
గతుమువారి కవకాశములేదు. తెలుగు ముద్రా
యంత్రశాలాధికారికి ముద్రికలు వ్యవహారము
లేమి దెలియనని త్యాగరాయ చెట్టిగారు
చున్నారు. కార్పరేషను సభలో ఏవృత్తిగలవారు
ప్రవేశింపవలయునో తెలియకున్నది. శ్రీనివా
సయ్యంగారు ముద్రికదానిని కార్యనిర్వాహణో
ద్యోగపదవిని సంపాదించుటకే భగ్నశయ్యుడై తుద
కిటుల దిరిగనని చెట్టిగారు బలుకుటచే నేమి లాభము
గలుగునో చెప్పజాలము. రాయపురము పరిపాలన మీ
మాత్రము అనుకూలముగలేదని ధనపాల మొదలి
యారుగారికి అనుచుచదివిన కూపరుగారి అంత్యోప
న్యాసమువలననే గ్రహించవచ్చును. విరియెన్నిక ఓట
రులను సంత్రిప్తి పరుపలేదని ఇందుమూలమున విదితి
మగుచున్నది. త్యాగరాయచెట్టిగారి ప్రసంగము
మిగిలిన కార్పరేషను స్థానములగూడ స్వాధీనపరచు
కొనుటకు కాంగ్రెసు పక్షమువారి కెక్కుడు ప్రోద్బ
లము గలుగజేయునని తలంపవచ్చును. నానిక స్వపరి
పాలనమును చక్కబరుచుటకు చెన్ననగరి మధి
ముగ ప్రయత్నించి విజయము బడయుగాక!

దాలాలుగారి రాజీనామా

హిందూదేశపు హైకమిషనరు పదవిని సర
దాలాలే గారి కిచ్చిననాటినుండియు, అసంతృప్తికర
మగు వార్తలు బుడచుచున్నవి. వీరిద్వారా హిం
దూదేశమునకు గావలసినసరకులను గొనవలయును.
సరుకు లెక్కడ చొకగదొరికిన నక్కడకొనవలయు
నని, శాసనసభవారు తీర్మానించియుండిరి. దాలాలే
గారి తీర్మానమును సఫలపరచునెంచుట సహజము.
దాలాలే గారు సమరులు. దేశాభిమానులు. కరెన్సీ
కమిషనులో సభ్యులుగనుండి స్వతంత్రాభిప్రాయ
మును దెలిపియుండిరి. మారకపురమును 1 మిల్లి

ఆంధ్ర ల గంధి మహాత్మని పుజాని

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

30-9-21

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు	కోకాధిపతి రాజీనాథుని నాగేశ్వరరావు	చంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు
విశాఖపట్నంజిల్లా సాలూరు తాలూకా	49142-10-5	విశాఖపట్నం జిల్లా సాలూరు	24175-0-11
ప్రచారకులు పురిపండా అప్పల		తాలూకా శివరామపురము అగ్ర	
స్వామిగారి ద్వారా	5-2-0	హారము వసూలు పురిపండా అప్పల	
భాగవతుల సుబ్బరామయ్యగారి కుమార్తె భారసాల సందర్భమున	5.0 0	స్వామిగారి ద్వారా	4-6-0
	49152-12-5		24179-6-11

పుజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లింబుకెట్టివిధి, మద్రాసు

గు నాల్గుపెన్నెలుగ నిర్ణయించవలెననియు, 2 మిల్లిం
గులను నిర్ణయించుట అసంభవమనియు సూచించి
యండిరి. దాలాలుగారి యభిప్రాయములు ప్రాత
కాలపునాటివని, అక్షేపించినవారు గలరు. కాని
దాలాలుగారు జెప్పిన సంగతులే తుదకు రూఢి
యయ్యెను. రెండు మిల్లింగులు గ మారక
మెన్నడును నిలిచియుండలేదు. తుద కది
మిల్లింగు నాల్గు పెన్నెలయినది. దాలా
లుగారు హైకమిషనరుగనుండి హిందూదేశక్షేమ
మును పెంపొందించుటకు ఎక్కుడుగ పాటుపడి
యన్నారు. కాని వీరి ప్రయత్నములనుక్రింది యూరపి
యను యద్యోగులు సాగవీయకబోయిరిని దెలియు
చున్నది. ఆత్మకారవమును నిలుపుకొన వీలులేక
దాలాలుగారు రాజీనామా నోచ్చియుందురు.
సామ్రాజ్య ప్రదర్శన సందర్భమునగూడ, దాలాలే
గారి హితమును పోషింపవలెను. వినవచ్చెను.
దాలాలుగారు తమ రాజీనామాకుగల నిజకారణము
లను ప్రకటించుట యవసరము. ఇట్టి స్థానమునందు
మరల నే భారతీయుడును గౌరవముతో నలంకరింప
జాలడు. తమధర్మమును కొంచెము స్వతంత్రముగ
నెఱవేర్చదలచిన భారతీయులందరకును, యిట్టి సంత
కములే వాటిల్లుచున్నవి. భారతీయులు కన్నతో
ద్యోగములు లభించినమాత్రమున, అంతయు నెఱ
వేరునని తలచెడివారికి, యిట్టి నిదర్శనములు గుణ
పాఠమును నేర్పుచున్నవి.

రుష్యాసంధి-లేబరుపక్షము

రుష్యాతో సంధిని జేసికొనందులకు లేబరు
పక్షమువారిని లిబరలు కన్ఫరేట్లు పక్షములవారి
నిపురును నిందించుచున్నారు. ప్రధానమంత్రియగు
మాడ్లాన్డుగారు డబ్లిన్ గరమున ముచ్చటించుచు
తమచర్యను సమర్థించుకొనిరి. రుష్యాతో సంధి
జేసికొనినందులకు మాడ్లాన్డుగారిని బాల్లివిట్టు అని
పిలిచిరట. కాని వెనుకటి ప్రభుత్వములు సాధింప
లేని వ్యవహారమును మాడ్లాన్డుగారు ధైర్యముతో
పరిష్కరించినటులు సందియములేదు. లాయడు
జార్జిగారి జెడరింపుల నిసందర్భమున పాటింప
నక్కరలేదు. లాయడు జార్జిగారు అనవసరముగ

గంగ్రెసాళము జేయుచున్నారు. తమచర్యను పార్ల
మెంటుసభవారు ఖండించి విశ్వాస రాహిత్యము
జూపినను మాడ్లాన్డుగారు లక్ష్యపెట్టరు. తమపద
వికి రాజీనామా నిచ్చి మరల ప్రజలకు విన్నవించు
టకు మాడ్లాన్డుగారు సంసిద్ధులుగనున్నారు. బ్రిటీ
షు ప్రజలు రుష్యాతో సంధిజేసికొనుటకు నిష్పక్షప
దనుటకు సందియములేదు. రుష్యాతో నింకను
విరోధము సాధించుటవలన ఇంగ్లండుకే ఎక్కుడు
నష్టముగలుగును. ఇందుచే రుష్యా ఇంగ్లండుల
కెంత త్వరిత సందిగుదిరిననంత
క్రేయస్కరమని ప్రజలు భావింపక మా
నరు. మరల ఎన్నికలు జరుగవలసినయెడల, లేబరు
పక్షమునకే ఎక్కుడుబలము గలుగును. లిబరలు
కన్ఫరేట్లుపక్షముల యార్భాటములు ప్రయోజన
రహితము లగును. భావిపరిణామ మెటులుండునో
చూడవలయును.

ఎంత తప్పు!

కలకత్తా మెట్రపాలిటనుగు రివరెండు వెస్టు
కాటుగారు డబ్లిన్ సమావేశమునకు వెడలిరి. హిం
దూదేశమునందలి ఇంగ్లీషుచర్చి కంతకును వీరు
అధిపతులు. ఇట్టిహోదాగలవారు మహాత్ముని వ్రత
ముచే ప్రేరేపితులగుట, ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలకు
కంటకముగనుండుట వింతగాదు. ఇంతటితో బోక,
మెట్రపాలిటనుగారు గాంధీమహాత్ముని కొకలేఖను
వ్రాసిరి. ఆ లేఖయందు "ప్రియమగు గాంధీమహాత్మా"
అని వీరు ప్రారంభించిరి. ఈ లేఖను జూట మద్రాసు
మెయిలుపత్రిక నుండి పడినది. బ్రిటీషువారి హృద
యమునుగూడ కరగించి, మహాత్ముడు వారి సన్మాన
మునకు బాత్రు డగుచున్నాడు. హిందువులకును
మహమ్మదీయులకునుమాత్రమే గాక, భారతీయు
లకును క్రైస్తవులకునుగూడ మహాత్ముడు బంధీ
ముగ నుండెడినీతి యరుచెంచినది. మెయిలు బోలు
పత్రికల కెంతకోపము గలిగినను, మహాత్మునిశక్తిని
ఆధునిక ప్రపంచవంతయు గుర్తింపక మానదు.
ఆంధ్రానుగారి ప్రకటనముగాంచిన, మహాత్ముని
ఆత్మలంకాధిక్యము సువ్యక్త మగును. మహాత్ముని
సంకల్ప మిడేరు గాక!

విదేశపార్లు

ప్రపంచ శాంతి

నైన్యముల తగ్గించునంది

జాతీయమితి యేర్పాటులు

జపాను వైఖరి

జనీవా, సెప్టెం 27:—నైన్యములను తగ్గించు సంద్ధిని గూర్చి త్రుముపాయదాసు దెలుపుచు డా॥ బెనిసుగారు జాతి సమితిలోని మూడవ ఉపసంఘమువారికి నివేదికను చాఖలు చేసిరి. ఇది యిదివరకు జరిగిన వాటన్నిటికన్న యెక్కువ సదుపాయములు గలది.

ఇందలి 6 వ నిబంధన యుద్ధమునకు గడంగకూడదని కాసింపుచున్నది. 10 వ నిబంధనప్రకారము యుద్ధమునకు గడంగు దేశములను శిక్షించుటకు సభవారి కధికారముగలదు.

7 వ నిబంధన యీసంద్ధియందు సంతకముచేయు సభ్యులు వైషమ్యములు పెరుగుచర్య లేమియు జేయరాదని కాసింపుచున్నది. ఈరీతిగా సంద్ధినిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నడచు వారిపై వచ్చు ఫిర్యాదులను సభవారు విచారింపి నేరస్థులచే నవ్వు పరిహార మిప్పించి ప్రపంచశాంతికి భంగకరముగ పరిస్థితులను చక్కబెట్టుట కధికారము గలదు. ఈసంద్ధినియామకములందు సభవారు శాంతిభంగపరిస్థితుల నేరీతిగా తొలగింపవలెనో నిరూపించియుండలేదు. కాని, జపానరసముయములందు సభ్యులలో 2/3 సంఖ్య ఒప్పుకొనిన యెట్టి ప్రయత్నములైన జేయుట కధికార మొసంగబడెను.

నైన్యముల అధికారము

ఈ ప్రపంచశాంతిసంధిభంగము రాకుండ కాపాడుటకు యేప్రభుత్వమువారి రెండువైపుము నొసగవలెనో కానియువారు నిర్ణయించెదరు. ప్రతిరాష్ట్రమును తన నైన్యములను తనవద్ద నుంచుకొనును.

జాతీయమితిసభ సభ్యులెల్లరిని మరతుల నాచరణలో నుంచు మని గోరునపుడు సలహాసంఘమువలెగాక, పురమాయింపు సంఘముగా నుండునుగాని కార్యనిర్వాహకసంఘముగా బాధ్యత వహింపజాలదని డా॥ బెనిసుగారు బోధపరచిరి.

అంతర్జాతీయ సమావేశము

సమితిసభ్యులను మూలనిర్ణయపత్రికకు (ప్రాటోకోలు) అంగీకరించుచునీరు తీర్మానముతో నివేదిక ముగిసెను. జనీవా లోని నైన్యములతగ్గించుటకు అంతర్జాతీయసమావేశమును గావించు పనునియు నైన్యముల ఒడంబడికనుగూర్చి నిర్ణయ మేర్పాటుజేయుటకై ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచు మనియు ఆ తీర్మానము సభవారిని గోరుచున్నది.

సంతకము చేయు నివారినితి

చర్యయందు న్యూజిలండు సభ్యుడు సర్ జేమ్సు ఆలెను గారు, మూలనిర్ణయపత్రిక యందు సంతకము జేయనివారికెట్టి బాధ్యత యుండునని ప్రశ్నించిరి. అవసరమగునపుడు యెంత నైన్యము హాజరుగా నున్నది యెవరు ముందుగా దెలిపెదనని ప్రశ్నించిరి. మరియు ప్రతికయందు సంతకము జేయుసభ్యులెల్లరు సమితిసభ్యులేనా? ఇచ్చియు విపులముగా దెలిపినచో న్యూజిలాండుకు సంబంధించి సంతకరకు మూలనిర్ణయపత్రిక సంతృప్తికరముగనే యుండునని దెలిపిరి. డా॥ బెనిసుగారు విపులముగ సమాధానము దెలిపిరి. అంతట సభ వాటికి ముగిసెను.

జపానుసవరణ

జనీవా, 28:—మూలనిర్ణయ పత్రికయందు 6 వ నిబంధనకు జపాను ప్రతినిధి ఆదాచిగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ యీరీతిగా నున్నది. —“వివిధదేశముల మధ్య సమాధానము కుదిర్చి శాంతిని కాపాడు యత్నములకు భంగముకలుగకుండా”. కానిదీనికి బ్రిటిషువారును ఆస్ట్రేలియావారును అడ్డుకుంటుంటే ఉపసంహరించుకొనిరి. కాని యీవిషయము పూర్తిగా పరిష్కరింపబడలేదు.

ఆదాచి గారు యింకను స్థిరీకరణమును దెలుపలేదు. బహుశః ఆయన ఒప్పుకొనవచ్చును.

ప్రమాదనూచన

లండను, సెప్టెంబరు 27:—ఆదాచిగారి సవరణకు సంబంధించిన చిక్కులు పరిష్కరింపబడనిచో గతనెలదినముల

నుండి జనీవాలో జరుగు ప్రయత్నములు నిష్ఫలములగునని జనీ వాలిలేఖరి మాంచెట్లరుగార్డియను పత్రికకు దెలుపుచున్నాడు. ఎం. లాచారిగారు (ఫ్రాన్సు) సామాన్యముగ జపాను కోర్కెలను ఒలపరచుచుండిరి. ఆదాచిగారు తన సవరణామోదించబడు నూచన ఒకపడకుండుటచే ఉపసంహరించుకొనినను జపాను మూలనిర్ణయపత్రికవిషయమున తనకు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నేర్పరచుకొన్నదని ఆయన ప్రకటించియుండెను.

ఆర్థికప్రతిబంధకము

జనీవా, 27:—ఒడంబడిక నల్లంఘించినచో ఆరాష్ట్రముపై విధింపవలసిన ఆర్థికప్రతిబంధకమును నిర్ణయించు తీర్మానము వేరొక సమావేశమునందు చర్చించుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి.

ఆతీర్మానము 16 వ నిబంధనకు సవరణరూపమున నున్నది. నేరము గావించు రాష్ట్రముతో నితరరాష్ట్రములు ఆర్థిక వ్యాపారసంబంధములన్నియు వదలుకొనవలెనని యాతీర్మానము కాసింపుచున్నది.

నాల్గవ ఉపసంఘమున కధ్యక్షుడుగా నుండిన ఆదాచి గారు, నైన్యముల ఒడంబడికకు సవరణలు ప్రతిపాదించిన వారి నభినందించిరి.

తగాయివా యందున్న విషయము కేవలము స్వదేశీయ సంపర్కము గలదని తప్పించుకొనుట కవకాశమిచ్చు 6 వ నిబంధనకు జపాను అంగీకరింపజాలదని దెలిపెను.

సభ్యులుకానివారిబాధ్యత

జనీవా, సెప్టెంబరు 28:—సభ్యులుకానివారుగూడ, శాంతిస్థాపనకంగీకరింపవచ్చునో సభ్యులకువలెనే శిక్షార్హులగు యరని ఉపసంఘమువారి న్యాయసంబంధముగ మరతులను దెలిపిరి.

నివేదిక అంగీకరింపబడెను.

మూడవ ఉపసంఘమువారు డా॥ బెనిసుగారి నివేదికను, ఎం. లాచారిగారు (నార్వే) ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నంగీకరించుటతో తమ పని ముగించిరి. నైన్యముల తగ్గించుటను గూర్చి సభగూడునపుడు జేయునున్న కొన్ని నూచన లాతీర్మాన మునందు తెలుపబడెను. డా॥ బెనిసుగారి నివేదికయందు చాల నిబంధనలు సవరింపబడినవి. ఈరీతిగా మూలనిర్ణయపత్రికనుండు నైన్యముల తగ్గించుటకును శాంతి భంగముకు సంబంధించిన విషయములపై చర్చ ముగిసినది. ఇంకను మధ్యవర్తిత్వమును గూర్చియున్నది. ఇదిగూడ రేపు ముగియగలదు.

నైన్యముల తగ్గింజేయువిధము

ఒడిపోయిన రాష్ట్రముల నైన్యముల సమితివారు తగ్గింజేయుటకై ఒకవిచారణసంఘమును నియమించుటకు సభవారంగీకరించిరి. ఆ ఉపసంఘమునందు సరిహద్దురాష్ట్రముల ప్రతినిధియొకడును, అసెసరులుగా కొందరు నుందురు.

మూలనిర్ణయపత్రిక - జాపానులభిప్రాయములు

జనీవా, సెప్టెం 29:—ప్రథమసంఘమువారు తీవ్రమగు చర్చానంతరము ధర్మశాస్త్రసంబంధమైన అభ్యుత్థాని నివేదికను ఆమోదించిరి. నేరముని శిక్షించు మరతునుగూర్చి (6 వ నిబంధన) జాపాను అభ్యంతరము దెలిపెను.

ఆదాచిగారు జపానుప్రతినిధుల ప్రకటనను జదివిరి. అందిల్లుగలదు:—సమితివారియందేక మేమన వివిధరాష్ట్రముల మధ్య తగవులుమాన్చి శాంతిస్థాపించుట. ఒడంబడికయందు 15 వ నిబంధనప్రకారము నేరముజేసి యేరాష్ట్రమైనను తప్పించు కొనుటకు పిలుగలదు. నిర్ణయపత్రికయందు 7 వ నిబంధన నేరముజేసినవారిని శిక్షించుటకు తావొసంగక, ఏదేకమైన స్వయం సంరక్షణార్హమై యేమైన యత్నించినచో శిక్షించుటకు అవకాశ మిచ్చుచున్నది.

ఈరీతిగా యీనిర్ణయపత్రిక అంతర్జాతీయ న్యాయము ను నిర్లక్ష్యము జేసిన రాష్ట్రమును శిక్షింప నెంచుచున్నది. ఒడంబడికయందు 15 వ నిబంధన నంగీకరించి నవ్వుపోయిన జపాను యిప్పుడు నిర్ణయపత్రికయందు 6 వ నిబంధన నంగీకరింప జాలదు.

సవరణపైచర్చ

జాపానుసవరణ కమిటీవారి యభిప్రాయములకు అనుకూలించదుగాన దాని నుపసంహరించుకొనవలెనని ప్రతిజ్ఞలు దేశపుసభ్యుడు దెలిపెను. అధ్యక్షుడు సవరణ నామోదించిరి. ప్రస్తుతము 6 వ నిబంధనలోని మరతులు భౌమయు చాలక రిషముగ నున్నవని.

జ్ఞాపాను సవరణ వివాదకరము గావని బెల్జియను సభ్యుడు కోల్లెనుగారు తెలియజేసిరి. ప్రతిరాష్ట్రములనతగాదాలను పరిష్కరించుకొనుటకు అధికారమున్నదనిరి.

ఈసవరణకు ఒక ప్రత్యేక నిపుణుడు అలోచించిన బాగుండునని ఇటలీవారు మూచించిరి.

నైన్యములను తగ్గించుచిత్తు

ఒడంబడిక జపానుచిక్కు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెం 30:—వైషమ్యమునుగూర్చి విచారింపుటకు చిన్నసంఘము నేర్పాటుజేసిరి. ఇందులో గ్రేటుబ్రిటను ప్రాంసు, ఇటలీ, జపానుప్రతినిధులు లున్నారు. వీరు దీనినిగూర్చి పరిశీలించుచున్నారని జనీవావార్తలు తెలుపుచున్నవి.

వికసీరు మహారాజా గారు

లండను, సెప్టెంబరు 29:—వికసీరు మహారాజాగారు జనీవానుండి ఒడంబడికను తిరిగివచ్చిరి.

మసోలు - తురుష్కులదాడి

బ్రిటిషు ఇరాకు అధికారుల యభిప్రాయము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—ఇటీవల తురుష్కులు మసోలుపై సల్పినదాడినిగూర్చి బ్రిటిషు ఇరాకు అధికారులు లానేను ఒడంబడిక మూడవనూత్రము ననుసరించి ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. 1933 జూలై మాసములో ఉన్న పరిస్థితులనే ఈ రాష్ట్రములందు గ్రేటుబ్రిటను, తర్కి ప్రవేశబెట్టుటకు అంగీకారమును కుదుర్చుకొనజాలకున్న జాతీయమితి తీర్పు జెప్పబడువరకు ఓపిక బెట్టియుండవలెనని ఆమూడవనూత్రమున నున్నది.

ఆగస్టు 1 వ తేదీన జాలామర్కు తురుష్కు గవర్నరును అస్సీరియనులు బట్టుకొనిరి. ఆయన బలమును గూడ, అస్సీరియా రాజ్యముపై దాడి వెడలుటచే విజృంభించుటచే పట్టుకొనబడెను. కాని తక్షణమే వారిని వదలిజేసిరి. దానిమీద తురుష్కులు ఇటీవల ఏర్పాటు చేయబడిన అస్సీరియా గ్రామములమీదబడిరి. ఇరాకు సరిహద్దు పై వనగు జకో అను పట్టణమును పట్టుకొనబెదరించిరి. తురుష్కుల రాకపోకల మార్గములను బ్రిటిషు వైమానికులు ముట్టడించిరి. కొందరు లోనికి పారడోలి ఈవరకు రాకుండ జేసిరి.

ఆంగ్లో హెడజాబి ఒడంబడిక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—ఆంగ్లో హెడజాబి ఒడంబడికను సవరణజేసి లండనుకు తీసికొలవచ్చిన హుసేనురాజా ప్రతినిధి పూర్వము తయారుచేయబడిన ఒడంబడికయందు గల ఆక్షేపణ లన్నిటినిహుసేనురాజాగారుపసంహరించుకొనిరనియు ప్రస్తుతపుటొడంబడిక బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముప్రకారమున్నదనియు తెలియజేసెను. అందుచే శీఘ్రముగనే ఆంగ్లో హెడజాబి ఒడంబడిక సంతకము గావచ్చుననిరి.

మెక్కా-ఇంకను వాహబీల

చేతిలో బడలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెం 30:—వాహబీలు మెక్కాను ఉపద్రవకరముగ పరిస్థితులయందుంచినను ఇంతవరకు వారిచే జిక్కజేదని లండను రాజ్యాంగవర్గమువారు తెలుపుచున్నారు. యాత్రికులు పోవుమార్గములకు అపాయమును గల్గించిరని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు జోకర్ము కలుగజేసికొనెదరని అధికారరీత్యా ప్రమాణముగ తెలుపుచున్నారు. కాని ఇంతవరకు అట్లు పోకర్త కలుగజేసికొనటకు అవసరము కనిపించలేదు.

సోవియటు సంచి

బ్రిటిషువారి ప్రతికూలత

లండను, సెప్టెంబరు 28:—ఆంగ్లో సోవియటు సంచిని గూర్చి ఇంగ్లాండులో ప్రబలిత ప్రతికూలతలు ముగిసిన తరువాత నూతన చర్యకు కారణమైనది. సోవియటు నాయకులు కమ్యూనిస్టులు, పత్రికలు అందరూ గూడ సంచి సోవియటును హానికరమని ప్రకటింపసాగిరి. కావున దానిని ఖాళీపరచుట మంచిదాకా దానిని విచారించవలసి యున్నది.

సంచియందు 16వ పేరాను ముఖ్యముగా వారు తీసివేయ గోరుచున్నారు. దానివలన సోవియటు ప్రభుత్వమునకు బ్రిటిషు పరిపాలనపైనుండు అధికారము తొలగిపోవునని వారనుచు న్నారు. యెక్కువయరూ రాజ్యములందు విద్యావ్యాప్తమునకు యీ సంచి అంగీకరించుటలేదు. ఇంత యెక్కువత్యాగము గావించుటకు సోవియటు ప్రభుత్వము ఇంగ్లాండువద్దనుండి నష్టపరిహారమును గోరవలసియుండును.

నష్టపరిహారమును మాచించుచు, ఇంగ్లాండు సోవియటు నకు చేరువగానున్న రాష్ట్రములు పోలాండు రహనియాలకు ఇంగ్లాండు యెట్టిపహాయమును జేయగూడదని “ప్రవాద” పత్రిక చెబుచున్నది.

సోవియటు కాసనకర్తలు యీ విషయలన్నింటిని బాగుగ విచారించి పిదప ఖాళీపరచుకొనుటకు గూర్చి ఆలోచించుకొనవలసి యుండునని హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

బ్రిటిషువ్యధాని ఉపన్యాసము

లండను, సెప్టెంబరు 27:—డెర్బీలో నొకసభయందు పన్యసించుచు రాష్ట్ర మార్గదర్శకులు తన ప్రభుత్వము దేశమున నాకేవల మొనర్చలేదనియు యితరలకన్న కార్యకర్తలను వారు బాగుగ పరిపాలించగలరని యజుప్రతిపేదనియు నుడివెరి.

పార్లమెంటులో సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన గూడుటను దెబ్బచేయు విధము దక్షిణభాగముతో సమాధానము కుదుర్చుకొనుటకు అన్ని పక్షముల వారును రావలెనని గోరెను. దక్షిణభాగముతో సరిసమానముగ అట్టినను గౌరవించవలసి యుండునని చెప్పెను.

జాతీయమిత్రుల యుద్ధమునది లేకుండ జేయవలెననియు, యుద్ధమునకు ప్రజలభయపడని పరిస్థితులేర్పరుచుటకు లేబరు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెననియు చెప్పెను.

ఇతరులు చేయలేనిది లేబరుచేయగలెను

రాష్ట్ర మార్గదర్శకులు రషియాసంచిని గూర్చి ముఖ్యముగా చెప్పిరి ఆవిషయమున యిబ్బందులు గలవని ఆయనకు చెలియును. ఆతనికొందరు బాల్టివిస్టు అని గూడవెనరిన చెప్పెను. “టర్నిట్” సంచి జేసికొనినచో నన్ను మనము దీయుడ వనుచున్నా? ఈసంచివలన ఇంగ్లాండునకు చాలసౌకర్యములుగలవు. రషియాదేశమునకు మనవిస్తువులను విక్రయించవచ్చును. సోవియటుల ప్రచారము నిలచిపోవును. రషియాను యుర్రులకంగీకరించునట్లును, యుద్ధపనుయమున లాయడు జార్జిగారు రషియాపై విధించిన బాధ్యతల నమలుజుపునట్లు జేయుటయందును యితర ప్రభుత్వములు అపజయము గాంచగా లేబరు ప్రభుత్వము సెగ్గిరి. హక్కులనింకను నిర్ణయించలేదు. కాని చిత్తుముసాయిదా తయారయినది. దానిప్రకారము నిర్ణయింపబడును.

మనము రషియాకు ఋణమిచ్చుటలేదు. కాని యివ్వ గలిమని ప్రాచీనమునాము. ఋణము 100,000,000 పౌనులనుట వైరకెనము. అంత మొత్తము లాయడు జార్జిగారి మనసులోనుండవచ్చును. అందులో మూడవ వంతున పేర్కొనబడలేదు. ఆ ఋణమునందలి మొత్తము యెక్కువగా ఇంగ్లాండువస్తువులనుకొనుటకే వినియోగింపబడును. రషియాను విడచి పెట్టినచో యూరపునందు శాంతిమెరుకు అసంభవము. ఇది యే సంచియేర్పరుచుటకుగల గొప్పకారణము. మేము కామన్న సభవారికి యేమియు చెలపక సహాయము జేయమని మేముడు గము. వారికెట్లములేకున్నచో మాపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము గావించవచ్చును. దేశమునందు మనస్ఫుర్తలగుటకు నన సరము. కాని నిర్బంధించినచో మేము మా యుద్ధకేసులను ప్రకటించుకొన వెరునము.”

రషియాలో రాజుపాలన

రషియాలో ఏకస్వ క్రిపాలన ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. రషియాను మోనార్కీలుపక్షమువారు గ్రాండుడ్యూక్ ఫెరిలుగారి బారు చుకవర్తిగా ప్రకటించిన వార్తను చుట్టి

చును, ఆతని హక్కును గూర్చి రాజ్యకుటుంబములో పెద్దది యమోదీతాదేర్భానా మహారాణి యభిప్రాయమును గోరవలెనని నిశ్చయించిరి. ఈవార్తజాతీయోద్యమనాయకు డగు గ్రాండుడ్యూనికోలానుగారికి చెలిపిరి.

గ్రీసు బల్గేరియా సహాయ

లండను, సెప్టెంబరు 28:—గ్రీసుబల్గేరియా దేశముల మధ్య ప్రతిపక్ష నిర్ణయించుటకై ఒకవిచారణసంఘమును నియమించుటకు జాతీయమిత్రు వారి యేర్పాటును ఉభయదేశముల ప్రతినిధు లంగీకరించిరి. ఈసంఘమునందు న్యూజీలాండు దేశమును ప్రతినిధు లుండురు. వీరు పుభ్యయు ప్రభుత్వములు చెలుపు సమాచారమునుబట్టి యేర్పాటు చేయుదురు.

జాతీయమిత్ర జమాఖర్చు

జనీవా, సెప్టెంబరు 28:—జాతీయమిత్రభక్తు 1924సం॥ ఆయవ్యయపట్టిక 22, 658000 బంగారు ప్రాంత లగనని చెలి యచేయ బడెను. 1924 సం॥ కంటే 670, 000 తక్కువ.

ఇరాకులో పెర్షి యనులు

జనీవా, సెప్టెంబరు 27:—ఇరాకునందున్న పెర్షియ నులను ఐరోపియనులతో సముముగా జూడవలెనను హక్కునుగూర్చి జాతీయమిత్రుల విచారించిరి.

ఫార్మరు ప్రభువుగారు, యావిషయము పెర్షియా, ఇరాకు ప్రభుత్వములు రెండింటికని సంబంధించినదగుటచే వారు నిశ్చయించుకొనవలె ననియు, యిరు ప్రభుత్వముల మధ్య రాయ బారమునకుపుటకు బ్రిటిషువారు తోడ్పడెదరని చెలిపెను. పెర్షియా ప్రసిద్ధి ఆర్థికదేలాగారు పెర్షియా యభిప్రాయ మును చెబుచున్నది. సభవారు రెండు ప్రభుత్వములకు యావిషయమున తెలియజేసెద మనిరి.

టర్నిట్ ప్రాన్సు సేహము

పారిసు, సెప్టెంబరు 27:—జనరలు మోగినుగారు ఇన్వెంటు ఫామాగారితో కలిసి మాట్లాడిరినియు ఉభయలకు సేహము గలదనియు అంగీకారార్త చెబుచున్నది.

లేబరు పక్షము ఎన్నికల కార్యక్రమము

లండను, సెప్టెంబరు 25:—లండనులో ఆక్టోబరు 7 వతే దీని రాష్ట్ర మార్గదర్శకులు అధ్యక్షతకైంద జరుగనున్న కార్యక్రమము వార్షిక సమావేశమునందు చర్చింపబడు విషయములలో లేబరుపక్షము ఎన్నికల కార్యక్రమ మొకటి. గనులను దేశీయుల పరమెనర్చుట భోజనపదార్థములు మున్నగువాటిని కొని పంచిబెట్టు బాధ్యత మునిసిపాలిటీల కొప్పగించుట. వాటిధరలను నిర్ణయించుట. పనిలేనివారిని పోషించుట. భూమిధరల నిర్ణయించి పన్ను విధించుట. వాటినిన్నిటిని గూర్చి చట్టమును ప్రతిపాదించుటకు మాచింపబడెను.

కమ్యూనిస్టుల నవనరము

లండను, సెప్టెంబరు 28:—కమ్యూనిస్టు పక్షమువారు లేబరుపక్షమునందు చేర్చుకొనగోరుచు దరఖాస్తుపెట్టుకొన్నచో దానిని నిరాకరించి ఎన్నికలలో వారిని లేబరుసభ్యులుగా గణింపరాదని వార్షిక సభయందు శిఫార్సుజేయుటకు లేబరుపక్షము వారు నిశ్చయించిరి.

కమ్యూనిస్టు పక్షమువారి ఆశయములును పద్ధతులును లేబరుపక్షమువారికి సరిపడకుండుటచే వారిని తమలో చేర్చుకొనుటకు వీలులేదని కారణము చెలుపబడెను. లేబరుపక్షమువారు పార్లమెంటులో ప్రజాపాలనపద్ధతి ప్రకారము సాంఘిక స్వతంత్రపాలనగోరెదరు. కమ్యూనిస్టులు ఆయుధములతో గూడిన విప్లవము దన్ను గాగల నిరంకుశపాలనకు సహకారులుగానుండురు.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు

ఇండియను కలలోనియులు సివిలుసర్వీసు పరీక్షయందు జి. ఆర్. భల్లంగారు 8 వ స్థానమునందు తీర్చుకొనిరి.

నాగపూరు కార్మికసంఘము

నాగపూరు, సెప్టెంబరు 29:—సర్వసాధారణముగ కార్మికలందరియొక్కయు ముఖ్యముగా స్థానిక కార్మికుల యొక్కయు కేసుములను కాపాడి అభివృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు గ్రామీణులలో యీశంఘము స్థాపింపబడినది. (అ. ప్రె.)

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వ కీయ వి లే ఖ రి)

యాదవులు-క్రీష్ణజయంతి
గతసంవత్సరమువలెనే ఈ సంవత్సరముగూడ హైద్రాబాదు రెసిడెన్సీ కౌరులోని ప్రేంబంగ్లాయందు యాదవముచ ఇన సమాజమువారు క్రీష్ణజయంత్యుత్సవమును జయప్రదము జరిపిరి.

భవనమంతయు విద్యుద్దీప్తములతో ప్రకాశవంతముగ యుబడెను. అరటికంబములతోను, తోరణ పువ్వులతోను తోను చక్కగనలంకరింపబడెను. విడుదినములు యాదవస్త్రీ పురుష బాలబాలికాదులతో భవనమంతయు క్రిక్కిరిసియుండు “క్రీష్ణగోపాలకృష్ణ మహారాజాక్షి” అనుభ్యనులు మిన్నముట్టుచుండెను. శివార్థ కొడక్క తిరువేంకటాచార్యులుగా చే భాగవత సర్గధాకాలక్షేపము జరిగినది. శ్రీమార్థ కొండు రి వేంకటాచార్యులుగారు పూజా, అర్చన, ఆరగింపు, మున్నగువిధులను విధ్యుక్తముగ జరిపిరి. విద్యార్థ శ్యామరాజుగార్ల “క్రీష్ణజననము,” “కుచేలోపాఖ్యానము” రెండురాత్రులంద పారిధానమున వినిపింపబడియె. విద్యార్థ రామరాజుగారు హాస్యరససంభాషణ సభ్యులకు కడుపుబ్బనవ్వనట్లునర్చెను. ఊరేగింపులుత్సవమునకు ప్రభుత్వమువారి యనుమతిలభించక పోవుటచే యాదవులకత్యాన మొకంతతగ్గెనుగాని ముదిరాసరణములతో ఉట్టుకొట్టుట మున్నగువేడుకలు యదావిధిగ జరిగినది.

సంఘము సీతారామయ్యయదవగారి ఉపన్యాసములు యాదవులందు స్వసంసూభిమానము గలిగించినవి. అహింస, మత్తు పదార్థముల నిరసన దీనజనోపకారము మున్నగుధర్మములవలంబించి యాదవులందరు శుశ్రీయులగుటకు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రబోధముపలిపిరి.

విశ్లేషణయ్య, మద్దం రాజయ్య, గొడ్ల సీతయ్య, ముద్ర గణం పెద్దయ్య, పోలంపేరయ్య, గల్లభోయిన నాగయ్య, గంగన బోయిన రంగయ్య మున్నగు యాదవప్రముఖులు సమాజాభివృద్ధి కై మిక్కిలి శ్రద్ధతో పాటుబడుచున్నారు. క్రీష్ణపరమాత్ముడు వీరిప్రయత్నములు విలవంతములగుటకు తోడ్పడుగాక!

శ్రీయుత

అద్దంకి శ్రీరామమూర్తిగారు

స తైనపల్లిలో గానసభ

సతైనపల్లి గ్రామములో రాజోవుమహర్షి వమి పండుగ రోజున (డి 6-10-24) పురజనుల ప్రోత్సాహమున హిందూ నాటక సమాజమువారి హేలులో నొకగానసభ ఈక్రింది విధముగ జరుపబడును.

అద్దంకి శ్రీరామమూర్తిగారు—గాత్రము.
పొట్లూరి వీరరాఘవయ్య చాదరిగారు - మృదంగం.
పూవుల నారాయణంగారు - ఘడియ.
అని శ్రీయుత భీమవరపు కలక్షణరావుగారు మాకు మేనేజింగు కమిటితరపున వ్రాసిరి.

శ్రీ కృష్ణయ్య రేద ధర్మవైద్యశాల-ముక్త్యాల

ముక్త్యాల జమీందారులగు శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి శ్రీచంద్రమూర్తిశర్మ ప్రసాదపొద్దర్ గారు వారి కన్యాసపు ప్రజలకే గాక, తిరితర గ్రామాదులందును ప్రజలకు గూడ ఉచిత వైద్యసహాయము జేయవెంచి ముక్త్యాలపురమందు ఒకఆయుర్వేదవైద్యశాలను నెలకొల్పినారు. ఇది చాల ఉపయోగకరముగ నున్నది. ఒక పౌరుడు.

మహారాష్ట్ర ప్రతికా సంపాదకునిపై

మాననవృత్తు దావా

తీసికొన్న టికెట్టుకంటే తైతరగిలతో ప్రయాణము చేసివాడని ప్రచురించినందుకు రెండవతరగతి మేజిస్ట్రేటు రావు సాహెబు నింబాల్కరుగారు తెచ్చినమాననవృత్తుదావాలో నీర ఫావనచేయబడి తిక్ష నొసంగబడిన “మహారాష్ట్ర” సంపాదకుడు ఓగేలుగారి అప్పీలువచ్చేనెల 16వతేదీన, నెహ్రూస్ట్రీరావు హుదురు వాడిగొట్టె గారకట్ట కచేరీంబడినది. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:—మహమ్మద్ చంపాద్ ఎం. కె. సం బియార్ గార్లు సామ్రాజ్యసభాసభ్యులు సిన్హానుండి శేడు మదరాసువచ్చిరి. ఈ రాత్రి మరల మలబారు వెళ్లెదరు.

తపాలా వారికి సెలవు:—6 తేదీ సోమవారము ఆయుధపూజాదినమునకు పోస్టులు సెలవు దినముగా పరిగణింపబడును. ఆదివారమునలెనే ఈరోజున పనులు చూడడమగును అనిపోస్టుల ఆధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

మరణముల నివేదికము:—27వ తేదీతో ఆఖరు గు వారములో 1000కి 42. 6 చనిపోయిరి. కలరా 2 తగిలించి పోయిరి. 15 మహుచితగిలి చనిపోయిరి. 8 ఎస్టర్న్ జ్వరము చే చనిపోయిరి. 84 మిగతా జాడ్యములచే చనిపోయిరి. 1923 లో యీవారములో 100కి 31. 8 మరణముల సంఖ్యయియు వున్నది అని ఆరోగ్యశాఖవారు ప్రకటించుచున్నారు.

నాక్ గజెటెడ్ ఆఫీసర్ల సంఘము:—ఈ సంఘమునకు మదనపల్లిలో నొక సభా సెంటరు నేర్పాటుజేసి కొన్నాడు. అచటి ఉద్యోగులు మెంబరుగా చేరినారు. ఉత్సాహవంతముగా పనిచేసి యీసంఘమునకున్న ఆశయముల నెరవేర్చుకొనుటకు పట్టుదలతో నున్నారు అని మదన పల్లిసభా సెంటరు కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు.

క్రొత్త కార్మికపత్రిక:—అబుపల్లి నారాయణ రావుగారు రంగూరులో మ్యూజిక్ థియేటర్ “కార్మిక పత్రిక” యను కార్మికపత్రికను వాదించు పత్రికకు సంపాదకుడుగాను ప్రకాశకుడుగాను డిక్లరేషన్ నిచ్చిరి. ఇది వారపత్రిక. ప్రతి బుధవారము వెలువడును. మొదటి పత్రిక అక్టోబరు 1 తేదీ బుధవారమునాడు వెలువడును అని రంగూరు డియలీ న్యూస్ పత్రికయందు వ్రాయబడినది.

ఆంధ్రమహాసభలు:—ఆంధ్రమహాసభయొక్క యు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభయొక్కయు అహ్వనసంఘముల సాధారణసభలును, కార్యనిర్వాహకసభములను సభలు రేపు సాయంత్రం 5.30 గంటల ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున జరుగును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థించుచున్నాము.

వాలంటియర్లుగా చేరదలచినవారు సభాసమయమునకు హాజరు కావలెనని కోరుచున్నాము. ఆంధ్ర విద్యార్థి లింకుకు తప్పక బూనెదరు గాకయని తలచుచున్నాము. (కార్యదర్శులు)

కాపు:—ఇదియొక వారపత్రిక. మొదటి సంపుటము మొదటి సంచికను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చందా సాలుకు చూడు రూపాయలు. సంపాదకుడు శ్రీయుత ఇక్ష్వర్తి లింగ పతి నామధుగారు. కార్యస్థానము కృష్ణాజిల్లా, లింగాలపాస్టు మండలం. కాపుతేక తెలగ సంఘాభివృద్ధికి పత్రిక పాటుబడగలదు. కాపు, తెలగ, బలిజ, ఒంటరి అను వివిధనామములతో బిలువబడు వారెల్లరేకకులము వారగుటచే వారి అభివృద్ధికి ప్రధానముగా యీపత్రిక పాటుబడగలదనిస్వవిషయమును శీర్షికగల ప్రధానవ్యాసమున వ్రాయబడినది. సాంఘికము దీనినాదరింతురగాక.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—చెన్నపురి ఆంధ్రసభ వారు నిన్నసాయంకాలమునుండి దసరా ఉత్సవములను చేసిన ప్రారంభించిరి. నిన్న ప్రథమదినమున గౌ. పానగలు రాజుగారు సభ్యుల కాతివ్యమొసగిరి. గౌ. రాజుగారును ఆయన అన్నగారును గౌ. మంత్రి పాత్రోగారు, చాగంటి సాంబశివ రావుగారును, మరికొందరు అధికారులను ఆంధ్రసభాసభ్యులును వచ్చి సాయంకాలము 5.30 లకు బ్రాడ్వేయందు జిక్కరయ్యా టి పేరా హాలు నలంకరించిరి. అల్పహారములు పుచ్చుకొనినపిదప శ్రీ కాళ్లవారి గోపాలరావుగారు సభ వారి తరపున ఆతిథ్యమొసగి రాజుగారికి వందనము లర్పించిరి. పిదప సభ్యులలో కొందరు మార్వాడీ ప్రహసనను ప్రదర్శించిరి. లోకమునందన్ని తరగతులవారును కారూంధులై వ్యాయమువిడచి దారితప్పి గోతిలో పడుచుందురను సత్యమును వెల్లడిచేయు యీ ప్రహసనము అతిరమ్యముగా పదర్శించబడినది. ముఖ్యముగా గ్రామమున బుకోర్టుసంధు కరణముగారి వర్ణయను, భోగముదాని తమ్ముని పాత్రధారినినయు సభ్యులకుపట్టజాలసంత నవ్యులగించినవి.

గాంధీపూజానిధివసూలు

సాలూరుతాలూకా (విశాఖపట్నంజిల్లా)

శివరామపురంఅగ్రహారము

యామిజాల రామనరసింహముగారు 1.0.3, సత్యవరపు వెంకట్రాయులుగారు 0.3-0, లావుడి లక్ష్మయ్యగారు 0.2-3, కొమ్మరాజు రామన్నగారు 0.4-0, విప్పాన అప్పదుగారు 0.1-0, మామిడిపాక అప్పన్నగారు 0.4-0, రవ్వ రామమూర్తిగారు 0.4-0, వరదా సవ్యాసిగారు 0.2-0, యానరసింహముగారు 0.2-0, యామిజాల రామనరసింహము సవ్యాసిగారు 0.2-0, కన్నాబోస్కల సీతారామయ్యగారు 0.2-0, పట్నాన సోమన్నగారు 0.2-0, మాసాబత్తుల సిమ్మయగారు 0.4-0, నేమాని అప్పదుగారు 0.1-6, మాడెం చినలచ్చుచున్నగారు 0.4-0 ఒక దేశాభిమాని 0.2-0, చింత రామి నాయుడుగారు 0.2-1, పట్టమూరి లక్ష్మీనరసింహముగారు 0.2-0. పా ర వ్న వల్లు

చొక్కాపు బంగారు నాయుడుగారు 0.4-0, యామారి నాయుడుగారు 0.4-0, యాజమ్మి నాయుడుగారు 0.4-0. మొత్తము 4.6-0, వాగ్దానములు 0.12-0.

పురిపండా అప్పలస్వామి,

ప్రచారకుడు.

న ప్రభుబాహుళితర సమావేశము:—ఈ సందర్భమున విచ్చికభటులుగా చేరదలచినవారు ఈక్రిందివారికి తమ నామముల పంపవలయును, టి. కుందరరావునాయుడు బి. ఏ. బి. ఎల్. హరినారాయణ, బి. ఎం. రామస్వామిమొదల యార్ ఎం. ఏ. బి. ఎల్. నేటియర్ పార్కు, మాంటుకోడ్ పోస్టు.

కూర్కా వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు అగ్రతలుగానుండ లేనందున దివాన్ బహదూర్ ఎం. కృష్ణనాయర్ బి. ఏ. టి. ఏల్ గారధ్యక్షతవహింప గోరబడుదురు అని ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నారు.

రాంగంగవరదలు

అపరిమితసప్తము

రీలీపు కమిటీ

మొరదాబాదు, సెప్టెంబరు 29:—రాంగంగనది పొంగివరద నచ్చుచున్నది. నదిలో నెప్పు డింతయెత్తునరతును నీరురా లేదు. నీరు యింకను వృద్ధి అగుచున్నది. వందలకొలది యింట్లు కూలిపోవుచున్నవి. కలకాలది జనులు యింట్లలేక యున్నారు. ప్రజలు భయభ్రాంతు లగుచున్నారు. నీరు యింకను పెరుగుచున్నది. నిన్నరాత్రి మిక్కిలి వానకురిసెను. మబ్బుచే నిండి యున్నది.

ఇటీవల వర్షపాతము:—

రాంగంగలోనివరదలు తీసిపోవుచున్నది బాధపడుచున్న జనుల రక్షణము కొరకు రీలీపుకమిటీ కార్యమగారు ఏర్పాటు చేసిరి. వారు రూ 10000 విరాళమిచ్చిరి. మనుష్యులను జంతువులను రక్షణము చేయబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర ప్రాతమంత్రులకు విందు

వారి అభిప్రాయములు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 30:—వంగరాష్ట్ర ప్రాతమంత్రుల గౌరవాధ్యక్షునిన్ను రాత్రి మహమ్మదీయ సారస్వతసంఘము వారు విందుచేసిరి. ఆసమయమున మాటాడుచు సంప్రదానపరిపాలన కిచ్చుటకు పూర్వము ద్వంద్వపరిపాలన హైంజవుల పరిపాలనాశక్తి సామర్థ్యములను తెలిసికొనుటకు ఏర్పరచబడిన పరిక్షయనియు, వారును ఘుష్టుజనుగారును ఆచరణలోబెట్టి ఉపయోగపర్చుటకు బ్రయత్నించినది. లంచములును, ముత్రిపక్షము వారిచ్చుననిన వదంతు లసత్యములనిరి.

హిందూసోదశలో సమానముగ అన్నియంతములలోను అభివృద్ధిగా లేకుండ సామతంత్ర్యము కావలయునని గోరు ఆంధ్రోకనలోచేరుట తెలివితేట్లనుచునిదెల్పిరి. నిజమైన హిందూ సంకల్పానుసంఖ్యత స్వరాజ్యముకంటె ముందవరమనియు అది పరిస్పర సహనమువలనను గౌరవమువలనను కల్గుననిరి. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు కాసనసభ అగ్రతలకొరకు ఎ. రంగస్వామి మొదలియారుగా నొక అభ్యర్థి అని ప్రచురింపబడినవార్త సత్యముగాదని అసోసియే టెడ్ ప్రెస్ వారు వెల్లుటకు ఆధికార వివృజిరి.

మీర్జాపూరు బాంబుకేసు

రెండవముద్దాయి వదలివేయబడినది

మొదటిముద్దాయినిగురించి యింకనుతీర్పు కెప్పు లేదు కలకత్తా, సెప్టెంబరు 29:—బనంతుకుమార డెంకియును మంతిలల్ చక్రవర్తియును కుట్ర మరియారుచిన్న నేరములక్రిందను నిందమోపబడిన మీర్జాపూరుపీధి బాంబుకేసు యీసా యంకాలమున హైకోర్టు నెవన్యులో న్యాయమూర్తి సుహురీ వర్దియెదుటను ప్రత్యేక జూరీయెదుటను ముగింపబడినది. ఒక రాత్రి ముద్దాయిలిద్దరును ట్యాక్సీలో మీర్జాపూరు పీధిలోనికి పోయి అచ్చటనున్న ఖద్దరుపావుకును కొంతదూరములో ఆగిరిని ప్రాసిక్యూషను చేసెను. మొదటి ముద్దాయి బండిదిగి పావుదగ్గరకు పోయి ఒక బాంబును లోపల వేసెనట. బాంబు బ్రదలుకాగా పావు ప్రాప్రయిటరులలో నొకడు చని పోయెను. మరె యొకనికి గాయములేగిలేను. సాత్యకుట్రనేరములలో ముద్దాయి లిద్దరును నిర్దోషులని జూరీ ఏకగ్రీవముగా చెప్పిరి. జూరీ 9 మందిలో 8 మంది ముద్దాయిలు తక్కిన నేరములలోగూడ నిర్దోషులని చెప్పిరి. న్యాయమూర్తి జూరీతో సంగీకరించుచురెండవ ముద్దాయిని వదలివేసెను. మొదటి ముద్దాయిని గురించి తీర్పు చెప్పలేదు. (ఆ. ప్రె.)

ముగ్గునిసేపలుపన్నులవసూలు గల్గెంత

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 29:—సఖారీ బాబారు లోని పావుకిపరుల వద్దనుండి ముగ్గునిసేపలు పన్నులను వసూలుచేయు నప్పుడు జరిగిన గల్గెంతలో పోలీసువారు నేడు 70 నుండిని దొమ్మి, చోరీనేరములక్రిందఆరెస్టుచేసిరి. పావుకిపరులు ఫిర్యాదులు చేయగా సబుడివిజనులు ఆఫీసరు పోలీసుసబు యినస్పెక్టరు యొక్కయు, మరికొంతమంది కానిస్టేబులయొక్కయు ముగ్గునిసేపలు ఉద్యోగుల యొక్కయు నడతనుగురించి విచారణకు ఉత్తరు విచ్చెను. వీరందరును గూడ పావుకిపరులపై బడి వ్రాసాత్తును నష్టపఁచిరట. (ఆ. ప్రె.)

మంగళసింగుగారి విచారణ

లాహోరు, సెప్టెంబరు 29:—దేశీయవార్తాపత్రికలు ప్రజలలో కలుగజేయుచున్న జాతి వైషమ్యముల నడచుటకై “గురుచంటాల్” అనుపత్రికా సంపాదకుడగు మంగళసింగును ఆరెస్టుచేయుటకై పంజాబు ప్రభుత్వమువారు కొన్నిదినముల క్రిందట కాంక్ష ను చేసిరని తెలియనగును. సార్వభౌముని ప్రజలలో వేరు వేరు తెగలవారికి వైషమ్యములు పుట్టించుటకు ప్రయత్నించినందువలన బి. సి. సి 158 వ సెక్షను క్రిందను నోట నుచ్చరింపరాదని వ్యాసములను ప్రకటించినందుకు బి. సి. సి. 292 సెక్షనుక్రిందను ముద్దాయి విచారణకు పంపబడినది. శేసు నేడు విచారణకురాగా అపరాధములు తయారు చేయబడి 158 ఏ సెక్షను శేసుక్రింద తెలియలు క్రిందరు 500/-ను న్యూరిటిక్రింద రు 500ను ఒసంగవలెననియు. బి. సి. సి. 292 సెక్షనుక్రింద రు1000 ఒ సంగవలెననియు ముద్దాయి కి చెప్పిరి. మంగళసింగు తోపాటు లాహోరులో మరియొక పత్రికయగు శేసర సంపాదకులును ప్రాప్రయిటరును అగు హ్యూ మ లా లు ను ఆ చ్య ట ను పనిచేయుచు వీరుప్రచురించిన అక్కిలములగు వ్యాసములు మొదలగు వ్యాసములు మొదలగువారిని ఆయుర్ సప్తమన్నది నానాద్ అటాఫసు బి. సి. సి. 192 సెక్షను క్రింద విచారణకు పంపబడిరి, వీరిద్దరును తెలియలుకునెయ్యెసిరూపాయల నోసంగవలెనని యుత్తరువుచేయబడిరి. ముద్దాయిలు ముగ్గురును నిర్దోలమని చెప్పుకొనిరి. శేసు వాయిదావేయబడినది. మొదటిముద్దాయితరపున వాదించుచున్న పీఠము దేశీయవార్తాపత్రికల శేసునుగురించి చేయుచున్నవ్యాఖ్యానములు తనపార్టీకి అన్యాయము కలుగజేయునట్లున్నవని కోర్టువారితో చెప్పెను. శేసరిలోనుండి చనువబడిన వాక్యములు కోర్టువహుసపరచుచున్నవని చెప్పబడినది. ఆవాక్యములను విద్వమాణుని వాటితోపాటు ఒకమామూలు దరఖాస్తునుగూడ నివేదించవలెనని కోర్టువారు పీఠదరుని యుత్తరువుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

నూజివీడు హైస్కూలు

ప్రాతవిద్యార్థులసంఘము 8 వ వార్షికోత్సవము

ఈవార్షికోత్సవము అక్టోబరునెల 5 వతేదీన మూ. ఆంజనేయులు (వీరూరునకిలు) గారి అగ్రతలక్రింద జరుగును. రెండవతేదీ నుండియు ఆటలుప్రార్థనయగును. ప్రాతవిద్యార్థులందరూ రాగోరెదను అని నూజివీడునుండి పబ్లికాజుల సుఖ్య రావుగారు తంతునంపిరి.

రెండవ వాయిదానూలు పంపిన వారి నామములు-సభ్యులు

పుదుక్కోట సంస్థానము

పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	నియోజకవర్గములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
141. హెచ్. రామారావు	ప.గోదావరి	1033	2130	23	4 1/2
142. జి. రామచంద్రారావు	"	1022	5733	16	17
143. హెచ్. వి. జోగియ్యంశర్మ	"	1497	2000	18	7 1/2
144. ఎస్. రామమూర్తి	"	1511	2400	14	8 1/2
145. హసినరెడ్డి పార్థసారథి	గుంటూరు	867	2210	10	10 1/2
146. మారెళ్ల కోటిశర్మారావు	"	654	2000	12	8
147. కుంభారి వెంకటాచార్యులు	"	425	2230	10	11 1/2
148. బ్రహ్మజోగ్గల లక్ష్మీనరసమ్య	గోదావరి	1658	2000	10	9 5/5
149. తాళ్లూరి దుర్గాప్రసాదరావు	తూ.కృష్ణ	785	2000	19	5 1/8
150. మునగపాటి చినహనుమయ్య	గుంటూరు	427	2000	15	6 1/2
151. అద్దేపల్లి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి	గోదావరి	150	2000	19	5
152. కోడేటి రంగచార్యులు	"	206	2000	14	6 5/8
153. వారణాసి వీరరాఘవస్వామి	గుంటూరు	848	1175	20	2 1/2
154. ధనుకొండ వెంకటసుబ్బారావు	తూ.కృష్ణ	748	1175	19	2 1/2
155. ఇటికల రామశాస్త్రి	గుంటూరు	424	4200	10	21
156. బ్రహ్మజోగ్గల సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	6	2700	14	9
157. దేశిరాజు కృష్ణమూర్తి	గుంటూరు	389	2081	12	8 1/2
158. మేళకొండ వెంకటరత్నచాదరి	గోదావరి	82	1040	18	2 1/2
159. ముట్టూరి లక్ష్మీకాంతయ్య	తూ.కృష్ణ	1597	2178	21	5
160. బ్రహ్మజోగ్గల సీతారామయ్య	గోదావరి	52	2000	14	7
161. పి. నారాయణమూర్తి	ప.గోదావరి	1002	2060	22	4 1/2
162. శ్రీకాకుళం పట్టాభిరామలు	గుంటూరు	401	725	9	4
163. డైతా సుబ్బారావు	"	345	2520	56	2 1/8
164. కోరుకొండ బుచ్చిరాజు	విశాఖపట్నం	1699	2000	20	4 1/2
165. గాడ పేర్రాజు	"	1112	2000	18	4 7/8
166. శివల రామదాసు	గంజాం	822	1758	21	4
167. వడ్లమూడి ము.కేశ్వరప్రసాదరావు	గుంటూరు	442	2000	16	6 1/16
168. ఇ. రామమూర్తి	గంజాం	888	2080	22	4 1/2
169. పెనుమర్తి నరసింహం	"	281	2040	14	6 1/2
170. డిల్లి లచ్చయ్య	"	274	2200	14	7 1/2
171. ఖైతాప్రగడ లక్ష్మీనరసింహారావు	"	1450	5480	17	15 3/8
172. బనార్దనసాహు	"	284	2000	17	5 1/2
173. శివల కృష్ణమూర్తి	"	279	2423	11	11
174. బృందావన పండాగారు	"	275	2000	15	6 3/8
175. కారువూరు కామేశ్వరరావు	"	1398	2270	19	5 5/8
176. గారెరాజు మన్నూరు	"	881	1718	16	5 1/2
177. యీ. సన్యాసిరాజు	"	835	2106	14	7 1/2
178. ఉన్నవ బలరామమూర్తి	"	282	2600	18	7
179. ఉన్నవ రామలింగం	"	383	2076	16	6 3/8
180. నా. రామకృష్ణారావు	"	386	1599	14	5 1/2
181. మండవల్లి వీరయ్య	"	1396	2000	12	7 7/8
182. నా. జగన్నాథరావు	"	383	2016	21	4 1/2
183. కారుమూరు సుబ్బారావు	"	1864	2000	29	8 1/2
184. పోకల సత్యనారాయణ	"	1899	2000	16	6
185. పెంట రామమూర్తి	"	285	600	7	4 1/2
186. బెల్లాల వెంకటప్పన్న	"	287	2200	14	7 1/2
187. గేదెల చంద్రయ్యనాయుడు	"	317	4000	16	12 1/2
188. గ్రంథి రామారావు	విశాఖపట్నం	1679	2000	18	5 1/8
189. గుత్తి సుబ్బరాజు	గోదావరి	1680	1500	22	8 1/2
190. మారేపల్లి రామచంద్రయ్యశాస్త్రి	విశాఖపట్నం	1074	2000	19	5
191. సు. కోదండరామస్వామి	"	1076	2000	20	5 1/2
192. ప్రభుల హనుమంతరావు	తూ.కృష్ణ	752	2191	16	6 1/2
193. ఆనకాపల్లి రామనాయుడు	విశాఖపట్నం	1085	3200	13	11 1/2
194. దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యచాదరి	తూ.కృష్ణ	742	2000 } 4000 }	7 } 21 }	18 } 9 1/2 }
195. సక్తివీరు సత్యకేసరరావు	విశాఖపట్నం	1165	2000	10	10
196. భోగరాజు పట్టాభిసీతారామయ్య	తూ.కృష్ణ	769	6000	16	18
197. ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావు	"	661	4400	27	7 1/2
198. అన్నాపర్వతి రామజోగయ్య	"	664	2000	17	5 1/2
199. కామరాజు శోభనాచలం	"	674	2020	19	5 1/8
200. జంధ్యాల శివన్నశాస్త్రి	"	729	2000	22	4 1/2
201. దండమూడి శ్రీధరయ్యచాదరి	"	738	2000	25	6 1/2
202. మొవ్వ వీరభద్రరావుగారు	"	775	2400	32	8
203. కానుకొలను పట్టాభిరామశర్మ	"	698	2000	10	9 1/2
204. దుక్కిపాటి ప్రసాదరావు	"	787	2000	12	8 1/2
205. బొప్పన మాణిక్యంబ	"	7714	2000	15	6 1/2
206. నందలరావు బుచ్చిసుందరరావు	విశాఖపట్నం	109	3000	30	4 1/2
207. గురుజాడ రాఘవశర్మ	తూ.కృష్ణ	716	2000	15	6 1/2
208. దండ్లాల వెంకటలక్ష్మీనరసింహం	"	731	2000	19	5 1/8
209. కామార చినవెంకటదాసయ్య	"	687	2152	17	6
210. రాయప్రోలు చంద్రమౌళి	"	798	2000	14	6 7/8
211. పరిమి వెంకటపిచ్చయ్య	"	754	2000	21	4 1/2
212. వారణాసి సుందరరామయ్య	"	809	2000	14	6 5/8
213. మనపాక కమలమ్మ	"	783	2000	50	1 7/8
214. విభానుపూడి ప్రకాశరావు	"	1596	2000	30	3 1/8

శాసనసభ నిర్మాణము

పుదుక్కోట, సెప్టెంబరు 29:—ప్రభుత్వకార్యాలయముల దర్బారుహాలులో సాయంకాలము 3.30 నిమిషములకు రీజంటు సాహెబు సేడోక సంతోషకరమైన కార్యవిధానమును గడపి యుండెను. శ్రీ తాగనిర్మింపబడిన సంస్థాన శాసనసభలో ప్రారంభోపన్యాసమునిచ్చిరి. గవర్నరు జేనరలు యేజెంటుతో కూడ చాలముంది సభ్యులుభవిష్యుండురి. రీజంటుసాహెబుఉపన్యాసములో యిట్లు చెప్పెను:—

సంస్థానముయొక్క పరిపాలనలో ప్రజలను పాల్గొన నిచ్చుట 22 సంవత్సరములక్రింద ప్రారంభింపబడినది.

శాసనసభాసభావనలో ఆదియొక శ్రోతవగుచున్నది. 17 వ శతాబ్దమునందు యీసంస్థానము స్థాపింపబడినప్పటినుండియు, తొండిమన్ రాజులు ప్రజల యోగక్షేమములను విచారించుటలో యెడతెగక పాలుపడిరి. కాని ప్రజలకు పరిపాలనలో పాల్గొమ్మ అభిప్రాయము వారికి రీ శతాబ్దములవరకును తోచదయ్యెను. అప్పడప్పుడు సంస్థానములోని ప్రజాప్రతినిధుల సభాకదానిని వీలించి ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకొరకేమిచేయుచున్నదియో వారితో జెప్పి ప్రజలకు కావలసిన విషయములను వారినుండి తెలుసుకొనవలెనను యుద్దేశ్యము మొట్టమొదట యీ శతాబ్దము ప్రారంభములో కలిగెను. అప్పుడు మనరాజు గారే యేలుచుండిరి. కీ|| శే|| దివాన్ బహదూర్ వెంకటరామదాసుగారు దివానుగా నుండిరి. నేనపుడు కాన్సిలరుగా నుండిని. ఆయభిప్రాయమునకు ఫలితముగా 1902 సంవత్సరములో 30 మంది సభ్యులతో ప్రజాప్రతినిధి సభ ప్రారంభింపబడినది. సంస్థానమునకు సంబంధించిన శాసననిర్మాణములో ప్రజలకు కొంత యధికారమిచ్చుటకుగాను 12 సంవత్సరములవరకు శాసన సలహాసంఘముని స్థాపింపబడినది. ఈ సంఘములలో ప్రభుత్వము వారిచే నియోజింపబడినటువంటి సభ్యులు మొట్టమొదట యిద్దరును, తరువాత 4 కురును ఉండిరి.

అయినను, విద్యావ్యాప్తిలోను ప్రజలరాజకీయదృష్టిఅభివృద్ధిగాంచుచుండుటచేతను ఈసంఘము పురాతనమై ప్రస్తుతకీ సభ్యులకుపనికిరానిదగుటవచ్చును. ఈరెండుసంస్థలనుకలిపి ఒక్కటిగాజేయవలెననియు, అసభలోనికి తీసికొనబడు ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజలకువిరివిగానీయుండు ఓటింగుఅధికారముచే యెన్నుకొనబడవలెననియు, సంస్కరింపబడిన శాసననిర్మాణసభకు అధికారమొక్కవయుండవలె ననియు, అభిప్రాయము 1920నుండి అచ్చటచ్చట కలిగెను. ప్రభుత్వమువారు వీలించి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొన్నపుడు వారియభిప్రాయ మిట్లేయిండెను. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి పుదుక్కోట శాసనసభాసంస్థానముచేసి యిప్పుడు ప్రకటింపబడిన ప్రకారము నియమములగుడ యేర్పచియున్నాను. అవన్నియు, ప్రస్తుతపరిస్థితులకు పనికివచ్చునని నేను నమ్మెదను.

ప్రజాభివృద్ధికిని ప్రజాసంతృప్తికిని పాటుపడుటలో ప్రభుత్వమువారిలో పాటు యీసభవారును బాధ్యతవహించ వలెనని అధికార అనధికార సభ్యులను నేను అడుగుచున్నాను.

బాలిశేద వర్తమానములవలన కలుగు వైమమ్యములు మన సంస్థానములో లేకపోవుటచేతను, ప్రజలందఱును సమానముగా ప్రభు భక్తిగల వా రగుటచేతను మనసంస్థాన మభివృద్ధిగాంచుటకై ట్టి యాటంకములు లేవని దాకుమిగుల ఆశగాను సంతృప్తికరముగాను ఉన్నది. ప్రస్తుత వివాదుగారే యీ శాసన నిర్మాణసభకు అధ్యక్షులుగానుందురు. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ నాయకు బిల్లుచర్చ

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 29:—నేడు శాసన సభలో, నాయకు శ్రీలను వివాహమాడిన నాయకేతులకు మరణ శాసనములేకుండ చనిపోయినప్పుడువారసత్వపుహక్కు ఎట్లు నిర్ణయింపబడవలెనను క్లాజును చర్చింపబడినది. ఈ నిబంధన ప్రారంభింపబడిన క్రిమ్యుట జరిగిన వివాహములకు పుట్టినపిల్లలకును అట్టి పార్టీలకును మాత్రమే యీ హక్కు చెల్లనని లామెంజరు చెప్పిన సవరణను ఉపాధ్యక్షుడు బలపరచెను. అనధికార పక్షము వైపునను నాయకు ప్రముఖులగు జి. పరమేశ్వరన్ పిల్లై మొదలగువారి దీనికిగట్టిగా అడ్డుపెట్టిరి. సహేతుకము కాదనియు, అన్యాయమనియు, అక్రమమనియు సవరణ అడ్డుపెట్టబడినది. చర్చజరుగుచుండగనే వర్తమానవలన సభ 4 గంటలకు ఆపివేయబడినది. సభాధివనమంతయు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయెను. ప్రేక్షకులలో నాయకు ప్రముఖులును మైనారు పిల్లై సర్వీసులోనున్న తిరువాన్కూరు దేశముడు క. చాండీగారును ఉండిరి. (అ. ప్రె.)

నెలనెలకు నూలువదుకుట

ఈవారపు యంగుయిండియా పత్రికలో మహాత్మాజీలు వ్రాయుచున్నాడు:—2780 నుండి 4908 వరకు నూలు తీయు వారిసంఖ్య ఒకమాసములో తెరుగుట కొరమాలినది గాదు. పె గినసంఖ్యలో సభ్యులను సభ్యులుగాని యితరులను గలరని చ దువరులు హింసపలయును. గుజరాతు ఉత్తమస్థానము నల కరించుచున్నది. ఆంధ్రదేశము తీవ్రముగా గుజరాతుతో పంచ ము వేయుచున్నది. కర్ణాటకము 41 టి నుండి 862 వరకును, త మిళనాడు 90 నుండి 458 వరకును వృద్ధిత్వరీతిముగా జాపుట చే ప్రాత్యాసాకరముగ నున్నది. రాజ్ పు కాంగ్రెసు కర్ణా టక రాష్ట్రమున జరుగునగున నాదేశమున్ని రాష్ట్రములకంటె నగ్రస్థానము వహించవలసియున్నది. ఇంకాల్కలు రావలసి యున్నవి. వృద్ధిత్వక నవి జాపును. ఈరేటుప్రకారము అభి వృద్ధి ముందుగాడ జూపినయెడ తగినంత మొత్తము మనము స మకూర్చుగలము. స్వచ్ఛందముగ నూలుతీయు వారందరి మొత్త ములో కేరలేదని చదువరులు తెలిసికొనవలయును. క్రమముగా నూలుతీయువానిసంఖ్యకంటె యిష్టము వచ్చినపుడెల్ల నూలు తీయువారిసంఖ్య కనీసము ద్విగుణము. తీతము దీసికొని నూలు తీయువారిసంఖ్యకు యీమొత్తముతో సంబంధములేదు. క్ర మముగా నూలుతీయుటకు ఆరంభించినవారు స్వరాజ్యము వచ్చు వరకైనను యీపని తేసినచో (యిది అపరిమితమైన ఆశకాదు) స్వరాజ్య గడనకేగమును పెంపొందించిన వారమగుదుము.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షునిబహుమానము

గంటలకొలది కార్యభారములెల్ల నిర్వహించుచు తాము క్రిందటి నెలలో తీయ వలసిన 2,000 గ జములు పూర్తిగా తీయుటకు బట్టు పట్టి అర్థరాత్రివరకును రాటుము ద్రిప్పుచు తమ అధ్యక్షత పదవికాలములో నేరాష్ట్రము నూలుతీయుటలో గు జరాతునోడించునో నా రాష్ట్రమున కైదు మంచి రాట్టములను బహుమానము కేసెదరని సన్ను తెలియజేయవలసినదని మాలా వా మహాత్మాజీగారు కోరిరి. జయము నొందిన రాష్ట్రములో ని తగిన నూలుతీయు కేదవారికి యీ రాట్టములు భర్త్యము చే యవలయునని వారి అభీష్టము. ఈ మధ్యగా తయారైనసభ్యుల తీ రాట్టములమె ప్రవలతే వారిచ్చు రాట్టములుండును. నూలుతీయు వారి సంఖ్యయెడుగాని నూలుయొక్క మొత్తమునందుగాని గు జరాతువారికోడించుట బహుమత్తము. నూలు తద్వనందు (fineness) వంగరాష్ట్రము, కర్ణాటకము, ఆంధ్ర, తమిళనా డు రాష్ట్రము, గుజరాతు రాష్ట్రము నోడించవచ్చును. స్వచ్ఛ గావడకువారి సంఖ్యలోగాని నూలు మొత్తములోగాని గుజరా తు సులభముగా పరాజయ మొందడు. మాలావాగారి పోటీ నూలు తీయువారి సంఖ్యనిమి త్రముగాన ఆంధ్ర, వంగ, తమిళ, కర్ణాక రాష్ట్రములవారు వారికి పోటీలో ఒత్తిడిగలగజేసెద రు. బహుమానముయొక్క నిలువవలచక కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు బహుమతి నిచ్చుచున్నాడని కాంగ్రెసువారిని ఎంచుకోరదను మనస్సురిగాను సార్థకముగను యీపోటీ జరుపవలయును. బహుమతినిొందుటకు మూడు నెలలు మాత్రమేగలవు. అన్ని రాష్ట్రములను యత్నించినచో, నది మాలావా పాపామృగారి కానంద మొనగూర్చును. ఏలయన, స్వచ్ఛందముగా నూలు తీయుట జాతీయప్రాముఖ్యముగ వారుజేసిరి. వారు విడుకు నూలురకమును జాపుటయందత్యంత ఆకీర్తినిజూపి, ప్రతిదిన మునుదీయు నూలుయొక్క సమత్వమునందును దర్బనంను ను మాలావాగారు నేర్పరితనమును అభివృద్ధియును జాపు చున్నారు.

స్నేహితునివియోగము

దక్షిణ ఆఫ్రికా కూరులనుగలించి మనకేమియును తెలి యదు. వారు కీర్తిగాంచలేదు. న్యూమెనియా వ్యాధిచే పి. కె. నాయుడుగారు జనిపోయిరని చెల్లుచున్నవాసీనుబర్ధనండి తంకించినది. ఈయన ధైర్యశాలియు, నిజమైనభారతీయు డును. పెక్కుమార్లుబంధింపబడి కడగం డ్డనుభవించెను. సతి నాయనననుసరించెను. కృషిసంబుటకెప్పుడునాయన సంసిద్ధుడుగ నుండెను. స్వల్పసేనానిచే దేశమునుండి వెడలగొట్టుడిన పోక కొంతమందిని తనయాజమాన్యము నందుంచుకొనుటకు గంట కాలము గడువులో సిద్ధముగ నుండెను. దేశస్వాతంత్ర్యము కొరతాయన ప్రాణమును నైతము త్యాగప్రాయముగ జూచెను. దక్షిణ ఆఫ్రికాదేశములోని మనదేశీయులకియన మరణ మిప్పు డత్యంత పవిత్రదాయకము.ఒక్కడును దక్షిణఆఫ్రికా దొరతనము వారిని ప్రతిఘటింప సమర్థుడు కొన్నివారముల క్రిందట వారు

జేయవలసిన కార్యక్రమమును చెల్లుచు నాకు ప్రముఖ వ్రాసిరి. పాపము, నూలుతీయముఅన్యధా కేసెను. నాయుడుగారు మృత్యు వుపాలబడిరి. వారొనర్చిన పని కాళ్ళతముగ నిల్చును. ఆయ నకు ఒక మోస్తరుగ యింగ్లీషుపరిచయముగలరు. హిందీ, తెలుగు, పరామవాదిభాష, జూబాభాష. రీయనకు కరతలామకము. స్వతంత్రముగ నాయన యీ భాష ల భ్య సిం చె ను. గట్టికరీరము గల వా డు. ముష్టి యుద్ధ ము నం దు దీసిపోడు. దౌర్జన్యరాహిత్యరహిత్య మాయన గ్రహించెను. ఎం తకోపాదేశ కారణసమయమందునను నాయుడుగారు చిత్రము నుస్వాధీనముం దుంచుకొనెడివారు.ఆయనకష్టతీవి. పనిజేయక నెప్పుడునాయన నుండలేదు. మంగలి పనియందు మంచి నేర్పరి. నుమాస్తాగానుండుట కిచ్చగింపక స్వతంత్రతీవనోపాధికి మంగలి దుకాణము జెట్టెను. టూల్ స్టాయిపారమునం దున్నప్పుడు జో థుక్కుట్టుమొదలు పెట్టితిమి. ఆయన యీపనియందు నిపుణుడ య్యెను. అతనిక సిపాయి. చెప్పిన ప్రకారములోబడిప్రవర్తిం బకాయన జక్కగా నెరుగుక. నాయుడుగారి సతికిని దక్షిణ ఆఫ్రికాలోని మనభారతీయులను నావిచారమును చెల్లుచు న్నాను. (ఎంగుయిండియా)

క రి న బా థ

అచార్య గిద్దానిగారిని సందర్శించినచిన్ గంగాబాయి గిద్దాని గారిని, డాక్టరు ప్రోత్తంగారిని కలసి మాట్లాడితిని. తీనమంతయును అచార్య గిద్దానిగారిని బంధిఖానాయందె యుంచి మూడునెలల కొకసారి వచ్చినవారిని జూడనిచ్చెదరని యు, ముప్పదిపానులైన నాయన తూకము గోల్పోయి యుం దుననియు వారు నాకు చెప్పిరి. చాలకాలమునుండి ఆయనను తూముటలేదనియు, యేల నాయనను దూచుటలేదని వారధికా రినడుగ నూపరిం డెంటుగారు భుజములెగజెట్టి, “అపదధిక్కడ లేదనెను” అని వారుచెప్పిరి. జైల్లు భూతలస్వర్గములుగావని యు, బండికృతుల సౌఖ్యములకొర కెదురులాడగూడదనియు నాఅనుభవము వలన నే నెఱుంగుదును. గిద్దానిగారి కొసంగు నట్టి ఆదరణము చాల జైళ్ల యందు నివ్వబిలుండవని నేజెప్పుగలను. బహిరంగమునందు వ్యాయామముకొర కొక అరగంట ఉదయ మునను సాయంత్రమునను దొరతనము వారెప్పుటకు అంగీకరించి గిద్దానిగారి సందులకు సమృత్తింపవలసినదని గోరిరి. గిద్దాని గా రాజ్ కోరికను నిరసించిరి. ఆత్మగౌరవము గల మానసియుడు తప్పు రానేమియు చేయలేదని విశ్వసించుచున్నాడు. నభీనోర హద్దును దాటవలయునని యొనను చాటలేదు. వారొనవసాద రభావము అందులకు గం టి న డి. ఆ మ ర్ యా ద య ని దలచుటకైన పీలుగలపని ఆయ నెప్పుడును జేసి యెరు గ డు. నాభాసంస్థానముమీద కుట్రలేమియును జేసియెరుగడు.దౌర్జన్య యంతమైన బహులాయన చేయుచున్నాడనియైన అనుమానింపబడ లేదు. మా మూలు ఖైదీలవలె ఆయన నెందుల కెంచరాదు? వారిని పగలంతయును బహిరంగముగ వాయువు ప్రసరించునో ట్టునుండుటలేదా? పాత్ర్యగాండ్రుగూడ బిశుభమైన గాలియం దు వ్యాయామమునకై ఆదమలివ్వబడుచున్నారు.నేనెరిగినంతవర కు యీ ఘోరమైన చీకటికొట్టు శిక్ష గిద్దానిగా రనభవింపు టను గారణము గోచరముగాదు. జైలులో జేసిననేరములకట్టి శిక్ష విధించబడును. వారట్టి నేరమేదని జేసినచో జనసామాన్యమునకు చెల్లవలయును. పగలంతయును గిద్దానిగారిని బై నుంచుటకు నాభాసంస్థానమువారికి సోకర్యములు లేకపోవచ్చు ను. హిందూ దేశములో అన్నిజైల్లుయందును మరకముగలదు. ఆరవాడ జైలులో పంజాబు దేశము, జూబావాన్ సంస్థాన ము, మదరాసు రాష్ట్రములనుండివచ్చిన కైదీలుగలరు గిద్దానిగా రి సతీమణియు, డాక్టరుప్రోత్తంగాయన దెప్పిన అంశములు విని న ప్ప డు వాయందంతర్గతమైన సాత్విక కా స న ని రోధము ఒక్కొక్కసారి సేనప్పుడు యుద్ధము చేయుచున్నట్లు తోచినది. నాఅశక్తతను గ్రహించి తలవంచుకొంటిని. ఒకరి గొంతుక లొకరుకోసికొనుదు, పోరాడుచు హిందూమహమ్మ దీయులుండ, సాత్వికనిరోధముగనవకునుము. నాభాఅడ్మిని స్ట్రేటరు వ్రాసిన ఉత్తరముబట్టి తాను నాభాసంస్థానపు సాన్సు దాటిబం ధిభూతడై తన స్నేహితుని చేరవలదాయని పండిత జవాహర్లాల్ వన్నడునుచున్నాడు.మంచిదీఅని నేనుజెప్ప గల్గిన క్షీణియందుండిన బాగుగానుండును. పెట్టినబాధలన్నియు గిద్దాని ధైర్యముతో అనుభవించగలవాడనిమాత్రముం దరెరుగు దును. ఈజైల్లుములనుండి వెడలుటకు భగవంతుడాయనకు శక్తి నీయుగాత స్యాతంత్ర్యమున కది మన మీయవలసిన దక్షిణ. స్యాతంత్ర్యముచొక గ దొరకడు. బంధిఖానాలను కర్మాగార ములలో నీస్వాతంత్ర్యము దయరగుచున్నది. (ఎంగుయిండియా)

వాతావరణసితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 30వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము మిల్లీమీటర్లలో గత 24 గంటలలో	మొత్తము మిల్లీమీటర్లలో గత 24 గంటలలో	మొత్తము మిల్లీమీటర్లలో గత 24 గంటలలో	మొత్తము మిల్లీమీటర్లలో గత 24 గంటలలో	మొత్తము మిల్లీమీటర్లలో గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	89.8	80.0	...	28.20	44.96
విశాఖపట్టణము	86.7	78.9	...	28.98	87.05
కాకినాడ	90.1	78.1	...	29.98	89.09
మచిలీపట్టణము	91.7	81.8	...	27.14	41.59
కర్నూలు	90.4	74.8	...	12.84	26.01
బళ్లారి	89.9	72.7	...	15.01	20.51
కడప	89.9	79.0	...	17.46	81.28
నెల్లూరు	98.5	79.7	...	15.89	87.98
మద్రాసు	91.1	77.5	...	21.32	50.74
కడపూరు	93.9	76.1	0.08	12.22	52.94
నేలము	92.2	72.6	0.42	16.12	89.80
కోయంబతూరు	88.5	71.6	0.16	28.67	22.29
తిరుచనాపల్లి	95.5	72.3	1.16	11.52	88.18
నాగపట్టణము	91.5	75.0	0.24	8.16	54.98
మధుర	95.4	78.8	0.18	16.28	89.58
పాంబన్	90.4	79.4	...	2.45	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	4.95	28.34
తిరువేండ్రము	80.0	74.1	3.97	70.08	64.51
కొచ్చిన్	88.3	74.5	0.01	181.05	114.51
కాలికట్టు	87.8	74.8	...	187.16	117.16
మంగళూరు	84.9	75.8	...	180.19	125.68
తెంగుళూరు	81.9	66.8	...	20.65	85.87
మెదకూర	75.4	61.9	0.10	141.26	125.46
కొడైకనాల్	87.2	50.8	0.19	88.97	62.18

సర్కారులు:—మేషములు విస్తారముగ నున్నవి. గో పాలపురం, మచిలీపట్టణములందు ఆర్ద్రత ఎక్కువ. మచిలీపట్టణ ములో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
దక్కను:—బళ్లారిలో ఆకాశమునిర్మలముగనే యున్న దనవచ్చును. తక్కినచోట్ల మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. కడ పలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
కర్నాటకము:—కడపూరులో చినుకులు పడినవి. మేఘ ములు దట్టముగనున్నవి. కడపూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. ఇచట పగటివేడిమి 8¹/₂ డిగ్రీలు ఎక్కువ.
వాతావరణభౌతికులు అభిరముగ నున్నవి. తూర్పుతీర మన చినుకులు పడవచ్చును.
సి. ఆర్. సామ్రాధు.
వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నోటీసు

కృష్ణాజిల్లా పూర్ణ గ్రామ కాపురస్తులు వడ పట్ల లింగరాజు శర్మగారు నార్దుమెలవరం యస్టేటు లో వరననల్ అసిస్టాంటుగా అసాయంటు చేయుబడి యున్నారు. సదరు ప్రద్యోగములో వున్న కాలము లో యస్టేటు సొమ్ము ఆర్ద్రరు ప్రకారం ఖర్చుపెట్టి దానికి జమాఖర్చు యివ్వవలసినదిగా యిప్పటికి సుమారు 3 సం॥రములనుండి యెన్ని పర్యాయము లు అడిగినను యివ్వనందుచేతనున్నా యస్టేటు యస్టాబ్లిషమెంటు యెక్కువగా వున్న హేతువ చేసున్నా వారిని నాకరిలోనుండి తగ్గించడమైన దని ఒక రిజిస్టర్డు లేటరు యిచ్చినప్పటికిన్ని సదరు లేటరును తీసికొన నందున నాకరిలో నున్న వారిని తగ్గించడమైనదనిన్ని జీతము ముట్టనేరదనిన్ని యిం దు మూలముగా తెలియపర్చడమైనది.
రాజా సూరానేని వెంకట పురుషోత్తమ జగ న్నాథ గోపాలరావు బహదరుగారు.
జమిందారు ఆఫ్ నార్దుమెలవరం యస్టేటు

నిలవారు ముగ్ధునిసివల్ ఎన్నికలు

(స్వ.కీ.య.వి.లే.ఖ.రి.)

సెప్టెంబరు 27:—ఈనెల 25 తేదీన జరిగిన ముగ్ధునిసివల్ ఎన్నికలలో తాలూకా పట్టణంపై నిలవారు విజయము సాధించి, జనసమూహము ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

అగ్రహారమువార్డు

ప్రారంభమున అగ్రహారమువార్డు పట్టణంపై నిలవారు విజయము సాధించి, జనసమూహము ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

పడమటివీధి వార్డు.

తరువాత యీవార్డుపై నిలవారు విజయము సాధించి, జనసమూహము ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

పవరుపేటవార్డు.

తరువాత పవరుపేటవార్డు పట్టణంపై నిలవారు విజయము సాధించి, జనసమూహము ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

లక్ష్మీవారపు పేట.

లక్ష్మీవారపుపేట వార్డుతాలూకా పట్టణంపై నిలవారు విజయము సాధించి, జనసమూహము ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

తంగిళ్లమూడి

తంగిళ్లమూడివార్డు తాలూకా ఎక్కువగా వచ్చియున్నందున శ్రీకృష్ణానామ వారి తాలూకా ఏకైకముగా ప్రజల ఆశీస్సులలో నిలిచిపోయింది. గతనువర్స గలభా జరుగకుండా కాపలాకాములు పోటీనివారు వచ్చియుండిరి.

అందరెరిగినరహస్యము

తిప్పతిగ లేక గుడూచి

మూలికలలో మహత్వము కలదని భరతఖండవాసులకు నమ్మకము కలదు. వానిప్రభావము వైద్యశాస్త్రములయందు విస్తరించి వ్రాయబడినది. తిప్పతిగలేక తెలియనివారు లేరు. తిప్పతిగలేక తిప్పతిగలేక లోకమున వాడుక. ఈతిప్పతిగ ను ఇంగ్లీషు మెటీరియా మేడికా యందు నువహించిరి గాని యీజన్మగుణము లాంగ్లీయులకు బోధపడలేదు. అగ్నిదీపము చేయుననిమాత్రము వ్రాసినారు. మనదేశమున సంస్కృతగ్రంథములందు, యనానీ గ్రంథముల యందు దీనిని మిక్కిలి బాగాడియున్నారు. తరుణవ్యాధులలో ముఖ్యముగ జ్వరము నందును, దీర్ఘవ్యాధులలో నేడు మనదేశమున భయంకరరూపమున దాల్చిన మధుమేహవ్యాధియందును. రోగములకల్ల రాజని పేరుగాంచిన తుయోగము నందును, మహర్షులందఱు నీ తిప్పతిగను ప్రయోగించి రోగులకారోగ్యము నిచ్చియున్నారు. సంస్కారముచేత స్థానవిశేషముచేత ద్రవ్యములకు పీఠ్యముఅధిక మగుచుండును. రాళ్లలో లోహముకలదు. కరగించినయెడ లోహము బయటపడును. అద్దానితో కొడలిమొదలు ఖడ్గము వరకును, మంగళిక తీ మొదలు మహా త్రవగు శస్త్రముల వరకును, తయారు చేయుచున్నారు. కాక తక్కువగుకొలది గట్టి వాడియా లోహమునకే యంతకంత పెరుగుచున్నవనుట లోకవిదితము.

వేపచెట్టుపైని ప్రాకిన గుడూచి (తిప్పతిగ) మిక్కిలి ప్రశస్తమనియు, చింతచెట్టుపైని ప్రాకినది నిర్విర్యమనియు, పెద్దలుచెప్పదురు. అతిప్పతిగయే మార్గముగా నేవించుటకన్న స్వరసకషాయములుగా నేవించిన గుణమధికముగా నుండును. స్వరసకషాయముల కంటె యందలి సత్వముతీసి నేవించిన మిక్కిలి పీఠ్యవంతముగా నుండును. గుడూచీసత్వము మహత్ప్రభావము కలదని వైద్యు లెఱుంగుదురుగాని ఓషధిలేక చేయరానిది. దీనికి "అమృతవల్లి" యనియు పేరుగలదు. గుడూచీసత్వముప్రశస్తమై నది. చిక్కనేని సమస్తవ్యాధుల కుపకరించును. రహస్యము లేదు. వేరువస్తువుతో కలియదు. ఏకమాలికా ప్రయోగముమహారసాయనము. పురాణజ్వరములకు విశేషించి మధుమేహమునకు దీనితో సమానమయిన మందు లేదని మాయనుభవము. శాస్త్రనిర్ణయము భగవంతు డీగుడూచిని మనదేశమున సమృద్ధిగా నాటియున్నాడు. ఏల దానినిజనులు వాడుకొనరు. ఏల దాని సత్వము చేసికొనరు. ఇందు కష్టమేమియు లేదు. శ్రద్ధాభక్తులతో గాని పీఠ్యవంతమైన కర్పూరప్రభమైన గుడూచీసత్వము వెలువడదు.

శ్లో|| భిన్నాసత్వం హరతి స్థకలం దుస్తరం తీవ్రతాపం | కాలేచోక్తం, భవతిచచ్చణం, యావన్నేషు జ్వరేషు, దాహం మేహం, జ్వరమరచిత్త్యో భ్యాసపాండ్వర్యహిక్మా | శ్రీణాం రక్తక్రవరజనితే రోగరాజేషి యుక్తం || శరీరమున తీవ్రతాపమును పోగొట్టును శ్రీలరక్తప్రసవము నాపును. తుయోగమును పోగొట్టి మేహరోగమును నిర్మూలించును.

'పిత' మేహంసశర్కరం ప్రైత్యములను హరించును. శర్కరతో చేరినమేహమును (Diabetes) నివారించును. ఉడకమున గుణమంద తెఱిగియు స్నానములతెఱంగియు యాచరించకపోవుటచే యందలి మహత్వమును జనులు పొందలేకున్నారు. స్నానములవలన అనేకరోగములు కుదురుచున్నవి గదా! అటులే మేహరోగములు పెచ్చుగానున్నవి. తిప్పతిగ యువిస్తారముకలదు. దానినుండిగుడూచీసత్వముచేయువిధానము శాస్త్రమునందున్నది. శాస్త్రోక్తముగాచేసికొని కర్పూరమువంటి తెలుపుగల గుడూచీసత్వము గావించుకొని దానివలన నాయురారోగ్యములు బడయుదురుగాక:—

ప్రమాణము

శ్లో|| జీవంతికాసత్వవిశేష కక్త్యాజీవంతి ధీరాశ్విపసమృగరాశి | తికామృతత్వం నవే తియూధో యథాత్వదీయం రసమా ర్యనిష్ఠం ||

టీక:— ఓ శివుడా! ఈ గుడూచీసత్వమును నేవించి ధీరులందఱు సలార్థసిద్ధిపడయుచున్నారు. కాని పెద్దలలో నాధువులలోనున్న భవద్రవమును భవత్తేజమును మాధుంఢెఱుంగలేనట్లు చేయగల యాతిప్పతిగలలో సకల మేహరోగములను దీర్చురోగములనుబాపెడుహారసాయనముగనీగుడూచీసత్వముకలదు ముకలది మాధుంఢెఱుంగలేదు.

114 ఆదియప్పనాయకపీఠి, వైద్యరాజడాక్టరులవధాని ముద్రాను.

పవిత్రపూర్వత్వము

బ్రహ్మశ్రీ ఆదిభట్ట నారాయణదాసుగారు

చతుర్థామ పండిత మహావి గాయక వైదిక నట శిరోమణి హరికథా పితామహ బిరుదాంకితులైన, బ్రహ్మశ్రీ ఆదిభట్ట నారాయణ దాసుగారి వస్త్ర పూర్వత్వ పవిత్రత్వమునుండి నీక్రిందిపద్యములు ముద్రితములు.

శ్లో|| దాశాలి వైదిక పెండారము గడియింప దార్ఢ్యముగల హరిదాసుఁ డెవఁడు చిఱుగంట కడియము చేతికై సేతగాఁ బడసిన గానవివ్వాంసుఁ డెవఁడు? హరికథావృత్తిలో హస్తరాజము నెక్కి సంచరించిన యశశ్శాలి యెవఁడు? "అహమస్మి" యని భావ లైదింటఁ గధనెపు దార్ఢ్యముగల హరిదాసుఁ డెవఁడు? శ్లో|| సరసముండితరాజవస్త్ర సభలనెల్ల మెప్పువడసిన నీబోటి మేటియెవఁడు? గానసభలందు నిన్ గొప్పగా నుతింప వచ్చుగాదోయి! కీర్తులు దాగవోయి! (ఈశ్వర సత్యనారాయణ)

శ్లో|| ఆంధ్రహరికథనంబుల - కాదిభట్ట ఆశ్రితచ్ఛాత్రులకు నా - రాయణుండు ఆదిభట్ట నారాయణ - హరికథకుండు ఆంధ్రదేశప్రసిద్ధుడు - నార్యసఖుండు. (బుర్రా శేషగిరిరావు, యం ఏ.)

శ్లో|| నీవు నూతనమహర్షివై - నిఖిలహరికథా విశేషంబులం జెప్పి - తనయకతన ఆంధ్రదేశీయులును శౌన - కాదులైరి నైమిశారణ్యమయ్యో నాం - ద్రస్థులంబు దాన కవించద్ర కడుధన్య - తముడవీవు. (భోగరాజ నారాయణమూర్తి.)

శ్లో|| గాయకకోటినిస్సౌలువ - గాపురపీఠులనేనడంచి, వ హ్వయని పండితప్రచరు - లందరు నిన్నని సంతసెల్ల, నిక బాయని కూర్చితోడలల - నామణులారతు లిచ్చిపాడ, నారాయణదాసవర్య యశ - మందితి వేటకువస్త్రపూర్తిచే. (ఆదిభట్ట వెంకటచయనులు.)

కార్మికుల రాయభాగము

కూనూరు, సెప్టెంబరు 26:— సర్ య. ఆటోకిన్సు గారి తనిఖీకాలమున కర్మాగారపు యూనియనువారు రెండు రాయభాగములను బంపిరి. బోనసు యిప్పించవలసినదని వారు యిండియా దొరతనమువారికి సిఫారసుచేసెద మనిరిగాని శత్రువు చేయవలసినదనిగాని బసలు సదుపాయము చేయవలయుననిగాని డెల్టాలవందులకువగచిరి. రూ 400 లు దీసికొనువారిని గజె టెడ్డు ఆఫీసరులుగా యెన్న బడవలసినదని గుమ్రారాయశా రులకోరికయియ్యకొనబడదనిరి. తగ్గుదలలో తీసివేయబడిన హెడ్డుగుమస్తా ఉద్యోగమును తిరిగి నిర్మించవలసినదని వారి కోరికగూడ అంగీకరించుటకు వీలులేదని ఆటోకిన్సుగారు జవాబిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

కోయంబత్తూరు ముగ్ధునిసివల్ ఎన్నికలు

కోయంబత్తూరు, సెప్టెంబరు 27:—ముగ్ధునిసివల్ ఎన్నికల ఫలితములు ప్రకటింపబడినవి. సాంఘమూర్తి అయ్యరు (4 వార్డు) సంజాండగొండరు (16 వార్డు) ఈటివ్ (5 వార్డు) రత్న సభాపతిమొదలియార్ గార్లు తిరిగి యెన్నుకొనబడిరి. వీరికి వరుసగా 185, 85, 198, 184, ఓట్లు వచ్చినవి. శేఖరున్నేస్ కాలసుందరకచెట్టిగార్లు 161, 128 ఓట్లతో, 24 వ వార్డులకు యెన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

కాకినాడ కాబోర్డు

కాకినాడ తా. అధ్యక్షుడు గంటి వెంకట రావుగారు రాజీనామా చేసిరి. వీరు 1918 సెప్టెంబరునుండి యాభోధ్యక్షుడు అధ్యక్షుని పనిచేయుచున్నాడు. (తంలివార్డు)

జాబులు

కడపమండల సంఘసభ

అక్టోబరు నెల 4 వ తేదీ కడపమండల సంఘసభ ఎట్టి గుంటలో మధ్యాహ్నము 1 గంటకు జరుగును. సభ్యులెల్లరును తప్పక విచ్చేయఁబ్రార్థితులు. రాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధులనెన్నుకొనుట మున్నగు ముఖ్యవిషయములు చర్చింపఁబడును.

కేతు వేంకటరెడ్డి,
అధ్యక్షుడు.

వాత్సేయన కామసూత్రములు

దినదినమునను ఆంధ్రదేశము నుండి ఆశేతులు వాత్సేయన కామసూత్రములను పంపుడని పెక్కుతెలులు వ్రాయుచున్నారు. వాయొద్ద గ్రంథములన్నియు, అయిపోయినవి. గ్రంథములు లేవని ప్రతివారికిని ప్రత్యుత్తరములను వ్రాయుటకు చాలకున్నాను. కాబట్టి నా సోదరులు ఆంధ్రదేశీయుల సన్నిధిని తమహానీ పూర్వముగా— వాయొద్దగల గ్రంథములన్నియు అయిపోయినవనియును, కాబట్టి గ్రంథములను పంపుడని యిటుపైని త్వరపెట్టజనదనియును, విన్నవించుచున్నాను. దయతో అక్కతాగ్ధుడ నగు ఈజనుని విజ్ఞప్తి మన్నించి చరువరులు దయఁపాడగోరెదను. ప్రస్తుతము నేనున్న ఈదేశలో ద్వితీయముద్రమునుగూడ వెలువరచ బాలనని మనవి చేసికొనుచున్నాను.

వల్లీశ్వరీ. పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రి.

కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

కాకినాడ తాలూకాలోని గ్రామ,పట్టణకాంగ్రెసు సంఘములవారికి:

రాజోపు అక్టోబరు 18, 19, 20 తేదీలలో చెన్నపురిలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు కాకినాడ తాలూకానుండి యీ దిగవ విధమున ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలసియున్నది. కావున 8-10-24 తేదీలోగా ప్రతిగ్రామ, పట్టణ, ఫీర్కాసంఘములు తమప్రతినిధుల నెన్నుకొని లిస్టును తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘకార్యాలయమునకు పంపవలెను.

ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలసినవిధము

1. ప్రతిగ్రామం లేకపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘము రాష్ట్రీయసభకు ఒక్కొక్కప్రతినిధిని పంపవచ్చును. పదివేలకుమించిన జనాభాగల పట్టణసంఘములు పై ప్రతిపదివేలకుగాని తదాగ్రమునకుగాని ఒకప్రతినిధి చొప్పున అధికముగా నెన్నుకొనవచ్చును.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘసభకు రాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధులుగా పరిగణింపబడుదురు.

మండపాక రంగయ్య,
కార్యదర్శి.

తమిలేరు వరదలు

కృష్ణాజిల్లా యేలూరుతాలూకా మాదేపల్లె

1924 సంవత్సరం సెప్టెంబరు 4 తారీఖునంచి యిప్పటి వరకు యెడతెగకుండా సముద్రమువలె అటుపోటుగా వస్తూ యున్నది. ఈ గ్రామం అయిదేండ్లు ముహూర్తం ఎ 1800 లు భూమి. అందులో యీనెల 4 తారీఖున వచ్చిన పెద్దవరదకు కట్టలుకొని సుమారు ఎ 800 లు పయిగా జలమయమైనది. ఇందులో సుమారు ఎ 300 ములు ఎందుకు పనికిరాకుండా పరిపోయినది. యీభూములు యావత్తు పరివారపూడ్చినదయి యున్నది. ఈ గ్రామము చెండ్లో పయిరుపంటలు యేమియు లేవు. ఒక్కవరిసాగునడిమాత్రమే ఆధారమై యున్నది. యీ తమిళులేరు యిప్పటికి తి సరిగ్గములనుండి ఈ గ్రామములకు అంతు లేని నష్టమును కల్పచేస్తాయున్నది. దీనికి అధిష్టాన యెన్ని అర్జీలు వెట్టినప్పటికిని యీ దీదరయితులు యెన్నిసార్లు వెళ్ళి స్వయంగా అధికార్లవద్ద మొరతెట్టుకున్నప్పటికి లాభముకల్గలేదు. అధికార్లువచ్చివరదలుచూడడము, మురుగుకాల్యవిషయమై ప్లానులు వేయడమెకాని యంతవరకు ఒకప్లాను నిర్ధారణ చేశినట్లు తెలియదు.

వరదకారణముల పరిశీలించి తమిళులేరును యేర్పాటులు చేయించుట తమిళులేరునుంచి మురుగు కాలు కొట్టేసరకున్నాకాక తమిళులేరునుంచి మురుగు యీ దీదరయితులు దొరకరణములను రెడ్డి దేవప్రాజు

శివరామవరం అగ్రహారం

(విశాఖపట్నం జిల్లా)

(ఒకవిలేఖరి)

ఈ గ్రామమునకు యీనెల 21 తేదీని క్రియంత గుంత్రాల లక్ష్మీనరసింహముగారును క్రియంత పురిపండా అప్పలస్వామి గారునూ వచ్చిరి. ఆమరువటిదినము రాత్రి 7-30 గంటలకు రామమందిరమునొద్ద నొకబహిరంగసభ చేయబడినది. క్రియంత పురిపండా అప్పలస్వామిగారు కాంగ్రెసు, అసహాయోద్యమము లత త్వము గూర్చియు ఖద్దరు ప్రాముఖ్యతను గూర్చియు క్రియంత తమంత్రాల లక్ష్మీనరసింహముగారు రాష్ట్రప్రాముఖ్యముగూర్చియు మహాత్ముని ప్రభావమునుగూర్చియు ముచ్చటించిరి. మరియు వాసభయందు క్రియంతకుల వారి ఉపవాసదీక్షనుగూర్చి భగవంతుడు ఆరోగ్యమునుగూర్చియు మహాత్మునకు జయమునొసగుగాతయని ప్రార్థించుచున్నారనియు అహమ్మదాబాదు తీర్మానముననుసరించి సంఘములో ప్రతివారును నూలు పంపవలయుననియు మొదలగు తీర్మానము లామోదింపబడెను. పిమ్మట గాంధీమహాత్మునకు జెయ్ అను ధ్వనులతో సభముగి నెను. మరునాడు గ్రామవాసులను నూలు యాయవలసినదిగా క్రియంత మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహముగారు కోరగా క్రియంత కట్టమూరి రామమూర్తిగారు నూలునొసగిరి. ఈతాలూకానుండి ఈక్రిందివారు నూలునుపంపిరి.

మల్లపర్లుల వెంకటరామమూర్తిగారు	2025 గజములు
పీరి సోదరీమణి దుర్గావర్యుల రాజేశ్వరీగారు	2184 "
పురిపండా అప్పలస్వామిగారు	2635 "
బుడ్డేపు అప్పారావుగారు	2000 "
యామిబాల రామనరసింహముగారు	2005 "
యా రామస్వామిపాలుగారు	1800 "

వచ్చేనెలయందు నూలుపంపువారిసంఖ్య నధికముచేయుటకు నీతాలూకా ప్రచారకులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆమృతలూరు

(గుంటూరుజిల్లా)

(ఒకవిలేఖరి)

గ్రంథాలయము.

సెప్టెంబరు 28:—ఈ గ్రామమునం గల శ్రీ ఉభయ భాషా సంజీవినీసంఘము దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని దేశీయులకెఱుకయే. ప్రస్తుతము 2000 గ్రంథములు గలవు. శ్రీయును పురుషోత్తము విరివిగా గ్రంథములఁ జదువుచున్నారు. ఇది వరకే గృహనిర్మాణమునకు చందాలువేయించి సరియైన ఫలము దొరకమి ప్రయత్నము మానిరి. సుమారు నెల పదిహేను దినములక్రిందట తెనాలి డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు మా గ్రామమునకు వచ్చినపుడు గ్రంథాలయమును జూచి అమితానందభరితులై ఫలముకావలయునని కోరగా గ్రామమధ్యమున దేవాలయముల సమీపమున పెద్దబజారుప్రక్కనేయున్న ఫలమిచ్చుట కంగీకరించి గృహనిర్మాణ ప్రయత్నములు చేసికొనుడని నెలవిచ్చిరి. ఆఫలమిచ్చుటకు అభ్యంతరముగలదాయని గ్రామవాసులనడిగిరి. అందరు యేకగ్రీవముగా అభ్యంతరము లేదనియు గ్రంథాలయమున కిచ్చుటయే సంతోషపరునియు చెప్పిరి. తదనవారము సాంఘికము గ్రామవాసులును అత్యుత్సాహముతో గృహనిర్మాణ ప్రయత్నములు జేయుచుండిరి. ఇంతవరకు రు 1500-0-0 లు చందాలువేసిరి. కొంత వసూలైనది. సామానులు వచ్చినవి. సుముహూర్తమున నిర్మాణముగావించుటకుత్సాహులైయున్నారని గ్రామవాసులెల్లరు ఈ తాపముగ సాయ మొనర్చుచుండిరి. గృహనిర్మాణము త్వరలో సాగుటకు భగవంతుడు సాయము నర్పగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

సంస్కృత పాఠశాల

ఈ విద్యాలయమున ప్రస్తుతము 70 డిబ్బడిమంది విద్యార్థులు గలరు. ఈ వత్సరము గోదావరీ మండలమునుండిగూడ ఒకనాయుడువిద్యార్థి వచ్చెను. ఐదుగురుపాఠ్యాయులుగలరు. దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ధనహానయ మవనరము.

దుఃఖవార్త

మా గ్రామవాస్తవ్యులను, ఆయుర్వేదమున మామండలమున సుపరిధులను అగు రాజవైద్య నాగలింగంపంపయ్యగారు 26 తేదీ రాత్రి స్వర్గమైరి.

కాంగ్రెసుపని

మామూలువలె ఖద్దరు నిలయమున అమృతము జరుగుచున్నది. మరల జిల్లాసంఘమువారి కృషివలన 100 రాట్నములు పనిచేయుచున్నవి. తగినయేతులు అందించిన ఇంకను పని జరుగును. గాంధీమహాత్మునికి 8 ఎనిమిదిమంది నూలు వడకనంపిరి.

తెనాలి

గుంటూరుజిల్లా జాతీయవిద్యాలయము

సెప్టెంబరు 28:— 22-9-24 తేదీన వైపరీవత్తునాగ

తెనాలిలో సమావేశమయి, రాజోపు దీపావళివారముల జిల్లాలోని జాతీయవిద్యాలయముల సహాయార్థము దీపావళినిధిని జిల్లాలో సమిష్టిగా వసూలుచేయుటకు తీర్మానించిరి. బంధు ఆంధ్రజాతీయకళాశాలవారిని గూడ యీసభవారికి సహాయ దరఖాస్తు పంపవలసినదిగా కోరిరి. గాన వారు ప్రత్యేక జమాన్లు మానేడరని నమ్ముచున్నాము.

జిల్లాలోని కాంగ్రెసు ప్రచారకులును తదభిమానులును, యితరులును దీపావళివారములో నిధిని వసూలుజేయుటలో సహాయము చేయవలసినదిగా తగుసలహాలను, ఉత్తరువులను పంపవలసినదిగా జిల్లాసంఘమువారిని గోరుచు తీర్మానము గావించబడెను. జిల్లాసంఘమువారు వెంటనే తగుచర్య తీసికొనగోరెదను.

తెనాలితాలూకా కాంగ్రెసుసభ

తాలూకా కాంగ్రెసుసభ కార్యనిర్వాహక సభ తెనాలిలో 22-9-24 తేదీన జరిగినది. సభ్యులు తాలూకాలో ఖద్దరభివృద్ధి యెఱులజరుపవలయునో యోచనచేసి, కాన్వనిర్వాహక సభ్యులందరు నెల 1 కి 100 రులు శక్తున ఖద్దరు విక్రయంపలయునని తీర్మానించిరి. తాలూకాలో ఖద్దరు ప్రచారము సలుపుటకు ప్రత్యేకముగా ఒకప్రచారమని యేర్పాటుచేయవలసినదిగా జిల్లాసంఘమువారిని కోరియుండిరి.

మున్సిపల్ యెన్నికలు

తెనాలి మున్సిపాలిటీయొక్క 3,4,10,12 వార్డుల యెన్నికలు జరిగి మ-రా-శ్రీ రాలి అంజయ్య, రాచాబత్తు వెంకటస్వామి, ఘంటా బుల్లెయ్య, అయిజయ్యగార్లు మున్సిపల్ సభ్యులుగా యెన్నుకొనబడిరి.

తాలూకా హైస్కూలులు

తాలూకా హైస్కూలు కమిటికి లేట్ రావబహద్దర్ చెమిటిగంటి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు చాలకాలము నుండి కార్యదర్శిగనుండి నూలును జయపడముగా కొని-గించిరి. వారు మరణించిచిడున వారిస్థానే మ. రా. శ్రీ యల్లం రాజు వెంకటసుబ్రాహ్మణ్య పంతులులుగారు కార్యదర్శిగా యెన్నుకొనబడిరి.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యం

గారి ఔషధాలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు ది|| ఆనరబుల్ పానుగల్ రాజాగారి అభిప్రాయము:—

నేను పండిత స్వామిశ్రీనివాసయ్యంగారి ఔషధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు శంకపించుచున్నాడను.

అతిమూలము, దుర్బలత్వమునున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిచ్చునట్లు వాక్కువేలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సవలన తమవ్యాధులనుండి విముక్తులమైతిమని ఒప్పుకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్సచేసిన పిమ్మట మరల మూత్రమును పరిశీలింపగా వానియందు తీవ్రపదార్థములు బాడలేమియు కనబడ లేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదర్చబడిన నారిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్) బాగుగ పరిశీలించవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లపుడును జయవ కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాదు, పూనమ్మిలో
కీల్ పాకు, మద్ర

335 20 కులముల దత్తీయ 1-4-0. వి.సి. చార్జ్ 0-8-0,
పి. శి. వ. అందు కంటెని,
అయినచో నమూనా పెట్టెను. (నెట్టారబ్బా.)

ఆంధ్ర పత్రిక

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయమున దొరకు ఆమూల్య గ్రంథములు

సత్యవత్ససామ్యము-చంద్రకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు ఈ గ్రంథమును. జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల నది జనింపదు.	1	0	0
తిలక్ మహాశయుని జీవితము సరిపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా రాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4 0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6 0
హిందీ మొదటివాచకము డిటా	...	0	6 0
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0 సంగీత శమంతకమణి	...	0	8-0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4 0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానపంఛాధ్యక్ష అధ్యక్షకొపన్యాసములు శిర్దానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8 0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము ఛక్రపాటలు, శ్రీమతి కల్పమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	...	0	4 0
శిబ్బకొముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	...	1	4 0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శిరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8 0
శిష్యుచంద్రిక ... వెల 1-0-0 సతీకా ఆధ్యాత్మబింశామణి	...	0	12-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, గంబు శివ్ విధి, మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

జలసులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణసాధికము! శిరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి చెల్లెళ్ళకాల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవురింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేళ్లు, అణులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి జీవామును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహనాశ నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆ నేక ఓషధులు చేరనివి. అనుభవము గల ఔషధముగనుచేతన పరమసాంస్కృతియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరువాదా:— (1078)

అయ్యుచ్చేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమూలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కామినియానానె

వెంట్రుకలేఅందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వింపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానానెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ దివ్యాషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

విపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానానె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామిట్ట, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

కర్ణూలవారి

వెల 1-కి అ. 6 వి. పి సహా 0-11-0

ఈ ద్రావకము చలన చెవిబోటు, చెవినుండి చీము కారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నశింపచేయును. 5, 6 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు బొంబాయి

The Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay.

జాండు ఔషధశాల లిమిటెడ్

బొంబాయి

జాండువారి ఔషధపాత్ర

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బడిమీస మొదలయిన యెదురు రొమ్మును సంబంధించిన సర్వ రోగములకును దివ్యా ఔషధమేగాక శిరోమణివలె నెత్తురును శుభ్రపరచి చెడిపోయిన శిర్షకోశమును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధి చేయుటకుం దద్వితీసుమైనది

ఎల్లప్పుడు జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచే నివారించుదును బక్కచిక్కి నశివులకుఅమృతపాత్రము.

08-01-28 (14-11-28) న బల్లారినుండి కె. కేశవరావు డి.వి. శివయ్యల్ గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

"మీ ఔషధ పాత్రవలన నాకధిక మైనగుణము కన్పించినది. దయచేసి రైల్వే పార్సులుద్వారా మరి రెండుసీసాలను పంపును."

వెల 1 పాను రూ 2-8 0. 1/2 పాను రూ 1-8 0.

వి. పి. ప్యాకెండు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోవనారికి మాత్రాటూగు యుచితముగా పంపబడును.

ఎల్లరును నేరింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన గుణము తెలియగలదు.

డా. మోదర్ అందుకంపెనీ,

43, చెనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు